

Issued on 18-10-1957

VOL. V

No. 8

26th July, 1957
(Friday)

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES
OFFICIAL REPORT

Part II—PROCEEDINGS OTHER THAN QUESTIONS AND ANSWERS

CONTENTS

	PAGES
ADJOURNMENT MOTION RE: PRESENCE OF WILD ANIMALS IN YELLANDU TQ. — <i>Disallowed</i>	... 658
BUDGET—DEMANDS FOR GRANTS	... 659-753
<i>Demand No. XXIII—Industries—Rs. 1,63,49,200</i>	
<i>Demand No. XXXIV—R.T.D.—Rs. 1,85,37,500</i>	
<i>Demand No. XI—Capital Outlay on Industrial Development—Rs. 2,09,08,800</i>	
<i>Demand No. XLIV—Other State Works—Rs. 69,08,800</i>	
<i>Demand No. XLV—R.T.D.—Rs. 40,60,500</i>	
	—Passed

NOTE: *At the commencement of the speech denotes confirmation from the Member not received in time.

PRINTED BY AJANTA PRINTERS, SECUNDERABAD
FOR THE DIRECTOR, GOVERNMENT PRINTING PRESS
ANDHRA PRADESH, HYDERABAD.

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES

[Part II—Proceedings other than Questions and Answers]

OFFICIAL REPORT

*Fortieth Day of the Fifth Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Friday, the 26th July, 1957

The House met at Half Past Eight of the Clock

[MR. SPEAKER IN THE CHAIR]

QUESTIONS AND ANSWERS

(SEE PART I)

ADJOURNMENT MOTION RE:

PRESENCE OF WILD ANIMALS IN YELLENDU TALUK.

ప్రొఫెసర్ స్పీకర్ : ఇప్పుడు ఒక వాయిదా తీర్మానాన్ని (శ్రీ) కె. యల్. నరసింహాచార్యుగారు టుచ్చావు.

“ఈ సంవత్సరం అన్నిప్రాంతాలలోనూ అప్పుడే క్రూరమృగముల దాడి ప్రారంభమైనది. ఇల్లెందు తాలూకా, చీమలపాడు అనే గ్రామంలో నింజాడి రాములు అనేవానిని పెద్దపులి చంపివేసినది. అడవిప్రాంతంలోనివారు ఆత్మరక్షణకుగాను ఆయుధాల సులచుకొనుటకు ప్రభుత్వంవారు licence లు ఇవ్వనిరాకరించడం సర్వసామాన్యమైనది. ఇది ప్రజలలో తీవ్రఅలజడికి, ఆందోళనకూ కారణభూతమైనది. ఇది చాలా ముఖ్యం, అత్యవసరమైన విషయం, కావున సభాసమావేశమును వాయిదావేసి ఈ విషయమై చర్చించుటకు అవకాశమీయవలెను.”

It is not a matter of urgent public importance. ఇది మామూలు ప్రశ్న. పెద్దపులులు ప్రతి ఏటా వస్తున్నాయి, మనుష్యులు ప్రతి ఏటా చస్తున్నారు.

ఆయుధాల ప్రశ్న ఎప్పుడూ వుండనేవున్నది. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వంవారు ఆలోచిస్తారు. అయినా పోలీసు డిమాండు వచ్చినప్పుడు general గా సభ్యులు ప్రశ్నలుచేస్తే, హోంశాఖా మంత్రిగారు ఆయుధాలను ఎవరికిస్తారో, ఎవరికి ఇవ్వరో ప్రభుత్వ పాలసీ ఏమిటో— అన్నీ చెబుతారని తలుస్తాను. అందువల్ల ఇది యిప్పుడు కొట్టివేయడమైనది.

శ్రీ కె. యల్. నరసింహారావు (ఇల్లందు-జనరల్) : ఈ విషయంలో మంత్రిగారు ఏమి చెబుతారో.....

మిస్టర్ స్పీకర్ : మంత్రిగారు ఏమి చెబుతారో ఇప్పుడు అడగవలసిన పనిలేదు. పోలీసు డిమాండు వచ్చినప్పుడు general గా అడగండి, మంత్రిగారు general గా సమాధానం చెబుతారు. కాబట్టి యిది వాయిదా తీర్మానం కాదని నేను declare చేశాను. అందువల్ల మంత్రిగారిని ఇప్పుడు పిలవవలసిన అవసరంలేదు.

BUDGET — DEMANDS FOR GRANTS

Mr. Speaker: The hon. Chief Minister will now move his Demands,

The Chief Minister (Sri N. Sanjeeva Reddi): Mr. Speaker, Sir, on the recommendation of the Governor, I beg to move :

“That a sum not exceeding Rs. 1,63,49,200 be granted to the Government under Demand No. XXIII—Industries.”

“That a sum not exceeding Rs. 1,85,37,500 be granted to the Government under Demand No. XXXIV — Road Transport Department.”

“That a sum not exceeding Rs. 2,09,08,800 be granted to the Government under Demand No. XL—Capital Outlay on Industrial Development.”

“That a sum not exceeding Rs. 69,08,000 be granted to the Government under Demand No. XLIV—Other State Workers.”

“That a sum not exceeding Rs. 40,60,500 be granted to the Government under Demand No. XLV—Road Transport Department.”

Mr. Speaker: Motions moved.

*శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : అధ్యక్షా, ఈ డిమాండులోని ముఖ్యమైన విషయాలు సభ్యులందరికీ ముందుగానే తెలియాలనే ఉద్దేశంతో detailed information అంతా నిన్ననే సభ్యులకు అందజేశాను. ముఖ్యంగా, పెద్దపెద్ద పరిశ్రమలు ఎట్లా ఉన్నాయి; ఏయే పరిశ్రమలలో ప్రభుత్వదబ్బు ఎంతఉన్నది; అవి ఎట్లా పనిచేస్తున్నవి, ఏమైనా ఆదాయం వస్తున్నదా, అనే విషయాన్ని

చిన్న పరిశ్రమలను గురించి పెద్దపరిశ్రమలను గురించి ఏమీ చాపరికం లేకుండా detailed గా సభ్యులకు అందజేశాను. మిత్రులు చదివేపుంటారనుకొంటాను. ఇందులో కొన్నిపరిశ్రమలు బాగానే పనిచేస్తున్నాయి. సింగరేణి, బోధన్ లాంటివి కొద్దిగా పనిచేస్తున్నాయి. ప్రాగాటూల్సు బాగా పనిచేస్తున్నదని చెప్పడానికి వీలులేదు కాని సరైనదారిలో పడే పరిస్థితులున్నాయి. Sir Silk, సిరిపూర్ షేవర్ మిల్స్ మొదలైనవాటిలో ఇప్పుడిప్పుడే బాగా జరపడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. కొన్ని పరిశ్రమలు చాలా అభ్యాసస్థితిలో ఉన్నాయి, యాక్ బెస్టాన్, ఆర్విస్ మెటల్ వర్కుస్, గ్లాస్ ఫ్యాక్టరీస్ వీటికి మూలధనాన్ని కూడా రద్దుచేసికొనే పరిస్థితి ఏర్పడినట్లు కనబడుతున్నది. మూలధనాన్ని రద్దు చేయకపోయినా, కనీసం వాటికివున్న వెలలు పూర్తిగా తగ్గించి కొత్తగా మూలధనం ఏర్పాటు చేస్తేతప్ప ఆ పరిశ్రమలు నడిచేట్లు లేవు. అభివృద్ధి అంతకంటేకావు. ఈ విషయాలన్నీ సభ్యులకు ముందుగానే తెలియజేశాను.

ఇక నేను చిన్నపరిశ్రమల గురించి చెబుతాను. గృహ పరిశ్రమలు, Small Scale Industries గురించి ప్రశ్నలరూపకంగా అడిగినప్పుడు నేను సమాధానాలు చెప్పాను. అఖిలభారత ప్రభుత్వం వీటికి కొద్దిగా సహాయం చేస్తోంది, ఈ పరిశ్రమలకు వచ్చే సహాయం చాలా తక్కువ. సంవత్సరానికి దాదాపు 4 లక్షలు మాత్రమే మనకు ఈ పరిశ్రమలకుగాను కేటాయించడం జరుగుతున్నది. అందులో రీ లక్షలు grant క్రింద, మిగిలిన 18 లక్షలు అప్పుగానూ మంజూరు చేయడమైనది. ఇది చాలా చిన్న మొత్తం. అప్పు, గ్రాంటు రెండూకలిపి దాదాపు 24 లక్షల రూపాయలు మాత్రమే యిస్తే, పరిశ్రమలు నడవడం కష్టమవుతున్నది. మొన్న ప్రశ్నలరూపంగా వచ్చినప్పుడు జవాబు చెబుతూ, వీటికి, మరికొన్ని small scale industries కు ఇంకా పాచ్చినహాయం కావాలని చెప్పాను. Radio spare parts, cycle spare parts విషయమై వాటిని తయారు చేసుకోడానికి ఫ్యాక్టరీ పెట్టించాలనీ, fractional horse power engines కూడా తయారు చేయించేందుకు చిన్న చిన్న పరిశ్రమలు నెలకొల్పాలనీ, నెల్లూరులోనో, విజయవాడలోనూ, హైదరాబాదులోనూ పెట్టవచ్చునని చెప్పాను. ఇవన్నీ మేము recommend చేసి పంపినాము. ఇప్పుడు ఢిల్లీ ప్రభుత్వం దగ్గర ఉన్నాయి. వారు అప్పుగానో, గ్రాంటుగానో మనకు యిచ్చే విషయమై త్వరగా ఉత్తరువులు వస్తే యిప్పుడు మనం అనుకున్న పరిశ్రమలకంటే పాచ్చుగా ప్రారంభించడానికి వీలవుతుంది. Cottage Industries విషయమై కూడా schemes పంపినాము. కాని అందులోని కొన్ని schemes మాత్రమే sanction చేయబడినాయి. ఎక్కువ డబ్బు లేనందువల్ల పాచ్చు స్కీములు sanction చేయడం జరగలేదు. ఇది తెలంగాణా పరిస్థితి. మేజర్ ఇండస్ట్రీస్ గురించిన విషయాలన్నీ నిన్న circulate చేశాను కనుక వాటి విషయమై ఇప్పుడు నే నేమీ చెప్పటలేదు.

ఆంధ్ర ప్రాంతంలో చక్కెర, సిమెంటు ఫ్యాక్టరీలు ముఖ్యమైన పరిశ్రమలు. ఇంకా ఆంధ్ర పేపర్ మిల్లు, సిరమిక్ ఫ్యాక్టరీలు ఉన్నాయి. అక్కడ చెప్పకోదగ్గ పరిశ్రమలు ఆ రెండే. మిగిలినవన్నీ public sector లో గాని, private sector లో గాని co-operative basis మీదగాని నడుస్తున్నాయి. ఇప్పటి కప్పుడే production లో వున్న Cement Factories రెండు. అవి మంగళగిరి దగ్గర ఒకటి, విజయవాడ దగ్గర మరొకటి ఉన్నాయి. ఇవిగాక, అయిదారు సిమెంటు కంపెనీలు licences సంపాదించు కొన్నాయి. కాని ఇంకా production ప్రారంభించలేదు. అవి ఎక్కడెక్కడ పెట్టినది, ఎవరెవరికి licences యిచ్చినది నేను నిన్న circulate చేసిన statement లో లేవు కాబట్టి వాటి విషయం చెబుతాను. రామకృష్ణ సిమెంట్ లిమిటెడ్, మాచర్ల- అక్ష టన్నులు; ఆంధ్ర సిమెంట్స్, నడికూడి- 1,95,000 టన్నులు. మెన్రోస్. పి. యస్. నారాయణ, ఇండియా సిమెంట్స్ లిమిటెడ్, విజయనగరం- అక్ష టన్నులు. రాయలసీమ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్, కమలాపురం, కడప జిల్లా- 1,26,000 టన్నులు. పాండ్యం సిమెంట్స్ లిమిటెడ్- 62,740 టన్నులు. Associated Cements Limited, యర్రగుంటల్లు- 6,700 టన్నులు, Associated Cement Company Limited, అదిలాబాదు జిల్లా- 1,80,000 టన్నులు. ఈ కంపెనీలు ఆయాస్థలాలలో ఏర్పాటు చేయడానికి licences యివ్వబడినాయి. అవి ఏర్పడి, త్వరలోనే పని ప్రారంభిస్తాయని ఆశిస్తున్నాను. కొన్ని కంపెనీలకు మొత్తాలు రావడం, వాటికి కావలసిన బిల్డింగ్స్ కట్టుకోవడం జరుగుతున్నది. మన రాష్ట్రంలో ఇన్ని సిమెంటు కంపెనీలను, స్థాపించుకున్నా సిమెంటు ధర పెరిగిపోతుందే? అన్న ప్రశ్న వస్తుంది. Black market లో పాచ్చు ధరలకు అమ్ముతున్నారనే ప్రశ్న కూడా వస్తుంది. ఇది మన ఒక్క రాష్ట్రానికే సంబంధించినదికాదు. All India Pool లో మనకు వచ్చిన allotment ను బట్టి తాడుకోవాలి గాని మనరాష్ట్రంలో పాచ్చుగా ఉత్పత్తిచేస్తున్నాము, కాబట్టి సిమెంటు అంతా మనమే వాడుకోవచ్చు అనే పద్ధతి నమనరించడానికి వీలులేదు. అయినా తున రాష్ట్రంలో ఈ సిమెంటు కంపెనీలన్నీ త్వరలోనే ఏర్పడి ఉత్పత్తి ప్రాకంభిస్తున్నందుకు మనం సంతోషపడాలి. పంచదార మిల్లుల విషయం అందడకూ తెల్సినదే. ఇప్పుడున్న మిల్లులు చాలా బాగా పనిచేస్తున్నాయి. మంచి లాభాలు సంపాదిస్తున్నాయంటున్నారు. బోధన్ చక్కెరమిల్లుకు కూడా పాచ్చులాభాలు వస్తున్నట్లు నిన్న నేను circulate చేసినదాంట్లో తెలియజేశాను. సంవత్సరానికి దాదాపు 40 లేక. 50 మిల్లియనులు లాభంవస్తున్నది. దీవిడెండ్లు కూడా పాచ్చుగానే షుచబడుతున్న విషయం మీకందరికీ తెలుసును. “వచ్చేలాభం అంతేనా? దానికి రెండు రెట్లు కావచ్చునే” అని చెప్పవచ్చు. కాని అది వేరు విషయం. బోధన్ ఫ్యాక్టరీని గురించి ఎంతోకాలం పరిశీలించేసి, అది చక్కగానే నడుపుతున్నప్పటికీనీ చాలా improvements వస్తున్నాయని

వల్ల దానిలోని సత్యాసత్యాలను తెలుసుకొనడం కష్టమై, అందులో ప్రభుత్వం shares హెచ్చుగా ఉన్నందువల్ల ప్రభుత్వం స్వాధీనములోనే ఎందుకు వుంచుకో కూడదు అనే ఉద్దేశంతో ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తోంది. దానిని Hyderabad Construction Company కివ్వటం ఏమిటి, వారు మళ్ళా ఇంకెవరికో ఇవ్వడం ఏమిటి ! ఈ దశంగా మారుతూంటే ఏవ్యక్తో దానికి సర్వాధికారిగా ఉండడం మంచిది కాదేమోనని, ప్రభుత్వదనం అధికంగానున్నది కాబట్టి ప్రభుత్వమే స్వాధీనంచేసుకోడం జాగుంటుందని మంత్రులందరమూ కలిసి ఆలోచించాము. Managing Agencies ను 2, 3 ఏండ్లముందుగానే తొలగించి అనవసరంగా తొందరపడి తీసుకోవడంకంటే, ఇప్పుడు మన ఉద్యోగస్థుని ఒకనిని ఆ factory ని manage చేయుటకు అక్కడ నియమించి, managing agents కు 1 సంవత్సరం నోటీసు ఇచ్చి terminate చేస్తే, తరువాత రెండు ఏండ్లు మాత్రమే ఉంటుంది కాబట్టి మనం నియమించిన ప్రభుత్వోద్యోగి ద్వారానే కార్యక్రమాన్ని నడిపించుతూ, వారి దగ్గరనే ఆ మిల్లుపై సర్వాధికారాలు కలిగిఉండేటట్లు చేస్తే మనం అనుకున్నవని బాగా నడవవచ్చు. హెచ్చుతగ్గులూ రావచ్చు. కాబట్టి మేనేజింగ్ ఏజెంట్లను ఒక ప్రభుత్వోద్యోగిని ఆ కార్యకలాపాలు నడిపించేందుకు అక్కడ నియమించడం మంచిదనే నిర్ణయానికి ప్రభుత్వం వచ్చింది.

ఇక Bodhan Sugar factory కి సంబంధించిన 15, 16 వేల ఎకరాలలో, అక్కడ sugar cane ఉత్పత్తి అవుతున్నది. దానికిగాను managing agents అందరు ఏర్పాటుచేసుకున్న అధికార్లు ఎంతోమంది ఉన్నారు. అక్కడ ఉత్పత్తి చేస్తున్న చెరకు యొక్క ధర చుట్టుప్రక్కలరైతులు తెస్తున్న ధరలతో పోల్చి చూస్తే factory వారు ఉత్పత్తిచేస్తున్న చెరకు యొక్క ధర హెచ్చుగా ఉంది. Cost of production వివరీతంగావుంది. వేలకు వేలు ఎకరాలు సాగుచేస్తున్నప్పుడు cost of production న్యాయంగా తగ్గాలి. కాని తగ్గకుండా రైతుచేసుకునే దానికంటే హెచ్చుగా ఉన్నది. దానికి కారణమేమో విచారిస్తే, top heavy administration అని జీతభత్యాలు ఎక్కువగా ఉన్నవని తెలిసింది. అక్కడ సంపూర్ణంగా పరిశీలనచేశామని చెప్పకపోయినా, మొత్తానికి అలాంటిలోపాలు కొన్ని ఉన్నవని తెలియవచ్చింది. దాన్ని manage చేయడానికి, ఈ factory కి వుండే 15 వేల ఎకరాలు వేరుచేసి, అంటే factory కి ఎల్లైడ్ (allied) టెట్టకుండా దాని administration కి పూర్తిగా వేరుచేసి, దానిని control చేయడానికి అక్కడ ఒక ప్రభుత్వోద్యోగిని నియమిస్తే జాగుంటుందనే నిశ్చయానికి ప్రభుత్వం వచ్చింది.

ఇక సింగరేణి విషయంలో అక్కడ ఉత్పత్తి జాగానే ఉన్నది, ఆదాయం కూడా బాగానే ఉన్నది. దానిని ప్రభుత్వం ఎవరికీ ఒప్పించెప్పలేదు. ఒక ప్రభుత్వోద్యోగి ద్వారా ఈవని అంతా చూడబడుతోంది. వారు కొన్ని పట్నాగా అక్కడ

ఉన్నారు. Three months notice తో వారి serviceను terminate చేయవచ్చు. Production జాగానేఉందిగాని cost of production వివరీతంగా ఉన్నది. అందువలన బీహార్ నుంచి మంచిబొగ్గు తెచ్చుకొనడం ఎక్కువ అవుతున్నది. ఇక్కడ తయారవుతున్నబొగ్గు అంతమంచిదికాదు అంటున్నారు. కనుక యింకా హెచ్చుగా production increase చేస్తే ఎక్కువ లాభకరంగా ఉంటుంది. అందువలన యిప్పుడు జరుగుతున్నదానికన్నా production ఎక్కువ చేయడానికిగాను అఖిలభారత ప్రభుత్వంవారు దానికి కావలసిన డబ్బుయివ్వ దానికి దాదాపు అంగీకరించారని చెప్పవచ్చు. దాదాపు రి కోట్ల రూ॥లు అధికంగా మనం invest చేస్తే production పెంచి, హెచ్చులాభంవచ్చేటట్లు చేయవచ్చు. ఈ సం॥రం మెషినరీకి, తదితర ఖర్చులకు రి5 లక్షల రూ॥లు కావలసియుంటుంది. ఈ విషయాన్ని వెంటనే ఢిల్లీ ప్రభుత్వానికి తెలియబరచి నాము. అందుకుకావలసిన పరికరాలకు 10 లక్షల రూ॥లు కావాలని వ్రాస్తే ఆ మొత్తం వెంటనే వచ్చింది. ఆ మొత్తంయివ్వడంవల్ల ఢిల్లీ ప్రభుత్వం commit అయిందన్నమాట. తాముకూడా ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొని ఉత్పత్తి పెంచ దానికి అంగీకరించారని యిందువలన దృఢంగా చెప్పవచ్చు. నేనుచెప్పినట్లు ఈ అల్విన్ మెటల్ వర్కుస్, ఎస్ బెస్టాస్ మొదలైనవి యింకా 3, 4 ఫ్యాక్టరీలు వున్నవి వాటిని సరిచేసేమార్గంకొరకు ప్రభుత్వం శీఘ్రంగా ఆలోచిస్తున్నది. షేర్ మొత్తాన్ని పూర్తిగా తగ్గించి, రద్దుచేశారు. ఏదో ఒకటి చేయాలి. ప్రభుత్వం అప్పుగా యిచ్చిన షేర్ మొత్తాలుగాక, వాటిని బాగువర్చాలని యిచ్చిన అప్పు మొత్తాలైనా వెనక్కు వచ్చేమార్గం కనబడడంలేదు. అందుకుగాను నాకు రెండు మార్గాలు కనిపిస్తున్నవి. ఒకటి, share మొత్తాన్ని రద్దుచేశో, తగ్గిందో, కొత్తవాళ్ళను share holders గా తీసుకోడం అంటే కొత్తగా మొత్తంవచ్చే మార్గాల్ని ఏర్పరచడం. ఇప్పుడు మనం shares కు call for చేస్తే ఎవరూరారు. Insolvency అవుతున్న company లకు కొత్తగా shares కొనే వ్యాపారస్థు లెవరూ ఉండరు. ఆ షేర్ యొక్క వెలను దాదాపు పూర్తిగా తగ్గిస్తే అప్పుడు ఎవరైనా రావడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఆ మొత్తంతో ఏమైనా బాగువరచే మార్గాలుంటే చూచుకోవడం ఒక మార్గం.

ఇక ప్రభుత్వమే invest చేసి, యిప్పుడు మనం direct గా తీసుకున్న కొన్ని లక్షలు వాటిపైన ఖర్చుపెట్టి managing agency స్వాధీనం చేసుకొనడం రెండవ పద్ధతి. కాని మాటికి మారు పాళ్ళు ఈ company ప్రభుత్వానిది కాదు. లేకపోతే ప్రభుత్వమే ధైర్యంచేసి, 25,80 లక్షల వరకు ఖర్చుపెట్టి develop చేయడానికి కూడా మార్గాలున్నవి. మేజర్ షేర్లు ప్రభుత్వానికి ఉన్నవిగాని, total గా మనది కాదది. యింకా లక్షల రూ॥లు sink చేస్తే అది వ్యాపార రీత్యా న్యాయమనిపించుకుంటుందా అనేది కూడా పరిశీలనలో ఉన్నది. మనం

పేరుయొక్క వెలను తగ్గిస్తే యిప్పుడిప్పుడు ధనంపెట్టి బాగుపర్చడానికి అనేక మంది సిద్ధంగా ఉన్నారు. పూర్తిగా తగ్గించి ఈనాడు మనం నష్టపడితే రేపు ప్రొద్దున్న ఈ వ్యాపారం అభివృద్ధియై ఈ company లు బాగాలాభం సంపాదించే నాటికి మనపేర్లు అన్నిపోయి ఉంటవి. ఈ సందిగ్ధావస్థలో యేమీ నిర్ణయం తీసుకోలేదు. Shares తగ్గించాలనే సలహానచ్చిన ప్రభుత్వం దానిని యింకా అంగీకరించడంలేదు.

సీన్ సిల్క్స్, సిరిపూర్ పేపర్ మిల్సులో పేర్లు ప్రభుత్వానికి 20%, ఉన్నవి. వాటి విషయం అంతా తెలియచేశాను. Share మొత్తమే కాకుండా ప్రభుత్వం హెచ్చుగా ఆకంపెనీలకు అప్పులు యిచ్చింది. ఆ అప్పు మొత్తం మాత్రం యిప్పుడు దాదాపు కొద్దికొద్దిగా వస్తున్నది. ఈ 2,3 సం. లలో బిల్లాగారు స్వాధీనంచేసుకున్న తరువాత 30,40 లక్షల రూ. లు అప్పు తీర్చినారు. ఇంకా అప్పుగా రావలసింది చాలాఉంది. దీనిని అభివృద్ధి చేయడానికి యింకా 1,2 కోట్ల రూ. లు ఖర్చుపెడితే అభివృద్ధి చేయడానికి మార్గాలున్నవని చెప్పారు. ప్రభుత్వానికి majority of shares లేవు కాబట్టి ప్రభుత్వం ఖర్చుబెట్టలేదు. బిల్లావారికి దానిలో shares గాని, interest గాని హెచ్చుగా లేకపోవడంవల్ల వాళ్ళుకూడా డబ్బు invest చేయలేదు. అభివృద్ధి చేయడానికి possibility ఉంది. 50% కన్న ఎక్కువ తీసుకొనడానికి ప్రభుత్వం ఎక్కువ shares కొనాలా లేక మరెక్కడై నా loan సంపాదించాలా అనే విషయాలు కూడా ప్రభుత్వం ఆలోచనలో ఉన్నది. ఇంతవరకూ ఒక నిర్ణయానికి రాలేదు. ఇప్పటికి మేము తీసుకొన్న నిర్ణయాలు major things ను గురించి మాత్రమే. బోధన్ మగర్ ఫ్యాక్టరీ, ప్రాగాటూల్స్, సింగరేణి, ఈ మూడింటిలో major shares ఉన్నవి. అందువలన ఈ విధంగా నడపాలని ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాము.

ఈ ఇండస్ట్రీస్ ను మూడు కేటగిరీస్ గా విభజింపవచ్చును. గవర్నమెంటుకు మెజారిటీ పేర్లు ఉన్నవి మొదటి కేటగిరీ. మెజారిటీపేర్లు కాకుండా 20 శాతము, 30 శాతము పేర్లు ఉండడం తరువాత లక్షల అప్పులు ఇవ్వడం జరిగినవి రెండవ కేటగిరీ. పేర్లు ఏమీ లేవుగాని ఊరికే అప్పులిచ్చినవి మూడవ కేటగిరీ. ఆ రకంగా మూడులక్షలో, 4 లక్షలో అప్పులిచ్చిన కంపెనీలు చాలా ఉన్నాయి. నేను నిన్న ఇచ్చిన స్టేటుమెంటులో గౌరవసభ్యులు చూచేఉంటారు. అసలవి తిరిగి వస్తాయని మనకేమీ ఆశలేదు. కృష్ణారృణమే. వాటివల్ల మనకేదో వస్తుందనికాని ఆ పరిశ్రమలు అభివృద్ధి అవుతవనిగాని ఆశలేదు, అలాంటివి కొద్దిగా ఉన్నాయి. ఐతే అదృష్టమేమంటే, ఇటువంటివాటికి ఇచ్చినవి చిన్న మొత్తాలు. ఒక లక్షో, రెండు లక్షలో, మూడు లక్షలో మాత్రమే ఉన్నాయి. ఇప్పుడు ఉన్న పెద్దపరిశ్రమలను సేవ్ చేసుకుంటే వాటిని ఇంకా మంచివద్దతులలో నడపటానికి ప్రయత్నంచేస్తూ చిన్నచిన్నవి నిదానంగా చూచుకుందామనే

దృష్టితో పరిశీలన చేస్తున్నాము. దేశంలో పెద్దపెద్ద పరిశ్రమలు తయారవుతుంటే మనకు ఏమీ లేవే అని విచారము పట్టుకున్నది. అన్ని రాష్ట్రములలో ఏవేవో పరిశ్రమలు తయారవుతున్నాయి. మనరాష్ట్రంలో ఒక్కటైనా మేజరు ఇండస్ట్రీ పెట్టుకొనలేక పోయినామే అనే బాధకూడా లేకపోలేదు. ఈ విషయములో పూర్వపు మైదరాబాదు ప్రభుత్వము వ్రాసినది. ఢిల్లీకి మేమూ వ్రాశాము. యీ మధ్యన నాల్గయిదు నెలలకు పూర్వము హెవీ ఇండస్ట్రీస్ కాఖమంత్రి శ్రీ షా గారు ఇక్కడకు వచ్చినారు. వారేకాకుండా వారి కెక్రటరీలు ఉద్యోగులూ అంతాకూడా వచ్చారు. వారూ మేమూ కూర్చోని చర్చించుకున్నాము. ఒక విషయం మాత్రము వారు అంగీకరించారు. ఇప్పుడు రోతగా, చెడ్డగా ఉన్న ఇండస్ట్రీస్ మ బాగుపరచడం ఒకటి. న్యూన్ ప్రింటు ఫ్యాక్టరీని బోధన్ లో పెట్టడానికి మంచి అవకాశాలు ఉన్నాయి కనుక అచ్చట ఆ ఫ్యాక్టరీని స్థాపించడానికి వారు వచ్చిన రోజుననే అంగీకరించారు. బోధన్ లో న్యూన్ ప్రింటు ఫ్యాక్టరీ పెట్టడానికి చాలా మంచి అవకాశాలున్నాయి. అక్కడ చెరుకుపిప్పి ఇప్పుడు బొగ్గుగా వాడుతున్నారు. ఆ పిప్పిని పొయ్యిలోవేసి వంట చెరుకుగా వాడుతున్నారు. ఆ పిప్పి కాగితము తయారుచేయడానికి చాలా మంచిదని అక్కడ పేపర్ మిల్లు పెడితే 20, 30, 50, 100 మైళ్ళనుండి ముడిపదార్థము తెచ్చుకొనక్కరలేదని భావించబడింది. రాజమండ్రి పేపరు మిల్లుకు ఎక్కడనుంచో ఒకటన్న కేన్ తెస్తే దానికి దాదాపు 200 రూపాయలు ఖర్చు అవుతున్నది. బొంగుఖరీదు తక్కువగా ఉన్నా ట్రాన్స్ పోర్టు ఛార్జీలు లేబరు ఖర్చులూ ఎక్కువ అవుతున్నవి. అలాంటి హెచ్చుఖర్చు లేకుండా ఆ పిప్పి బోధన్ వద్ద ప్రక్కనే ఉన్నది. ఆ పిప్పితో పేపరు తయారుచేస్తే తక్కువ ఖరీదుతో తయారు కావడానికి వీలవుతుందని అంగీకరించారు. అందులో ఏ 10 ఫ్యాక్టరీలనుంచో పిప్పి తెచ్చుకొనక్కరలేకుండా ఒక పెద్ద గవర్నమెంటు ఫ్యాక్టరీలో ప్రక్కనే పిప్పి ఉండడం అనుకూలంగా కనిపించింది. కాబట్టి యీ కారణంవల్లనే, మనపైన అభిమానము లేకపోయినా, కనీసం అక్కడ న్యూన్ ప్రింటు ఫ్యాక్టరీ పెట్టడానికి సదవకాశాలున్నాయని అంగీకరించారు. ఆ విధంగా అంగీకరించినా ఈ ముగర్ ఫ్యాక్టరీవారు కూడా ఏవైనా షేర్లు కొంటారా అనే అడిగినారు. ముగర్ ఫ్యాక్టరీవారు ఒక కోటిరూపాయల షేర్లు వారి ఫ్యాక్టరీ తరపున తీసుకోవాలన్నారు. ఆ ఫ్యాక్టరీ తరపున కోటిరూపాయల షేర్లు తీసుకునేపరిస్థితిలో లేము అని వారు చెప్పినప్పుడు నగదు రూపకంగా 25 లక్షలొచ్చి మిగిలిన 75 లక్షలూ యీ పిప్పికివచ్చే ఖరీదునుంచి కొంతభాగాన్ని మేరు కాపీలుక్రింద అడ్ జస్టు చేసేటట్లుగా అంగీకరించాము. అంటే ఈ పిప్పిని పేపరు ఫ్యాక్టరీకి ఇప్పుడ మువల్ల ముగర్ ఫ్యాక్టరీకి ఫైర్ వుడ్ క్రింద వాడుతున్న మెటీరియల్ పోతుంది. ఆ మెటీరియల్ పోతున్నప్పుడు బొగ్గుతో వర్కు చేయవలసి ఉంటుంది. బొగ్గు కావలసి వస్తున్నది. ఆ బొగ్గు

ఖరీదు పోను మిగిలినదంతా షేరు కాపిటలుక్రింద ఇవ్వడానికి ఒప్పు కున్నాం. అంటే బెగన్ ఖరీదులో మనము కొనవలసివచ్చే బొగ్గుఖరీదు తీసివేస్తే మిగిలినదంతా షేరు కాపిటలుక్రింద ఇవ్వడానికి - అది ఎప్పటికో ఒకప్పటికి 75 లక్షల రూపాయలు షేరు కాపిటలు అవుతుందికదా అని ఒప్పుకున్నాము. ఆ రకంగా ఏర్పాటు చేసుకొన్నాము. దానిని ఢిల్లీ ప్రభుత్వం వారు అంగీకరించారు. అన్నిటికన్నా ముఖ్యముగా నేను పలుమార్లు చెబుతున్నాను, ఫర్టిలైజరు ఫ్యాక్టరీ మా ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రములో కావలెనని. ఎక్కడెక్కడ నుంచో ఇక్కడకు ఎరువులు ఇంపోర్టు చేయడంకన్నా, ట్రాన్సుపోర్టు జాటిల్ నెక్ వగైరాలన్నీ ఉన్న యీ సమయంలో ఫర్టిలైజర్సును సకాలంలో రైతులకు ఇవ్వకుండా ఏ రెండు నెలలో, 3 నెలలో ఐనతర్వాత పైరు కోతకు వచ్చే సమయంలో ఫర్టిలైజర్సును సప్లయ్ చేయడంకన్నా ఇక్కడనే ఫ్యాక్టరీని పెడితే ఇలాంటి ఇబ్బందిలేకుండా ఉంటుందని చెప్పాను. 2, 3, 4 లక్షల టన్నులవరకూ ఫర్టిలైజర్సును కన్స్యూమ్ చేసే కెపాసిటీ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఉన్నదని చెప్పాము. పూర్వపు ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రభుత్వము, హైదరాబాదు ప్రభుత్వము కలిసి ఈ విషయంలో వత్తిడిచేశాయి. కొత్త గూడెంలో కాని, విజయవాడలో కాని పెట్టుమని కోరినాము. కట్టకడపట ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రభుత్వములో ఉన్న గోపాలరెడ్డిగారి మంత్రివర్గము “మాకువద్ద విజయవాడలో, కొత్త గూడెంలోనే పెట్టుండి, మాకు ఆ షేవణలేదు” అని చెప్పారు. అటు కొత్త గూడెంకు రాలేదు, ఇటు విజయవాడకూ రాలేదు. ఏవో యితర చిన్న కారణములు పెట్టుకుని యితర రాష్ట్రములకు పోయినాయి. మద్రాసు రాష్ట్రంలోని నెయి వెల్లిలో ప్రారంభిస్తామన్నారు, అక్కడ ఏదో రా మెటీరియల్ ఉన్నదనే కారణంవల్ల. కొత్త గూడెంలో పెడితే చాలా అనుకూలంగా ఉంటుందని అనుకుంటున్నాము. దానిని గురించి మరిమరి ప్రస్ చేశాము. కాని అది వచ్చే నూచనలు ఇప్పుడేమి కనపడడంలేదు. ఇండస్ట్రీయలిస్టు ఎవరైనా ప్రయివేటు సెక్టారులో పెట్టుకుంటే పర్మిషన్ తెప్పించడానికి ప్రయత్నం చేస్తామని మాత్రము చెబుతున్నాను. ఇదికాక ఆంధ్రా పేవరుమిల్లు యొక్క కెపాసిటీని పెంచడానికి మిశ్రులు వెంకటరావుగారు ఆంధ్రరాష్ట్రములో ఇండస్ట్రీస్ మినిష్టరుగాఉన్న రోజులలోనే ఆ స్కీము తయారుచేశారు. దానిని గవర్న మెంటు ఆఫ్ ఇండియా వారు కూడా అప్రూవ్ చేశారు. అక్కడ ప్రొడక్షనును ఇంక్రిజు చేయడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. ఇదీ ఇండస్ట్రీస్ విషయం. మంచి ఇండస్ట్రీసును స్థాపించా రిక్కడ. దేశానికి చాలా ఉపయోగకరమైన పరిశ్రమలను ప్రారంభించారు. సదుద్దేశములతో ప్రారంభించారు. ఇది సంతోషింపతగిన విషయం. కాని దురదృష్టవశాత్తూ అవి సరిఅయిన చేతులలో లేకపోవడంవల్లనో, ప్రావర్ మేనేజి మెంటు లేకపోవడంవల్లనో కొద్దిగా చెడిపోయినాయి. చెడిపోయినదానికి విచారింపడం కన్నా, పాతకాలాన్ని గురించి వాపోవడంకన్నా ముందుకాలాన్ని

దృష్టిలో ఉంచుకొని వాటిని బాగుపరచే అవకాశాలున్నాయని మనము సంతోషించవచ్చు.

ఇక మోటారు ట్రాన్సుపోర్టు విషయం ఉన్నది. హైదరాబాదు అన్నిటిలోనూ మునుపటి రోజులలో ముందంజవేసినది. మొట్టమొదటినుంచి కూడా నేషనలైజ్డ్ ట్రాన్సుపోర్టు ఉన్నది ఇక్కడ. దానిని ప్రభుత్వమే నడుపుతున్నది. రైల్వేస్ ను కూడా ప్రభుత్వమే నడుపుతుండేది ఆ రోజులలో. రైళ్ళు, మోటార్లు ఒక కంపెనీకింద ఫారమ్ చేసి బాగా నడుపుతూవచ్చినారు. ఇతర రాష్ట్రములలో ప్రైవేటు ఓనరులు నడిపే పరిశ్రమకన్నా ఇక్కడ జాతీయంచేసి ఎఫ్ఐఎంటుగా నడుపుతున్నారని అనుకునేవారు. తైముకు సరిగా పోవడం, పాసింజెర్లకు సౌకర్యములు ఏర్పాటుచేయడం మంచి వర్క్ షాపులను మేన్ టేన్ చేయడం, డ్రైవర్లకూ కండక్టర్లకూ మంచి జీతాలు - ఏ రాష్ట్రములోనూ ఎక్కడా కూడా ఇవ్వలేనంత మంచిజీతాలు, హెచ్చుజీతాలు ఇవ్వడం జరుగుతున్నాయి. ఇప్పటికీ ట్రాన్సుపోర్టు జాతివరంగానే ఉన్నది. రైల్వేస్ నుంచి విడదీశారు. విడదీసిన దాని ఫలితమేమంటే — రైల్వేలో ఉన్న హెచ్చుజీతాలూ హెచ్చు ఖర్చులూ అట్లనే ఉండిపోయినాయి. చాలామంది మిత్రులు ఇక్కడ ట్రాన్సుపోర్టు శాఖను గురించి మాట్లాడినారు, మద్రాసులో, ఒక్క పట్టణములో 26 లక్షల రూపాయలు బస్సు వ్యాపారముపై ఆదాయము వస్తున్నప్పుడు హైదరాబాదు సిటీలో చేర్చి తెలంగాణా ప్రాంతమంతటిలో మోటారు ట్రాన్సుపోర్టును జాతీయం చేసినా, ఎందువల్ల ఇక్కడ ఆరేడు లక్షల రూపాయలు మాత్రమే వస్తున్నదని అడిగారు. ఈ ప్రశ్ననే నేనూ వేసుకున్నాను ముందు. ఇంత పెద్ద దేశంలో ఇన్ని బస్సులు పెడితే ఆరు లక్షలో, ఏడు లక్షలో ఆదాయంరావడం ఏమిటి? ఒక్క మద్రాసు పట్టణంలో 20 లక్షలకు తగ్గకుండా 22 లక్షలవరకూ ప్రతి సంవత్సరము ఆదాయం ఏలావస్తున్నది? అనేది నాకు అర్థంకావడం లేదు. నేనూ విచారించాను. ఇంకా డిటైల్లుగా చూడలేదు. చూడడానికి ఇంకా ప్రయత్నం చేస్తాను. రఫ్ గా విచారిస్తే దానికి కారణాలు కొన్ని ఉన్నట్లు తోస్తున్నది. ఉద్యోగస్థులకు, అంటే డ్రైవర్లకూ, కండక్టర్లకూ, క్లీనర్లకూ ఎవరైనా కాని మోటారు ఉన్న వర్క్ మెన్ కు మద్రాసులోగాని, బొంబాయిలోగాని, ట్రాన్సుపోర్టు శాఖలో పనిచేస్తున్న డ్రైవర్లు, కండక్టర్లు, క్లీనర్లు యొక్క జీతాలకన్న ఇక్కడ దాదాపు రెండింతల జీతమివ్వబడుతున్నది. రెండింతలంటే ఎగ్జాక్టుగా కాకపోవచ్చు. హెచ్చు జీతాలివ్వబడుతున్నాయి. కాబట్టి యీ వచ్చే ఆదాయం ఆ రకంగా పోతున్నది. మద్రాసులో చాలా తక్కువ జీతాలు ఉన్నాయి. అనుకూలాలు సదుపాయాలు మిగిలిన వసతులు చాల తక్కువని చెప్పారు. దానికి నేను ఒకటి రెండు నిదర్శనాలు నావద్దకు వైల్పు వచ్చినప్పుడు చూచాను.

ఎవరో ఒక ఉద్యోగస్తుడు ఎక్కడో ఉంటే — ఆ ఉద్యోగస్తునికి వంద రూపాయలు జీతము కావచ్చు. ట్రాన్సుపోర్టు శాఖలో — ఆ ఊరిలో సరయిన స్కూలు లేదన్న కారణంవల్ల ఆ ఉద్యోగస్తుడు తన పిల్లవాళ్ళను ప్రైవేట్ బాధుకు పంపిస్తే ఆ పిల్లవాళ్ళకు జీతాలే కాకుండా, మిగిలిన ఎలవెన్నులే కాకుండా, చదువు నిమిత్తం వేరే ఖర్చులు భరించాలి.

జీతాలు, allowances మాత్రమే కాకుండా, చదువు సంధ్యలు వంటి extra-ordinary benefits కొన్ని అందులో ఏర్పాటుచేశారు. ఖర్చుకూడా ఎక్కువగానే ఉన్నది. ముద్రాసుతోగాని, బొంబాయితోగాని పోల్చిచూచుకొంటే, మన transport ఖర్చు అధికంగానే ఉన్నది. ఈ drivers, conductors విషయములోనే నని నేను అనను. ఇంకా officials లోకూడా క్రిందనుంచి పైవరకుకూడా ఇట్లాగే ఉంది. కాని ఆమాత్రానికే ఇంత తేడా రావలెనా, ముద్రాసులో వారు ఒక నిటీలోనె ఇన్నిలక్షల రూపాయలు ఆదాయం సంపాదిస్తూంటే, తెలంగాణాలో, అంతాకూడ మనం transport ఏర్పాటుచేసుకొని, ప్రైవేట్ బాధు నిటీమొత్తానికి buses పెట్టుకొని ఉంటున్నప్పుడు, ఇంతకొద్ది ఆదాయం ఊసుకోడంలో ఏమైనా అర్థం ఉన్నదా అనే ఆలోచన నాకు కలుగుతుంది. ఈ విషయంలో ఉద్యోగులు ఇచ్చే సమాధానం నాకు తృప్తికరంగా లేదని అనుకుంటున్నాను. దీనిని ఇంకా పరిశీలించేయాలి. అనుభవజ్ఞుల నెవరినైనా పంపిస్తే లేక మన Department లో ఉన్న వారి నెవరినైనా పంపిస్తే, అక్కడ ఏయే Loopholes ఉన్నాయి, ఎక్కడ ఎంత wastage ఉంది, పరిధంగా నష్టమవుతుంది. అని minute details అన్నీ, study చేయాలి. తరువాత మన ఆంధ్ర ప్రాంతములోకూడా బాగాలాఖాలు వచ్చేటటువంటి క్రిస్టా, గుంటూరు వగైరా జిల్లాలకుకూడా ఈ transport extend చేస్తే హెచ్చులాభము సంపాదించడానికి వీలువుతుంది అని పలువురు మిత్రులు చెప్పుతూ ఉంటారు. కాని ఇక్కడ transport అభివృద్ధిచేయడానికి ఇంకా హెచ్చుడబ్బుకావాలని కోరినప్పుడు ఢిల్లీ ప్రభుత్వము అప్పు ఇవ్వడానికి అంగీకరిస్తూ దీనికి ఏదో కొన్ని conditions పెట్టారు. దీనిని ఈ రకంగా నడపాలి. దీనికి ఒక corporation పెట్టండి, అది పెట్టండి ఇది పెట్టండి అని ఎవో conditions పెట్టారు. అప్పుడు ఆ ప్రభుత్వము ఈ corporation పెట్టడానికి ఒప్పుకోలేదు. ఇప్పుడు ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడిన తరువాత, ఈ ప్రశ్న మాముందుకు వచ్చినప్పుడు, ఈ ప్రభుత్వము కూడా వెంటనే ఈ corporation చేయడానికి అంగీకరించలేదు. కాని ప్రాంతీయ corporation చేయడంవల్ల లాభము ఉంటుందేమో, కొన్ని జిల్లాలలోనైనా బస్సులు జాతీయము చేయడానికి వీలుంటుందేమోనని, ఆ విషయము ఇప్పుడు పరిశీలన జరుగుతున్నది. ఏమైనా సరే, corporation అనండి, జాతీయం అనండి దేనికైనా డబ్బుకావాలి. బస్సులు తీసుకొన్నప్పుడు, ఆ బస్సుల యజమానులకు

compensation ఇవ్వాలి. బస్సు రూట్లు అన్నీ స్వాధీనం చేసుకొన్నప్పుడు, రూట్లు మాత్రము తీసుకొని, వారి బస్సులు తీసుకోకపోవడం అన్యాయముగా అగుపడుతుంది. ఆ రూటుపైన ఉన్న బస్సును స్వాధీనం చేసుకోకుండా ఉండడానికి వీలులేదేమో, అది చట్ట సమ్మతం కాదేమో అనుకుంటాను. కనుక ఆ బస్సు, రూటు, అన్ని స్వాధీనం చేసుకొని, ప్రతి owner కు ఏ లక్ష రూపాయలో pay చేసి, కనీసం కొందరిని share holders గా తీసుకొని corporation గా చేయాలన్నా, రెండు కోట్లు రూపాయలు అయిన ఉంటేనేగాని ఈ పని చేయడానికి వీలులేదు అని సలహా ఇచ్చారు. ఇప్పటి పరిస్థితులలో దీనికిగాను రెండు కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టే స్థితిలో మనము లేమేమో అనుకుంటున్నాను. పోనీ, రెండు కోట్లకంటే తక్కువగా పెట్టి, ఏవో కొన్ని రూట్లు మాత్రం, అంటే మచిలీపట్నం లాంటి straight routes ఏవైనా కొన్ని మాత్రం తీసుకోడానికి వీలుండేమో అది legal గా examine చేయించాలి. కాని, ఆ bus routes లో ఇప్పుడు ఉన్నవారిని తీసివేయడం అది ఎంతవరకు legal గా ఉంటుందో అదికూడా పరిశీలన చేయాలి. ఇదంతా కొంత confusion లో ఉన్నది. ఏదో file చదువుతూనే అర్థమయ్యే విషయం కాదిది. ఏ చెరువు కట్ట కట్టడమో, లేక ఏ hospital కట్టడమో వంటిది కాదిది, వెంటనే decision తీసుకోవడానికి. ఇప్పుడు asbestos వగైరా కంపెనీలలో ఉన్న shares యొక్క వెల తగ్గించవలెనా, లేక capital పెంచవలెనా, లేక ప్రభుత్వమే capital పెట్టకలుగుతుందా అనే సమస్యలపై, నిజం చెప్పాలంటే, నేను ఈనాటికి ఏమి decision తీసుకోలేక పోతున్నాను. నేను ఏదైనా ఒక నిశ్చయానికి వస్తే దానిని Cabinet కు refer చేయడం, మిత్రుల సలహాలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. అవి కొంచెము చిన్న కంపెనీలు కాబట్టి వాటి విషయం తరువాత చూడవచ్చునని నెట్టివేస్తున్నాను. మొదట ఈ పెద్దవి కానిమ్మని, అందులో మనరాష్ట్రము Industries లో అనుభవముగల రాష్ట్రముకాదు. ఈనాడు అన్నీ స్వాధీనం చేసుకొంటే, ఎవరిని వేయాలి అక్కడ మనము? అక్కడ ఎవరినో M. L. As ను appoint చేయడమో, లేకపోతే ఒక కలెక్టరును తీసుకొనిపోయి, 'ఇదిగో ఈ industries అన్నీ నీకు అప్పజెప్పుతున్నామని' చెప్పడమో కాదు. వారికి ఏమి అనుభవమున్నది? ఇప్పుడు బోధన్ ఫ్యాక్టరీ లో మనం ఒక ఉద్యోగస్థుని నియమించదలచుకొన్నాము, కనుక అక్కడ ఎవరినో ఒక కలెక్టరునో, లేక, ఎక్కడో retire అయిన ఒక businessman నో, లేక honesty and integrity గల పెద్ద మనిషినో వేయడమా! పెద్దమనుష్యులను వేయవచ్చు, కాని కొంచెము administration and business experience ఉంటే ఉపయోగమంటుంది. ఇవిలేని వాళ్ళను అక్కడ తెచ్చిపెడితే చాలా కష్టము. ఈ industries అన్నీ ప్రభుత్వము స్వాధీనం చేసుకోవాలి అని సులభముగా చెప్పవచ్చుగాని, స్వాధీనం చేసుకొన్న

తరువాత ఏమి చేయాలి? అందులో ఈ కంపెనీలలో ఎంతో నష్టము వచ్చింది. అవి మురిగిపోయినాయి, capital లేదు. అటువంటప్పుడు వీటిని ఏవిధంగా చేయాలి! నిజంగా, ఇలాంటి చిన్నచిన్న కంపెనీలను గురించి వెంటనే ఒక నిర్ణయానికి రాలేకపోతున్నానని మాత్రమే చెప్పుతున్నాను. మీరేమైనా సలహా ఇస్తే చాలా సంతోషిస్తాను. పెద్దవాటిని గురించి ఏదో ఒక నిర్ణయం తీసుకొన్నాము. తప్పే రైటో ఒక నిర్ణయం తీసుకొన్నాము. ఈ బోధన్ Factory గురించి, సింగరేణి Factory గురించి, ఈలాంటి వాటిలో ఇక Aluminium Metal Works ఇలాంటి మధ్యరకపు industries ఉన్నాయి. వాటిని ఎట్లాచేస్తే బాగుంటుంది? Critical గా కాకుంటే, constructive గా suggestion చెప్పండి. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వానికి సలహా యివ్వడానికిగాను ఒక Advisory Committee ని appoint చేస్తామని నేను అనుకుంటున్నాను. ఈ Industries లోను, business లోను బాగా అనుభవము ఉన్న వాళ్ళను కొంతమందిని, ఇంకా కావలసిన వస్తే ఒక రిర్డర్ ని M. L. As. ను కూడా తీసుకొని ఒక Advisory Committee ని వేసుకొందామని అనుకుంటున్నాను, కనుక మీరు ఇచ్చే సలహాలు అటు ఉద్యోగస్థులు పరిశీలనచేస్తారు. ఇటు Advisory Committee పరిశీలన చేస్తుంది. తరువాత అవి మంత్రివర్గము ముందుకు పోతాయి, అప్పుడు అక్కడ ఏదో ఒక నిశ్చయానికి రావడానికి వీలవుతుంది. కనుక ఈ విషయాలలో నెమ్మదిగా ఏదైనా చేయవలసి యుంటుందేగాని వెంటనే అన్నిటిలోను ఒక decision తీసుకోవాలి. రేపు ప్రొద్దునకే ఇవన్నీ మార్చివేయాలి అని ఏదోఒకటిచేస్తే, ఇప్పుడు జరిగిన తప్పులకన్నా నాలుగింతలు తప్పులు జరుగుతాయి. ఎవరినో తీసుకొనిపోయి అక్కడపెట్టి ఏదో మంచి చేస్తున్నాము, మనము పెట్టినవారంతా న్యాయంగానే చేస్తారు, సక్రమంగానే చేస్తారు, అనుకోవడం పొరబాటు. ఇక్కడ మనఇంటిలోనే మన Secretariat లో, మన అసెంబ్లీలో ఎన్నో అక్రమాలు జరుగుతుంటే, వాటిని మనము కనుక్కోలేక ఏడుస్తూఉంటే, ఎక్కడనో పెట్టినటువంటివి అవన్నీ సక్రమంగా జరుగుతాయని అనుకోవడం పొరబాటు అవుతుంది. ఈ కారణంవల్లనే నేను తొందరపడి వెంటనే ఏమి చేయలేదు. నాకు తెలుసును. గౌ. సభ్యులు ఉపన్యాసాలు ఇచ్చేటప్పుడు, మీరు ఇన్నాళ్ళుగా పరిపాలన చేస్తున్నారు, మరి వీటి విషయంలో ఇంకా ఏమిచేయలేదే అని అంటారని. కాని తొందరపడి చేస్తే కష్టపడతాము అనే భయముతోనే ఈ నాటికి నేనేమి చేయలేదని చెప్పుతున్నాను. Decision తీసుకోవడం పెద్ద పనికాదు. ఏదో file వస్తే వెంటనే దస్కర్ట్ పడితే, ఏదోఒకటి అయిపోతుంది. కాని దానివల్ల ప్రయోజనంలేదు. కనుక ఈ విషయంలో తొందరపడకుండా, సరియైన సలహాలను తీసుకొని అందరు బాగా ఆలోచించిన తరువాత ఒక నిశ్చయానికి వస్తే బాగుంటుందని అనుకుంటున్నాను. అందువల్ల గౌరవసభ్యులు ఇచ్చిన సలహాలను జాగ్రత్తగా

అలోచించి, Advisory Committee ద్వారా అలోచించి, industrialists యొక్క సలహాలు పొంది, తరువాత Cabinet లో decision తీసుకొని రానున్న సంవత్సరములో నైనా వీటిని ఏదో ఒకదారికి తీసుకొని రావలెనని అనుకుంటున్నాను. ఇవన్నీ ఒకదారికి తీసుకురాగలిగితే, కొత్త పరిశ్రమలు వది స్థాపించిన పుణ్యం వస్తుంది.

దీనికితోడు కొంతలాభము వస్తున్న factories లో Labour position బాగాలేదని నాకు complaints వచ్చాయి. వారికి జీతాలు భత్యాలు సరిగా ఇవ్వడంలేదని complaints వచ్చాయి. ఈ విషయం నాకు సంబంధం లేక పోయినా సంజీవయ్యగారు నాతో చెప్పారు. నేను ఈ విషయం గురించి ఆ పరిశ్రమలకు సంబంధించిన వారితో చెప్పాను. ఈ రకంగాచేస్తే బాగుండదని. రాజమండ్రిలో కూడ తగాదా వచ్చింది. ఒక ఉద్యోగస్తుని అక్కడకు పంపాను. న్యాయంగా లెక్కవేస్తే వచ్చిన ఆదాయములో workers bonus 4, 5 రోజులకే ఇవ్వవలసియుంటుందని వారు అన్నారు. కాని నేను చెప్పాను, 4, 5 రోజుల కెందుకిస్తారు, ఒక నెల రోజుల bonus అయినా ఇస్తాము. తరువాత లెక్కలేవో adjust చేసుకోవచ్చునని. 1948 సంవత్సరంలో ఈ factory స్థాపిస్తే, ఇప్పుడు మొదటిసారిగా ఆదాయం వచ్చింది. కాని కొంతమంది చెప్పారు, కనీసం last year వచ్చిన వట్టెన్నైనా తీసిపెట్టి మిగిలినటువంటిది bonus క్రిందను, లాభము క్రిందను పరిగణించాలి. వచ్చిందంతా లాభము అనేది తప్పు. అది proper accounting కాదు అని నేను చెప్పాను. “ఏమైనాసరే ఒక నెల యిస్తామని declare చేయండి. తరువాత లెక్కలు సర్దుకొందాము. Technical గా చూస్తే నాలుగు రోజులకు bonus ఇవ్వడమే న్యాయం కావచ్చు. కాని దీంట్లో frist time లాభము వచ్చింది, ఇన్నేళ్ళ తరువాత. కనుక ఒక నెల బోనసు సంతోషపూర్వకంగా ఇస్తామని” చెప్పాను. తరువాత ఆరు రూపాయలు వారికి ఇచ్చే విషయం నిన్ననే సంజీవయ్యగారు explain చేశారు. వారికికూడ ఈ ఆరు రూపాయలు ఇవ్వవచ్చునేమో అనుకొన్నాము మొదట. వారు గవర్నమెంటు labour కాబట్టి ఇప్పుడు అందరికీ ఇస్తున్న ఆరు రూపాయలలో Government of India వారు two - thirds భరిస్తుందనే విషయం తమకు తెలుసు. One-third State Government భరిస్తుంది. ఆ one - third భరించేందుకే మనకు ఎంతో అవుతుంది, అంటే 70, 80 లక్షలు అవుతున్నది. అయినా వీరికి కూడా ఇవ్వడానికి మేము సిద్ధంగా ఉండినాము కాని, వారికి ఇవ్వడానికి వీలులేదని యీ మధ్యనే Government of India వారినుంచి ఒక telegram వచ్చింది. One - third ఇవ్వడానికే మనకు కష్టంగా ఉన్నప్పుడు Government of India వారి సహాయంలేకుండా complete గా అదంతా మనమే భరించాలంటే ఎంత అవుతుందో అలోచించండి. కాబట్టి యివ్వాలని ఆశపూర్వకం, industrial labour కు

temporary labour కు P. W. D. Workshop లో వున్నవారికి, యిది కవర్ (cover) కానందున, రు. 6/- లు యివ్వలేకపోతున్నాము. కొన్ని ఏండ్లుగా నిలబడి పనిచేస్తూ లాభమువస్తున్న ఫ్యాక్టరీలలో కొద్దిగా యివ్వవచ్చును. అటువంటి ఫ్యాక్టరీలలో వర్కర్లకు ఎక్కువ అనుకూలాలు కలుగజేయాలని, ఉద్దేశం వున్నది. అభివృద్ధి అవుతున్న పరిశ్రమలలో పాటుబడుతున్న వ్యక్తులకు సానుభూతి చూపిస్తూ కొంతసహాయము చేయించాలని మాకు ఆశగావున్నది. గూడూరు సిరమిక్సు ఫ్యాక్టరీలో మాత్రం మంచి లాభంవచ్చింది. కార్మికులకు బోనస్ ఇచ్చారు. అక్కడనే గ్లాస్ బ్లాక్ ఫ్యాక్టరీ పెట్టారు. నష్టమువచ్చింది. పెట్టిన డబ్బు ఖర్చు అయిందిగాని పనిజరగడంలేదు. గడచిన సంవత్సరం మూసివేశారు. ఇవి ఆంధ్రప్రాంతములోవున్న పరిశ్రమలు.

ఈ పరిశ్రమల డిమాండు, ట్రాన్స్ పోర్టు డిమాండు మీముందు వుంచుతున్నాను. గౌ. సభ్యులు ఏమైనా సలహాలుయిస్తే వెంటనే అంగీకరిస్తానని చెప్పలేమిగాని పరిశీలిస్తానని చెప్పగలను. సభ్యులు కూడ యోచించి, కోట్లకొలది రూపాయలు వెచ్చించవలసిన సలహాలు కాకుండా, ఆవరణ యోగ్యమైన సలహాలు, ఏ పార్టీ వారయినప్పటికీ, అటువంటి సుహృద్భావంతో యిస్తే, పరిశీరించి, అందులో అనుకూలమైనవాటిని అంగీకరించడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా వుంటుందని చెప్పతూ, దీనిపైన చర్చ ప్రారంభించవలెనని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి. అంజయ్య (ఆర్ మూడు): Taj Glass Works, Old Mills లాంటి close అయిన పరిశ్రమల విషయంలో ముఖ్యమంత్రిగారు ఏమీ చెప్పలేదు.

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : గౌ. సభ్యులకు నిన్న అందజేసిన కాగితంలో అన్ని విషయములున్నవి. ఆ వివరాలన్నీ సభ్యులు చదువుకొని, సంగతులు గ్రహించుటకు ముందుగా పంపివున్నాము. కాబట్టి మళ్ళీ యిప్పుడు చెప్పటం అనవసరం.

DEMAND NO. XXIII - INDUSTRIES — Rs. 1,63,49,200

Sri. P. Sundarayya (Gannavaram) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by

Rs. 100

(To criticise the failure of the Government to start new Industries in the Public Sector to industrialise Andhra Pradesh and also their action in handing over the existing Industries to the Private Management of the Capitalists.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri S. Vemayya (Buchireddipalem - Reserved) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by

Rs. 100

(To criticise the delay made by the Government to implement the terms of the conciliation regarding the dispute between the porcelain factory workers and the managements in Nellore district and in respect of the enhancement of the salaries of the labourers.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya (Sattenapalli) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To constitute State Trading Corporation to trade with other States or Countries of the products of this State which are now being sent by individuals.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri M. Nagi Reddy (Macherla) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To criticise the failure of the Government to take action on the petitions submitted by the Union against the removal of the labourers working from the beginning at cement factory Macherla and replacement of them by new workers.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri S. Vemayya : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to amend the Act suitably so as to ensure quick settlement of disputes between the labour and the managements.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri B. P. Sesha Reddi (Dhone) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To discuss the maintenance of the technical experts for each and every concern of Industry.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To know the fuller details of the loans and subsidies given to the Cottage Industries and Medium Industries and other Industries.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri B. Ratnasabhpathy (Badevel) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To criticise Government on its policy of affording huge loans to private industrialists at cheap rate of interest.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To criticise the Industrial policy of the Government.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri B. Ratnasabhpathy : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To criticise Government on its failure to nationalise the Bodhan Sugar Factory in which Government have 75% shares.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To impress upon the Government to start a cement factory at Vijaipuri, on public sector.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri M. Nagi Reddi : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to take steps to start a cigarette factory in the State.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri M. Nagi Reddi : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to take steps to start a fertiliser factory in the State.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri B. Ratnasabhapathy : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To criticise Government's policy.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri S. V. K. Prasad (Chennur) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To discuss :

(1) The wrong industrial policy of handing over Government concerns to private management and the mismanagement of Government Industries.

(2) Failure of Government to follow a policy of rapid industrialisation of Andhra Pradesh.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri M. Nagi Reddi : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To criticise the practice of the Maistries of the Cement Factory, Macherla, not to maintain the muster rolls for labourers and also their failure to recognise seniority.

Mr. Speaker : Motion moved.

DEMAND NO. XXXIV for Road Transport Dept. Rs. 1,85,37,500

Sri B. Ratnasabhapathy : I beg to move :

To reduce allotment of Rs. 1,85,37,500 for R. T. D. by Rs. 100

(To criticise Government policy.)

To reduce allotment of Rs. 1,85,37,500 for R. T. D. by Rs. 100

(To criticise Government in giving preferential treatment to some with regard to the issue of Bus Routes.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri M. Nagi Reddi: I beg to move :

To reduce allotment of Rs. 1,85,37,500 for
R. T. D. by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to increase the number of State Buses.)

Mr. Speaker: Motion moved.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu (Nandigama): I beg to move :

To reduce allotment of Rs. 1,85,37,500 for
R. T. D. by Rs. 100

(To discuss the inconvenience suffered by the passengers for want of proper seating arrangements in buses.)

To reduce allotment of Rs. 1,85,37,500 for
R. T. D. by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to take steps to entrust the Road Transport in Andhra area to a Transport Corporation formed with share capital contributed by the bus owners and the Government jointly.)

Mr. Speaker: Motions moved.

Sri M. Nagi Reddi: I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for
R. T. D. by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to raise the number of buses from Guntur, Narasaraopet & Vinukonda to Nagarjunasagar and from there to the said places in spite of the severe inadequacy felt with the increase of traffic on account of the construction of Nagarjunasagar.)

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for
R. T. D. by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to take any action on the petitions submitted regarding the inconvenience suffered by the public as a night halt for the buses between Vinukonda and Nagarjuna-Konda and between Vinukonda and Nagarjuna-sagar are at the same place.)

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for
R. T. D. by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to provide more facilities for travel by increasing the number of buses between Macherla and Nagarjunasagar.)

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for

R. T. D. by

Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to sanction a new bus route between Macherla and Nagarjunakonda and run buses to provide better facilities of travel for the passengers.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri K. L. Narsimha Rao : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for

R. T. D. by

Rs. 100

(To discuss the working of the Road Transport Department and the failure of the Government to nationalise the same throughout the State.

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri D. Narsaiah (Yellandu-Reserved) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for

R. T. D. by

Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to extend the Huzurnagar-Lingagiri bus service upto Yathavakilla.)

Mr. Speaker : Motion moved :

Sri B. Dharma Bhiksham (Nakrekal) : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for

R. T. D. by

Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to increase the number of R. T. D. Buses in Nalgonda District, to nationalise the R.T.D. and the failure of the R. T. D. to introduce new bus routes in Telengana.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri S. V. K. Prasad : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for

R. T. D. by

Rs. 100

(To discuss (1) wastage and management of Road Transport Department in Andhra Pradesh (2) Not nationalising Road Transport in Andhra Region.

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri K. V. S. Padmanabharaju (Revadi) : I beg to move :

To reduce allotment of Rs. 1,85,37,500 for
R. T. D. by Rs. 100

(To discuss Government's failure to construct a road linking up Gurla-Kalavacharla, Kotagandrelu and Garikavalasa villages in Vizayanagaram taluq of Vizag District.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri K. V. S. Padmanabharaju : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for
R. T. D. by Rs. 100

(To discuss Government's failure to construct a road from Lakkavarapukota to Alamanda in Srungavarapukota taluk, Vizag District via. Kotyada village.)

Mr. Speaker : Motion moved.

*DEMAND No. XL — Capital Outlay on
Industrial Development - Rs. 2,09,08,800.*

Sri B. P. Sesha Reddi : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,09,08,800 for
Capital Outlay on Industrial Development by Rs. 100

(To impress upon the State Government to encourage certain industries where there is a possibility by giving to public sector a guarantee of certain percentage of Dividend and also providing adequate checking of the working.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,09,08,800 for
Capital Outlay on Industrial Development by Rs. 100

(To impress upon the Government to start a Cement Factory at Viziapuri in Public Sector with the permission of the Government of India.)

Mr. Speaker : Motion moved.

DEMAND No. XLIV — Other State Works Rs. 69,08,000

Sri Vavilala Gopala Krishnayya : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 69,08,000 for
other State Works by Rs. 100

To impress upon the Government to undertake the manufacture of at least 500 Telugu Typewriters in this year.

Mr. Speaker : Motion moved.

DEMAND No. XLV — R. T. D. — Rs. 40,60,500

Sri S. V. K. Prasad : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 40,60,500 for
R. T. D. by

Rs. 100

(To discuss the need for enough buses for transport of passengers in Telengana area and necessary facilities for the passengers.)

Mr. Speaker : Motion moved.

* శ్రీ బి. రత్నసభాపతి : అధ్యక్షా ! నిన్న ముఖ్యమంత్రి అన్ని పరిశ్రమల గురించి వివరములతో కూడిన ఒక నోటు యిచ్చారు. ఇంకా సందేహాలుంటే తీర్పుటకు యీరోజున గంభీరోపన్యాసముచేస్తూ చాలావరకు చెప్పారు. కాని రాష్ట్రంలో మొత్తం పరిశ్రమలగురించి ఇదమిద్దమైన ప్రభుత్వపాలనీ ఏమిటో స్పష్టంగా నభ్యులకు తెలియవరచలేదు. మొత్తం, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఈ పరిశ్రమలపైన రు. 8,38,00,000 లు పెట్టుబడి పెట్టారు. ఇంత మొత్తం నాకు తెలిసినంతవరకు భారతదేశంలో ఏ రాష్ట్రప్రభుత్వం పరిశ్రమలలో పెట్టుబడి పెట్టలేదు. ఇందులో, యిది వరకు హైదరాబాదు ప్రభుత్వం ఎక్కువ భాగం పెట్టింది,—ప్రభుత్వషేర్ల రూపంలోగాని, అప్పులమూలంగాగాని 9 కోట్ల 22 లక్షలు పెట్టింది, పోతే, పూర్వపు ఆంధ్రరాష్ట్రప్రభుత్వం 15 లక్షలకు పైబడి పెట్టుబడి పెట్టినట్లు మా కిచ్చిన రిపోర్టులో వున్నది. ఈ మొత్తమున కంతకు 4½% బ్యాంకురేటు ప్రకారం వడ్డీ తక్కువేస్తే, సంవత్సరమునకు 55 లక్షల వడ్డీ రావాలి.

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : ఈ పరిశ్రమలలో కొన్ని నష్టము వచ్చినవి వున్నాయి. Average న తక్కువేస్తే 3.5 return వచ్చింది.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి : అప్పులపైన వడ్డీ, లాభాలు, అన్నీచేరి 3.5 కోట్లు అని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. షేర్స్ మీద డివిడెండ్లు మేనేజింగ్ ఏజెన్సీ కమిషన్, మిగతా లాభాలు తక్కువేస్తే 55 లక్షలకంటే ఎక్కువ రావడానికి అవకాశం వున్నది. సేను తక్కువేసినది పెట్టుబడిపైన వడ్డీ 55 లక్షలు రావాలని చెప్పాను. ఇదివరకు ప్రభుత్వంగాని, యీ ప్రభుత్వంగాని, ఒక నిర్ణీతమైన పాలనీ ఏర్పరచుకొని, పరిశ్రమలను సక్రమంగా నడుపుటకు ప్రయత్నం చేసి యుంటే 3.5 కోట్లు మాత్రమేకాదు, అయిదారు కోట్లకు పైబడి రావలసిన అవకాశం వున్నది. దానికి ఏవిధంగా వస్తుందని ప్రశ్న అడిగితే, ఇతర రాష్ట్రాల్లో

లలో ప్రభుత్వ యాజమాన్యమున జరిగేటటువంటి పరిశ్రమలలోగాని, లేక ప్రయివేటు రంగములో జరిగే పరిశ్రమలలోగాని వచ్చేటటువంటి లాభాలు చూస్తే ఖచ్చితంగా అర్థం అవుతుంది. అవి నేను డిటైల్స్ కు పోయినపుడు చెబుతాను. మనకు మూడున్నరకోట్ల రూపాయలు మాత్రమే వస్తోంది. మిగతా దంతా ఏవిధంగా పోతోందన్నది తెలుసుకోవటానికి, ప్రతి పరిశ్రమలోనున్న లోపాలను తెలుసుకొనడానికి ఒక నిర్దిష్టమైన ఎంక్వయిరీ జరిపి, అవి సభ్యులకు ప్రజలకు చెప్పేటటువంటి వ్యవహారము ఇంతవరకు జరగలేదు. ప్రభుత్వానికి నూటికి ఏభయికంటే ఎక్కువ షేర్స్ వున్నటువంటి కంపెనీలు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో ఏడు వున్నవి. ఈ ఏడు కంపెనీలలో కనీసం నాలుగు కంపెనీలు లాస్ గా నడుస్తున్నాయి. బోధన్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీ, సింగరేణి కాలరీస్, యీ రెండింటిలో మాత్రం లాభాలు కనబడుతున్నాయి. మిగతా కంపెనీలన్నీ పెద్ద నష్టముతో రన్ అవుతున్నట్లు ఇప్పుడు చూపుతున్న లెక్కలవల్ల తెలుస్తున్నది. ఇదివరకు ప్రభుత్వం యీ నష్టం రాకుండా చేయటానికి ఏమీచేయలేకపోయింది. ఇప్పటికయినా యీ ప్రభుత్వము ఒక విధమైన నిశ్చయానికి వచ్చి సీరియస్ గా ఆలోచనచేసి, గట్టి ప్రయత్నాలు చేసి లాభాలు తీసుకురావడానికి ఏవిధంగా పనిచేస్తున్నారో తెలియదు. కంపెనీ లా ప్రకారం 617 సెక్షన్ క్రింద, ప్రభుత్వ యాజమాన్యం క్రింద వున్నటువంటి పరిశ్రమలు గవర్నమెంటు కంపెనీలు అవుతాయి గనుక, వీటిలో లాభాలు తీసేదానికి ప్రయత్నించకపోతే, ప్రజలకు యీ పబ్లిక్ సెక్టార్ అనేదాంట్లో సంపూర్ణమైన విశ్వాసం పోతుందని ప్రభుత్వం గమనించిందా అని నేను అడుగుతున్నాను. ఈ పబ్లిక్ సెక్టార్ లోగాని, ప్రభుత్వ కంపెనీలు మనం సృష్టించేదానికిగాని, లేదా భవిష్యత్ లో మనం పరిశ్రమలు అభివృద్ధి చేసేదానికిగాని, ప్రజలలో విశ్వాసం పోతుందని తెలియజేస్తున్నాను. ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వం గుర్తించవలసిన అవసరం చాలావున్నది. ప్రత్యేకించి మనం యీ రోజున డెఫిసిట్ బడ్జెటుతో ప్రభుత్వ తతంగాన్ని నడుపుతున్నాము ఈ డెఫిసిట్ ను పూర్తిచేసుకోవటం ఎలా అని ఆలోచిస్తున్నాము. ఇవాళ ప్రభుత్వం కేవలం టాక్సులు వేసి డెఫిసిట్ పూర్తిచేసుకోవటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఏ ప్రభుత్వంకూడ, ఇప్పుడు మనం వున్న పరిస్థితులలో ఉన్నప్పుడు ఒక్క టాక్సెస్ వేయటం ద్వారానే డెఫిసిట్ పూర్తిచేసుకోవటానికి ప్రయత్నించదు. డెఫిసిట్ పూర్తిచేసుకోవటానికి పన్నులు వేయటం మార్గం కాదు. పబ్లిక్ ఎంటర్ప్రైజ్ లో, ఎక్కువగా పరిశ్రమలు పెట్టి, ప్రభుత్వం షేర్స్ ఎక్కువ తీసికొని, ఆ పరిశ్రమలో ఎక్కువ లాభాలు సంపాదించి, ఆ విధంగా డెఫిసిట్ పూర్తిచేసుకొనేవిధానాన్ని మన ప్రభుత్వం అనుసరించవలసిఉంటుంది. ప్రభుత్వం ప్రజల డబ్బుతో ఎక్కువ షేర్స్ తీసుకొని, ప్రభుత్వ యాజమాన్యమున నడుపుతున్న ఇటువంటి పరిశ్రమలలో ఎక్కువ లాభాలు సంపాదించి యీ లోటు బడ్జెటును పూర్తిచేసుకోవటం లేదు. ఆ విధంగా పబ్లిక్ సెక్టార్ లో

ప్రజలకు విశ్వాసాన్ని పెంపొందించే ప్రయత్నం ప్రభుత్వం చేయడం లేదు. ఇది వరకు ప్రభుత్వం యీవిధంగా చేయకపోగా, యీ ప్రభుత్వం అయినా ఆ విధముగా లాభాలు తీసుకువచ్చే ప్రయత్నం చేస్తుందనే ఆశ కనిపించటంలేదు.

మనకు కొన్ని ఇండస్ట్రీస్ ఉన్నాయి. అందులో ప్రాగాటూల్స్ కంపెనీ ఒకటి. ఈ ప్రాగాటూల్స్ కంపెనీ ఆసియాఖండంలోగల కంపెనీలన్నా పెద్ద కంపెనీ అని అనుకొంటున్నారు. పెద్దపెద్ద ఎక్స్ పర్ట్స్ కూడా, ఎయిర్ క్రాఫ్ట్స్ తయారుచేయటానికి కావలసిన మెషినరీ, కొన్ని పార్ట్స్ తయారుచేయటానికి కావలసిన మెషినరీ ఇక్కడ ఉన్నదని చెబుతున్నారు. ఇది చాలా పెద్ద ఫ్యాక్టరీ అని, దీనిని చాలా గొప్పగా తయారుచేశారని చెబుతున్నారు. కాని, ఇన్నాళ్ళనుండి యీ కంపెనీలో జరిగిన తరంగము, మేనేజిమెంటునూస్తే, 1955 వ సంవత్సరములో ఒక లక్షా.80 వేల రూపాయల చిల్లర నష్టము వచ్చింది. ఈ మేనేజిమెంట్ ను సక్రమంగా నడిపి, నష్టాన్ని పోగొట్టి, లాభాలు చేకూర్చటానికి ఇంతవరకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నంచేయలేదు. ఇదివరకు ప్రభుత్వం కూడా ప్రయత్నం చేయలేదు. పోతే, 'యీ కంపెనీని సహజానికి మూకు శక్తి సామర్థ్యాలు లేవు, మేము ఇన్ కాంపెటెంట్' అని రుజువు చేసుకొంటున్నాము. ఈ నష్టాన్ని పూడ్చుకొని, మరొకవిధంగా దీనిని అభివృద్ధి చేయడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వంనుండి డబ్బుతీసుకొని మేనేజిమెంటంతా వారినేతికిస్తామంటున్నారు. కేంద్రప్రభుత్వమైనా ప్రభుత్వ యాజమాన్యానే జరగాలిగదా. లేదా మేనేజింగ్ ఏజెన్సీ, అక్కడున్న రిప్రజెంటేటివ్స్ కో, ఇంకొకరికో ఇచ్చి, మరొకరకంగా ఇంకొకరి లాభంకొరకు కేంద్రప్రభుత్వం చేయాల్సిందే. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏ విధంగా చేస్తుందో, అదేవిధంగా కేంద్రప్రభుత్వంకూడ చేయగలుగుతుంది కాని, ప్రత్యేకంగా వాళ్లు స్వంతంగా వచ్చిగాని, లేదా కేంద్రమంట్లో, ప్రధాన మంత్రి వచ్చి కూర్చుని గాని, యీ పరిశ్రమను నడిపేమార్గం లేదు. ఈ పరిశ్రమకోసం కేంద్రప్రభుత్వంనుండి సహాయం మన ప్రభుత్వం తీసుకొంటున్నది. ఈవిధంగా తీసుకొన్నంతమాత్రాన, దానిపైన యాజమాన్యం, మేనేజిమెంటు వారికివ్యాల్సిన అవసరం ఏమీ ఉన్నదని అడుగుతున్నాను. కేంద్రప్రభుత్వము యీరోజున పరిశ్రమలకు ఆర్థికసహాయము చేస్తున్నది. అందుకు వారు కొన్ని షరతులు ఏవీ అడగటము లేదు. ఈ ప్రభుత్వము కేంద్రమునుంచి ఆర్థిక సహాయము తీసుకొంటూ, మేనేజిమెంటు తనచేతిలో ఉంచుకొని, సక్రమంగా మేనేజ్ చేశారంటే ఎక్కువ లాభాలు వచ్చేదానికి అవకాశాలున్నాయి. అంతే కాకుండా, ఇక్కడ అనేకమైన పార్ట్స్ తయారుచేసి, ఇక్కడనుండి దేశం అంతటకు ఎగుమతి చేయగల ఒక సుప్రసిద్ధమైన పరిస్థితి ఏర్పడే అవకాశాలున్నాయి. అందుకు ప్రభుత్వము ఎందుకు ప్రయత్నం చేయకూడదో నాకు అర్థంకావడం లేదు. ఈ మేనేజిమెంటు కేంద్రప్రభుత్వానికి ఇచ్చినంతమాత్రాన అక్కడ

ఉన్న లోపాలు తొలగిపోతాయని నాకు నమ్మకం లేదు. ఇక్కడ ప్రభుత్వ యాజమాన్యంలో ఏమేమి లోటుపాట్లు జరిగాయో, కేంద్రప్రభుత్వ యాజమాన్యంలోకూడ అవే లోటుపాట్లు జరుగుతాయి. మేనేజిమెంటు కేంద్ర ప్రభుత్వం తీసుకొన్నంతమాత్రాన లాభం వస్తుందని నమ్మటానికి పిలువలేదు. కాబట్టి యీ ప్రభుత్వమే తీసుకోని నిర్వహణే ఎక్కువలాభాలు రావటానికి అవకాశాలున్నాయి. ఎక్కువ అభివృద్ధిచేయటానికి అవకాశాలున్నాయి. గాబట్టి యీ ప్రభుత్వమే నిర్వహించటానికి పూనుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : మనకు డబ్బు ఎట్లా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ బి. రత్ననభావతి : మేనేజిమెంటు ఇస్తేనే కేంద్రప్రభుత్వం ఆర్థిక సహాయం చేస్తుందా, లేకపోతే చేయదా, అని అడుగుతున్నాను. కేంద్ర ప్రభుత్వంచేతికి దానిపైన మేనేజిమెంట్ ఇస్తేనేనా, వారు ఆర్థికసహాయం చేసేది? అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : ఊరికే ప్రతి కన్సర్వేట్ కు ఇచ్చుకొంటూ పోతూ వుంటారా ఏమిటి ?

శ్రీ బి. రత్ననభావతి : It is not a charitable institution. నిర్వహించే శక్తిలేదని, యీ ప్రభుత్వంయొక్క ఇన్ కాంపిలెన్స్ ను కన్ ఫెస్ చేసుకొంటున్నారు. కేంద్రప్రభుత్వానికి పోయినంతమాత్రాన కాంపిలెన్స్ ఎట్లా పెరుగుతుందని ముఖ్యమంత్రిని అడుగుతున్నాను. దీనిని యీ ప్రభుత్వ మంత్రులుగాని ఆ ప్రభుత్వ మంత్రులుగాని నడవటంలేదు. అక్కడ ఉన్న ఆఫీసర్స్ నడుపుతున్నారు. అంతమాత్రంచేత వచ్చినతేడా ఏమిటని ముఖ్యమంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఏ పరిస్థితులలో అయినా ఆర్థిక సహాయం చేయవచ్చు. కేవలం మేనేజిమెంట్ మారినంత మాత్రమున, దాని ఎఫిషియన్సీ, కాంపిలెన్సీ, ఎలా మారుతుందని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : గౌరవసభ్యులైనా వారి రూపాయలు ఇచ్చేటప్పుడు, వారి రూపాయలు భద్రంగా ఉన్నాయా లేవా అన్నది చూసుకొనే ఇస్తారు.

When one lends money to others, one will take care of one's property.

అదేవిధంగా కేంద్రప్రభుత్వంవారు ఇక్కడ కోట్ల రూపాయలు సింక్ చేస్తున్నప్పుడు, ఇది సక్రమంగా నడిచేటట్లు చూడవలసి ఉన్నది. వారికి పూల్ ఆఫ్ ఆఫీసర్లు ఉన్నారు.

They have been managing a number of industries in India.

ఇది ఒకటేకాదు. దీనికన్నా పది వంతులు పెద్దవి మేనేజ్ చేస్తున్నారు. అక్కడి పూల్ ఆఫ్ ఆఫీసర్లునుంచి అప్పుడే ఒకరిని పంపారు. కేంద్రప్రభుత్వం తరపున వారు వచ్చి చార్జ్ తీసుకొన్నారు. వాళ్ళకున్న పూల్ ఆఫ్ ఆఫీసర్లు మనకు లేరు. 'రత్ననభావతి ఏదో ఇంత స్పీచ్ ఇచ్చాడే, అతడు లాభాలు సంపాదించి పెట్టవచ్చు' అని వారిని సేను ఎపాయింట్ చేయవచ్చు. కాని యీ నాలుగునెలలో ఇప్పుడు పోయేదానికన్నా నాలుగురెట్లు ఎక్కువ పోతుంది.

శ్రీ బి. రత్ననభావతి : కేంద్రప్రభుత్వంలో 'పూల్ ఆఫ్ ఆఫీసర్లు' ఉన్నది, లేదని సేననటము లేదు. కేంద్రప్రభుత్వం ఆర్థికసహాయము చేయవచ్చును! కేంద్రప్రభుత్వానికి రాష్ట్రప్రభుత్వమీద అంతమాత్రం విశ్వాసం లేదా అని అడుగుతున్నాను, రాష్ట్రప్రభుత్వం మీద వారికి విశ్వాసం ఉండాలి. వారు పెట్టుబడి పెట్టినప్పుడు, ఇక్కడ కొంతమంది డైరెక్టర్స్ ను పెట్టవచ్చును. కాని మేనేజిమెంటును వారికి ఎందుకివ్వాలని అడుగుతున్నాను. ప్రభుత్వాని కై నా యీ పరిశ్రమలో ఆదాయం ఆపరిశ్రమను నడిపే మేనేజింగ్ కమిటీని బట్టి వస్తుంది. పరిశ్రమ సక్రమంగా నడుస్తోందా లేదా అన్నది ఆ కమిటీమీద ఆధారపడి ఉంటుంది. ఆపరిశ్రమలో వచ్చే కమిషన్ కేంద్ర ప్రభుత్వానికే పోతుంది. ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇంత డబ్బు నష్టము పెట్టుకొన్న తర్వాత కూడ, ఆ కమిషన్ కేంద్రప్రభుత్వానికి ఎందుకు పోవాలని అడుగుతున్నాను. డబ్బు విషయములో కేంద్రానికి రాష్ట్రప్రభుత్వమీద సంపూర్ణమైన విశ్వాసం లేకపోతే, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సక్రమంగా నడవలేదు అనుకొన్నట్లయితే, వారు డైరెక్టర్స్ ను పెట్టవచ్చును. ఆ డైరెక్టర్స్ డబ్బు సక్రమంగా ఖర్చుగుట్లు చూడవచ్చును. కాబట్టి, యీ పరిశ్రమను కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఇవ్వటం చాలా విచారకరమైన విషయమని చెబుతూ, దీని విషయంలో ప్రభుత్వం తిరిగి ఆలోచిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

ఇక నిజాం Sugar Factory గురించి ముఖ్యమంత్రిగారు చాలా విషయాలు చెప్పారు. చాలిమంది "ఇక్కడ 41 లక్షల రూపాయలు మాత్రమే లాభం వస్తున్నది. ఇంకా ఎక్కువ రావడానికి వీలున్నది, రావచ్చుకదా, ఎందుకు రావడంలేదని" ప్రశ్నిస్తున్నారు. దానిని గురించి రాబోయే అన్ని రకాల ప్రశ్నలను ఊహించి నమాధానాలు కూడా చెప్పారు. కాని కేవలం ఊహించిన ప్రశ్నైనా యిది? అని అడుగుతున్నాను. ఈ రోజున వచ్చే 40 లక్షల రూపాయల లాభం చాలా తక్కువ, 80 లక్షల రూపాయలలో, కోటి రూపాయలలో లాభం రావలసినదని ఊహిస్తున్నారన్నారు. అది సరికాదు. ఇదేరకమైన Sugar Factories బొంబాయిలో వున్నాయి. మన ఆంధ్రలో వున్నాయి. వాటిని పీటిని సరిపోల్చి చూడండి. బొంబాయిలో బెల్లాపూర్ లో ఒక Sugar industry వుంది. ఆ పరిశ్రమ యొక్క పెట్టుబడి 40 లక్షల రూపాయలు. 1954 వ సంవత్సరంలో ఆ పరిశ్రమకు

వచ్చినటువంటి లాభం 30 లక్షల రూపాయలు. తరువాత ఉయ్యూరులో చక్కెర ఫ్యాక్టరీ వుంది. దానికి 16 లక్షల రూపాయలు పెట్టుబడి పెట్టారు. 1954 వ సంవత్సరంలో net profits 13 లక్షల 61 వేల రూపాయలు. తరువాత బోధన్ Sugar Factory ని చూడండి. ఒక కోటి నలభై అయిదు లక్షల రూపాయలు పెట్టుబడి పెట్టారు. 1954 వ సంవత్సరంలో సుమారు 40 లక్షల రూపాయల లాభం వచ్చింది. దీనికి కారణాలు ఏమిటని ఆలోచన చేయవలసి వుంది. దీనికి ఒక పెద్ద చరిత్ర వున్నది. ఆచరిత్ర యిక్కడ చెప్పడానికి పూనుకోడం లేదు. అది అందరికీ తెలిసిన విషయమే. తరువాత ఆ ప్రాంతానికి సంబంధించిన సభ్యులు దానిగురించి విపులంగా చెబుతారుకూడా. కాని ఒక కోటి నలభై అయిదు లక్షల రూపాయలు పెట్టుబడి పెట్టి, 40 లక్షల రూపాయలు మాత్రమే లాభం పొందుతున్నారు. జెల్లాపూర్ Sugar Factory 46 లక్షల రూపాయలు పెట్టుబడిపెట్టి 30 లక్షల రూపాయలు లాభం సంపాదిస్తున్నది. ఉయ్యూరు sugar factory 16 లక్షలరూపాయలు పెట్టుబడిపెట్టి 13 లక్షల 61 వేల రూపాయలు లాభం పొందుతున్నది. దీంట్లో పెద్ద విషయాల్లేమీలేవు. Top heavy administration గురించికాక చిల్లరగాజరిగిన వ్యవహారాల గురించి ఆలోచనచేస్తాం అని చాలా చురుకైనగా చెప్పడం చాలా విచారకంగా వుంది. దీనిగురించి చాలా దీర్ఘమైన విచారణ జరుపవలసిన అవసరం వుంది. తరువాత Managing Agents గురించి చెప్పారు. వారికి ఏదో ఒక నిర్ణీతమైన time ఉందనీ ఆ time తోపల మేము వారిని terminate చేయడానికి పూనుకోవడంలేదనీ చెప్పారు. ఇక్కడ Managing Agents, రెండు రకాలు. ఒకటి : Managing రెండు : Agency, దాని ఉపసంఘంవారు Representatives, ఈ Representatives అనేవాళ్ళు Hyderabad Construction Company కి ఇచ్చారు. వాళ్ళకు యీ Managing Agents కి సంబంధంవుంది Managing Agents కు వచ్చే 10% కమిషనులో 8 భాగాలు Representatives కి పోతాయి. రెండుభాగాలు మాత్రమే ఆ మేనేజింగు ఏజెన్సీకి వస్తుంది. ఈ note ను బట్టిచూస్తే పరిశ్రమల మేనేజింగు ఏజెన్సీని పరిశ్రమల డిపార్టుమెంటు చేతులలో పెట్టుకున్నారు. అదేవిధంగా బోధన్ Sugar factory లో కూడా యీ మేనేజింగు ఏజెన్సీని వారి చేతులలోపెట్టుకోకుండా యింకొకరి చేతులలోకి ఎందుకు ఇవ్వవలసిన అవసరం వచ్చిందో అర్థంకావడంలేదు. దీంట్లో ముఖ్యమైన విషయం ఈ managing agencies కి Representatives కి వచ్చే కమిషను నిష్పత్తి. 1954 వ సంవత్సరంలో 8 లక్షల రూపాయల చిల్లర Managing agency కి కమిషను వచ్చింది. ఈ సొమ్ములో ఈ ప్రొడరాబాదు కన్స్ట్రక్షన్ కంపెనీవాళ్ళు రిప్రజెంటేటివులుగా వున్నారు. కనుక వాళ్ళకు దాదాపు రిభాగాలు పోతాయి. పోతే ప్రభుత్వానికి మిగిలేది 2 భాగాలుమాత్రమే. ఈరిప్రజెంటేటివును మళ్ళా మేనేజింగు ఏజెంటుగా ఎందుకు పెట్టుకోవలసినదని అడుగుతున్నాను.

వీళ్ళకు ప్రతినవత్సరం 4, 5 లక్షల రూపాయలు ఎందుకివ్వవలసివచ్చిందని అడుగుతున్నాను. అది ముఖ్యమంత్రిగారు స్పష్టంగా చెప్పలేకపోయారు. ఏమి ఆలోచన చేస్తున్నారో తెలియదు. ఇంతవరకు జరిగిన తతంగం అంతా యిది. 80 లక్షల రూపాయలలో కొటి రూపాయలలో, బోధన్ Sugar factory కిలాభం రావలసి 40, 32 లక్షల రూపాయలు మాత్రమే చూపించారు. ప్రతినవత్సరం యీ మిగతా 50 లక్షలు, 40 లక్షలు ఏమవుతుందో ప్రపంచానికి తెలియదు. దీనికి శాధ్యులయిన ప్రజలకనలే తెలియదు. దీనిపై విచారణ జరిపించాలి. మూడు సంవత్సరాల తరువాత మాత్రమే చూస్తామంటున్నారు. ఈ మూడు సంవత్సరాలు యిట్లా ప్రతినవత్సరం 50 లక్షల రూపాయలు ప్రభుత్వం వాళ్ళకు అప్పజెప్పవలసినదేనా అని అడుగుతున్నాను. ఇవన్నీ పాత ప్రభుత్వంపైన శాధ్యత వేస్తున్నారు. గత ప్రభుత్వంలో జరిగింది మాకు తెలియదు అనవచ్చు. కాని ఈ ప్రభుత్వం చేసిన పనికూడా ఒకటి వుంది. దానికి ముఖ్యమంత్రిగారిని సమాధానం చెప్పమని కోరుతున్నాను. శ్రీ బూర్గుల రామకృష్ణ రావుగారి హయాంలో Bodhan Sugar Factory లో 2½ లక్షల రూపాయలు అదృశ్యం అయిపోయాయి. రామగోపాలరెడ్డి అనే వ్యక్తిపైన prosecution launch చేశారు. అది కొంతవరకు జరుగుతూ వచ్చింది. కాని ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత గతంలో యేమిజరిగినదీ మాకు తెలియదు, మేము శుభ్ర పరుస్తాం అని చెబుతున్నారు. అటువంటి ఈ ప్రభుత్వం ఆ prosecution ను ఎందుకు withdraw చేసినదని అడుగుతున్నాను. అతడు రెండున్నరలక్షల రూపాయలు తినలేదనా ప్రభుత్వం యొక్క అభిప్రాయం? ఆ prosecution ను withdraw చేయడానికి ప్రత్యేకమైన కారణాలు యేమున్నాయని ప్రభుత్వాన్ని ప్రశ్నిస్తున్నాను. ఇవన్నీ ప్రజలు తెలుసుకోవలసిన అవసరం వుంది. దానికి ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రత్యేకించి సమాధానం యిచ్చేటప్పుడు అంతా చెప్పమని కోరుతున్నాను. తరువాత ఆల్విన్ మెటర్ వర్కుస్ గురించి ఆస్పెస్టాస్ గురించి మిగతా పరిశ్రమల గురించి చెప్పారు. ప్రతిదాంట్లోకూడా నష్టం వస్తుందన్నారు. వీటిలో ఎక్కువవాటూలు ప్రభుత్వానికున్నాయి కనుక, యివి సక్రమంగా జరుగుతున్నవో లేదో పరిశీలించాల్సిన అవసరం, శాధ్యత ప్రభుత్వానికున్నది. ఈ పరిశ్రమలన్నిటిలో ఒక విచిత్రమైన వ్యవహారం జరుగుతున్నది. ప్రభుత్వం పరిశ్రమలను నడిపేటప్పుడు managing agency మరొకరికి యివ్వడం జరుగుతున్నది. ఈ managing agency వాళ్ళు హైదరాబాదుకు సంబంధించి నంత వరకు హైదరాబాదు కన్ స్ట్రక్షన్ కంపెనీ, అలాడిన్ కంపెనీ- యీ రెండు గ్రూపులకు మాత్రమే యివ్వడం జరుగుతున్నది. ఈ 100% అంతా చూస్తే ఈ రెండు కంపెనీలు మి న హా యి స్టే ఏ కంపెనీగాని, ఏ వ్యక్తిగాని కనిపించడం లేదు. పోతే ఒకటి రెండు పరిశ్రమలను ప్రభుత్వం నడుపుతున్నది. ఈ రెండు కంపెనీలు కూడా కొన్ని పరిస్థితులలో వాళ్ళకు లాభకరంగా

కనిపించకపోయినప్పుడు అది మరొకరికి Representatives గానో లేక Constituted power of attorney అని Birla Brothers కి యివ్వడం జరిగింది. ఈ managing Agents కు లాభకరంగా లేనప్పుడు మళ్ళీ constituted power of attorney కి యివ్వవలసిన అవసరం యేముంది? వాళ్లు తీసుకోవడంలో రహస్యం యేముంది? మధ్యవర్తులు ఎవరో కొంతమంది ఆ వచ్చే కమిషనులో భాగం పంచుకొని మిగతావాళ్ళకు యివ్వడం జరుగుతున్నది. కాని 1956వ సంవత్సరంలో ప్యాసయిన Company Law ప్రకారం ప్రభుత్వం అనుమతి లేనిచే managing agencies ను transfer చేయడానికి ఎవరికీ అవకాశం లేదు. దానిని circumvent చేయడానికి bogus institution ను సృష్టించారు. Constituted power of attorney అనే యీ institution ద్వారా Company Law లో వున్న provisions ను circumvent చేశారు. వీటిద్వారా వచ్చిన కమిషనును పంచుకొని ప్రజలను, ప్రభుత్వాన్ని మోసము చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నట్లు స్పష్టముగా కనిపిస్తున్నది. ఈ constituted power of attorney అనే institutions ను ఈ managing agencies ను మిగతా కంపెనీలన్నిట్లో కూడా సంపూర్ణంగా terminate చేసి కేవలం ప్రభుత్వ డిపార్టుమెంటుకు యివ్వడం మంచిదని, సలహా కోరారు కనుక చెబుతున్నాను.

రవాణాగురించి ముఖ్యమంత్రి తెక్కలుచెప్పారు. మద్రాసులో వస్తున్న లాభాలకు హైదరాబాదులో వచ్చేలాభాలకు తేడాలు ఎందువల్లనో, ఇక్కడ తక్కువలాభాలు ఎందుకువస్తున్నవో, అక్కడ ఎక్కువలాభాలు ఎందుకు వస్తున్నవో, చెప్పారు. దీనినిగురించి ఎక్కువగా తెలిసిన మిత్రులు మాట్లాడుతారు. ఆంధ్రప్రాంతంలో రవాణాకు సంబంధించినంతవరకు బస్సురూట్లు విషయమై ఏమిజరుగుతున్నది మనకు తెలుసును. బడ్జెటుసమావేశాలలో ప్రశ్నోత్తరాల సమయంలో సక్రమమైన సలహాలు సభ్యులు యిచ్చారు. ఈ బస్సురూట్లను ప్రభుత్వయాజమాన్యంక్రింద తీసుకోవడం చాలా అవసరం. ఈ ప్రశ్న వచ్చినపుడు ప్రభుత్వానికి డబ్బుకొరత అనే జవాబువస్తుంది. డబ్బుకొరత పరిష్కారమైతే తరువాతనూస్తాము అంటారు. ఇప్పుడు ఎన్నిరకాలుగా బస్సురూట్లు పంపకం అవుతున్నాయో, దీనివల్ల ఎంతమంది లాభాలు సంపాదిస్తున్నారో, ఈ తరంగా లిన్ని public talk. ఎవరిని అడిగినా చెబుతారు. బస్సుడ్రైవరు, కండక్టరునుంచి ప్యాసింజరువరకు ఎవరిని అడిగినా చెబుతారు. కొన్ని వేల రూపాయలు ఒక్కొక్కరూటు సంపాదించడానికి వ్యక్తులు ఖర్చుచేయడం, దీనిపై లాభాలు పొందడం మనం చూస్తున్నాము. డబ్బులేదని ఒకసమాధానంచెప్పి ప్రభుత్వ పక్షానికి సంబంధించినచారికి, వారిన్నే హితులకు బంధువులకు ఈ అవకాశాన్ని కలిగించడంతప్ప మరొకటికనిపించడంలేదు. ఇది చాలాతీవ్రమైన సమస్య. లక్షల కొలది రూపాయలను ప్రజలు ఈబస్సు ప్రయాణాలపై ఖర్చుచేస్తున్నారు.

రవాణా జాతీయం చేయడానికి ఒక కార్పొరేషన్ ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రభుత్వానికి డబ్బులేకపోవచ్చును. నేరుగా యాజమాన్యం వహించడానికి డబ్బు లేకపోవచ్చును. ఇప్పుడు జరుగుతున్న తతంగాన్ని అపుడేని నైతికపతనాన్ని నివారించడానికి ఒకసహకారపద్ధతిలోనైనా ప్రయత్నం చేస్తారా అని ప్రభుత్వం వారిని అడుగుతున్నాను. ఇందులో ప్రభుత్వానికి కొన్ని ఇబ్బందులున్నాయి. నాకు తెలుసును. మీకు కావలసిన అభిమానాలు చెడవచ్చును. మీరుసహాయం చేయవలసినవారు కొంతమందికి సహాయం చేయలేకపోవచ్చును. కాని రాష్ట్రానికి ప్రజలకు ఉపయోగపడేమార్గం ఇది. ఇతర దేశాలలో అమలులో ఉన్న పద్ధతి ఇది. ఈ పద్ధతినీ అయినా చేస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

* శ్రీ బి. పత్మనారాయణరావు (మదిర) : అధ్యక్షా, ఈనాడు మనము చర్చించేది ముఖ్యమైన సమస్య. కార్మిక శ్రేయస్సు మీదనే దేశాభ్యుదయము కూడా ఆధారపడి ఉన్నది. వ్యవసాయకంగా ఆంధ్ర రాష్ట్రం చాలా ముందంజ వేసినది అని యావద్భారతంలో చెప్పుకుంటారు. పారిశ్రామికంగా కూడా మన రాష్ట్రం అదేవిధంగా అభివృద్ధి చెందవలె. అది చాలా అవసరం. హైదరాబాదు రాష్ట్రంలో అప్పటి ప్రభుత్వం పరిశ్రమలమీద కొంత ద్రవ్యాన్ని వెచ్చించి కొంత అనుభవాన్ని గడించింది. ఆంధ్రరాష్ట్రంలో కూడా ఇదేవిధంగా కొన్ని పరిశ్రమలమీద డబ్బు వెచ్చించబడినది. మనకు కలిగిన ఈ అనుభవాలను యథార్థ దృష్టితో పరిశీలించి మన రాష్ట్ర అభివృద్ధికొరకు ఉపయోగపరచు కుండాము అని నేను మనవి చేస్తున్నాను. పెట్టుబడి దృష్ట్యా చూచినట్లయితే ఈనాడు మనకు ఆదాయంవచ్చే పరిశ్రమలలో పరుగుగా ఉన్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లు ఈనాడు జరిగే వ్యయం అధికంగానే ఉన్నది. నిజామాబాదు చక్కెరమిల్లు కానివ్వండి; క్రొత్తగూడెం బొగ్గుగనులు కానివ్వండి; ఎక్కడయినా ఖర్చు అధికంగానే కనిపిస్తోంది. క్రొత్తగూడెం బొగ్గుగనుల పరిశ్రమ విషయం పరిశీలిస్తే అక్కడ ప్రధమంలోనే Industrial centres లో కార్మిక క్షేత్రాలున్నచోట రాజకీయాల ప్రవేశం కొంతగలిగింది. క్రొత్తగూడెంలో నేను చూచినదానిని చెబుతున్నాను. ఆంధ్ర labour ఉండికూడా గోరక్ పూర్ లేబరును పరిశ్రమ నిర్వహణకొరకు తీసుకు రావలసిన స్థితి ఈనాడు సంప్రాప్తమైనది. బహుశా రాజకీయ క్షేత్రాలుగా కార్మిక క్షేత్రాలు మారకుండా ఉంటే పరిశ్రమాలివృద్ధి తొందరగా జరుగడానికి సదుపాయాలు లభించేవి అని నేను భావిస్తున్నాను. కార్మిక సంఘమంకొరకు మనం కృషిచేయవలసినదే కాని, ఈ క్షేత్రాలలో మనం రాజకీయాలను ఎక్కువగా ప్రవేశపెడితే బహుశా మన పరిశ్రమలు దుర్వ్యయంతోనో ఎక్కువ వ్యయంతోనో నష్టపడడానికి అవకాశాలుంటాయి. నిజాం చక్కెరమిల్లు విషయం పరిశీలిస్తే 1952-53 లో 41 లక్షలు, 1953-54 లో 40 లక్షలైతే 1954-55 లో 22

లక్షలు మాత్రమే వచ్చినట్లు కనిపిస్తోంది. 1955-56 లో 42 లక్షలు వచ్చింది. ఒక సంవత్సరం 10 లక్షల రూపాయల తరుగు మనకు కనిపిస్తోంది. ఇది విచిత్రంగా నేఉన్నది. దీనిని పరిశీలించవలసినదే. అది గతకాలం నాటిదై నా ఈనాటిదై నా ప్రభుత్వ పరిశ్రమ సింగరేణి కాలరీస్ బొగ్గు చాలా ముఖ్యమైనది. అక్కడ మంచి quality బొగ్గు లభిస్తుందని అక్కడ కార్మికులు చెబుతారు. పాతబావులు ఇల్లందులో ఉంటవి. ఇప్పటికి మంచిబొగ్గు ఉన్నది. కొన్ని వందల సంవత్సరాల వరకు బొగ్గు ఉత్పత్తి కావడానికి అక్కడ సదుపాయాలున్నాయి. క్రొత్తగా త్రవ్విన బావులలో మంచి బొగ్గు లభిస్తున్నది. మా నేజిమెంటుమాత్రం ఎక్కువగా ఖర్చుచేస్తున్నదా అంటే ఆకాశాన్ని అంటుతున్న భవనాలను చూస్తేనే మనకు అర్థం అవుతుంది. బహుశా ఇంగ్లండువంటి దేశాలలో కట్టే భవనాలు వంటి చక్కని భవనాలు కట్టుకుని వారు ఉంటున్నారు. మంచిదే. ఆనాడు పరిశ్రమ అభివృద్ధికి ప్రథమంగా ఈ సోపానం పెట్టుకున్నారు. కార్మికశ్రేయస్సు దృష్ట్యా పరిశ్రమ అభివృద్ధిదృష్ట్యా ఖర్చు తక్కువచేసుకోవడం ఉచితమని మన అనుభవంలో తేలుతున్నది. పరిశ్రమల విషయమై ఆలోచించేటప్పుడు మనకు ముందు కావలసినది డబ్బు. ఒకవైపు taxation సమస్య వచ్చినపుడు ఏమీ చేయడం లేదని చెబుతున్నాము. రెండవవైపు పరిశ్రమలు లేవు, కార్మికులకు తగిన పనిలేదు అని చెబుతున్నాము. కొంత joint responsibility తీసుకుంటే బాగుంటుంది అని నేను భావిస్తున్నాను. తప్పుకుండా taxation చేయవలసినదే. ఈనాటి పరిస్థితులలో కార్మికులు నిరుద్యోగులుగా ఉండడానికి వీలులేదు. వారి శ్రేయస్సుదృష్ట్యా పరిశ్రమలు అభివృద్ధిచెందాలి. పరిశ్రమలు అభివృద్ధి చెందాలంటే డబ్బుకావాలి. కొన్నిచోట్ల మనకు నష్టంవస్తున్నది. షేరులను diminish చేసి ఏదోవిధంగా సర్దుకోడానికి ప్రయత్నంచేయాలన్నట్లు ముఖ్యమంత్రి చెప్పారు. నా అనుభవంలో షేర్లను తగ్గించడంకంటే ఎక్కువ పెట్టుబడినిపెట్టడమే మంచిది. లాభాలురానిచోట ఎక్కువ పెట్టుబడులను పెట్టి పరిశ్రమలన్నింటిని ప్రభుత్వ పక్షములో ఏర్పాటుచేయాలి. ఒక్కవిషయాన్ని నేను అంగీకరించలేను. దామోదర రెడ్డిగారు, విద్యాసాగర్ గారు అనుభవజ్ఞులే. వారి అనుభవాన్ని కాదనలేము. ఒక వ్యక్తి ప్రభుత్వశాఖలలో సెక్రటరీగానో, డై రెక్టరుగానో నిర్వహణకొరకు నియమిస్తే ఆ పరిశ్రమను బాగుచేయ గలుగుతాడని నేనుఅనుకోను. ముఖ్యమైన పరిశ్రమలలో అటువంటివారిని కొంతమందిని పెట్టవచ్చును. ఉద్యోగస్థులలోని నిపుణులు, అనుభవజ్ఞులయిన వారిని పరిశ్రమల గురించి తెలిసినవారిని, అనధికారులనుంచి అయినా తీసి పరిశ్రమలలో డై రెక్టరుగా పెట్టి నిర్వహణ చేయిస్తే పరిశ్రమలు అభివృద్ధి చెందుతాయి. ఏదో supervise చేస్తాము; లాభనష్టాల లెక్కలను వేస్తేనే చాలదు. భారతదేశంలోని మిగతా ప్రాంతాలలో ఏ రకంగా పరిశ్రమలు అభివృద్ధి చెందుతున్నాయో పరిశీలన చేయాలి. ఏ సదుపాయాలు కలిగించారో చూడాలి. అధికారులైనా అనధికారులైనా

వివేకత లేకుండా యోగ్యులు, బుద్ధిమంతులు, integrity ఉన్నవారిని, పరిశ్రమల విషయాలను తెలిసినవారిని ప్రభుత్వం చేరదీసి వారి తెలివితేటలను విని యోగించుకుని పరిశ్రమలను అభివృద్ధి చేయడానికి ప్రయత్నం చేయవలెను. ఏ దశలోనయినా పరిశ్రమలను ప్రాధరాజాదు ప్రభుత్వం ప్రారంభించేసినది. ఈనాడు కొన్ని పరిశ్రమలలో లాభాలు వస్తున్నాయి. కొన్నింటిలో నష్టాలు వస్తున్నాయి. పేర్లను తగ్గించే బదులు పరిశ్రమలలో ఎక్కువడబ్బు పెట్టాలని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

రోడ్డు ట్రాన్సుపోర్టు విషయం చాలా ముఖ్యమైనది. ఆనాడు ప్రాధరాజాదు ప్రభుత్వం కొంత ప్రయత్నం చేసింది. రైల్వేలో అంతర్భాగంగా ఇదీ నడుస్తూ వుండేది. ఆనాడు పనిచేస్తున్నవారికి జీతాలు హెచ్చుగా వున్నాయి. ఆ హెచ్చుగావున్నవే ఈనాడు అమలులో వున్నాయి. వ్యవసాయ షేత్రంలో కాని, కుటీరపరిశ్రమలలో కాని, పెద్ద పరిశ్రమలలోగాని కో-ఆపరేటివ్ బేసిస్ లో పనులు చేయాలని మనం వూహిస్తున్నాము. భావంమూత్రం చాలా పవిత్రమైనది. కలెక్టివ్ పార్మింగ్ చేసిన దేశాలు వున్నాయి. చిన్నచిన్న పార్మింగ్ చేసిన దేశాలు వున్నాయి. రష్యా గొప్పదేశం. అది కలెక్టివ్ పార్మింగ్ నుండి ఇండివిడ్యుయల్ పార్మింగ్ కు దిగజారి వస్తున్నది.

శ్రీ పి. సుందరయ్య : కలెక్టివ్ పార్మింగ్ నుంచి ఇండివిడ్యుయల్ పార్మింగ్ లోనికి వస్తున్నారని ఎవరు చెప్పారు ?

శ్రీ బి. నత్యనారాయణరావు : మొన్ననే ఎగ్రికల్చరల్ డిమాండుమీద మాట్లాడేటప్పుడు కొందరు వ్యక్తులు చెప్పారు. అయినా వారు ఎక్కువ 'అధారిటీ' గా చెప్పగలుగారు. వ్యక్తులమీదనే కో-ఆపరేటివ్ సిస్టమ్ ఆధారపడుతుంది. కో-ఆపరేటివ్ మూవ్ మెంట్ లోకి దేశతలంటూ ఎవరురారు. వ్యక్తులే వుంటారు. ఈ వ్యక్తుల integrity మీదనే అది ఆధారపడుతుంది. గతంలో ప్రాధరాజాద్ రాష్ట్రములో అనుభవాలు వున్నాయి. ఇప్పటికీ మనం గ్రామాలలో చూస్తూనే వున్నాము. కో-ఆపరేటివ్ మూవ్ మెంట్ లు చెందిన కుటీరపరిశ్రమలకు ఎంతద్రవ్యం లభించవలెనో అది లభించటము లేదు. గ్రామాలలో మేము గ్రైన్ ఖాంక్స్ పెట్టాము. అది ఒక కో-ఆపరేటివ్ మూవ్ మెంట్. గ్రైన్ ఖాంక్స్ ఎవరిదగ్గర పెట్టామో అక్కడే గ్రైన్ అంతర్జాతమై పోయింది. ఈ విషయంలో మిత్రులు సుందరయ్యగారు నాతో పోలిపోయారు. ఖమ్మంలో 'టాకా' వుండేది. ఆ 'టాకా' ను కమ్యూనిస్టు మిత్రుడు నిర్వహిస్తూ వుండేవాడు. ఆయనపేరు జానకి రామయ్యగారు. 40,000 రు. టాకా డబ్బు దుర్వినియోగం అయినది. వేరే దుర్బుద్ధితో జరిగిందని, చారి పార్టీ ఆవిధంగా చెబుతుందని నేను భావించను. కో-ఆపరేటివ్ మూవ్ మెంట్ లో ఖమ్మం టాకా ద్రవ్యం తీసుకుపోయి ములుగుప్రాంతంలో దుర్బుద్ధయంచేసిన ఘట్టాలు

వున్నాయి. నా అనుభవాల్లోకావు. వారి అనుభవాలుకూడా నేను మనవి చేస్తున్నాను. మేముందరం కోఆపరేటివ్ మూవ్ మెంటుకు వ్యతిరేకులం కాము. మా అందరి ధ్యేయమే అది. కోఆపరేటివ్ మూవ్ మెంట్ ను build-up చేయాలనే మా ధ్యేయం హెచ్చుగా పట్టణాలలోని వ్యక్తులు ముందుకు వస్తే ఈ కోఆపరేటివ్ మూవ్ మెంటు మీద మనం ఎదో స్వర్గాన్ని నిర్మాణం చేస్తామని అనుకున్నాను. బహుశా అది మనకు పొసగదని నేను భావిస్తున్నాను. కోఆపరేటివ్ సిస్టమ్ ద్వారా ఈ రూట్సు నడిపిస్తే మంచిది. లేకపోతే ప్రతి రూట్ మీద వచ్చే ఆదాయముపై టాక్సేషన్ ఎక్కువ చేసినట్లయితే చాలా బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

ఈ ప్రాదరాబాదులో జాతీయంచేసిన రోడ్డు ట్రాన్స్ పోర్టును పరిశీలిస్తే దానిలో జరిగే కరప్షన్ గురించి తెలుస్తుంది. మనం సుదీర్ఘమైన ఉపన్యాసాలు ఇస్తున్నాము. ఒక కండక్టర్ ఒక సంవత్సరం కాగానే మళ్ళీ ఉద్యోగం చేయడు. అటువంటివి వున్నాయి. లేవని చెప్పటానికి వీలులేదు. మంచి ధ్యేయంతో జాతీయం చేశాము. ఈనాడు మనకు మంచి వూహలే వున్నాయి. మానవుల యొక్క భావాలలో పవిత్రతను సంపూర్ణంగా ఒక్కనాడే తీసుకు రాగలుతామని మనం భావించకూడదు. సమష్టి బాధ్యతగా taxation policy ని ఆలోచించి taxes ను సక్రమంగా ఎక్కువచేసి, పరిశ్రమలను అభివృద్ధి చేయాలని ప్రభుత్వం వారికి మనవిచేస్తూ యంతటితో నెలపు తీసుకొంటున్నాను.

[Sri G. Venkata Swamy - (سرپور محفوظ) - شری جی۔ رینکٹ سرائی (Sirpur - Reserved)]
 خاطر جو ڈیمانڈ آنریبل چیف منسٹر صاحب نے اس ہاؤس میں پیش کیا ہے میں اس کو ولکم (welcome) کرتا ہوں۔ لیکن اسکے ساتھ ہی ساتھ آج تک جو خامیاں انڈسٹریز کے مینیجمنٹ (management) کے سلسلہ میں واقع ہوئی ہیں یا جن کے آئندہ واقع ہونے کا امکان ہے ان کے متعلق بھی میں تھوڑا بہت کہنا ضروری سمجھتا ہوں۔ اگر ان خامیوں کو دور نہیں کیا گیا تو مجھے اندیشہ ہے کہ جس طرح سابقہ گورنمنٹ میں شری بی۔ رام کرشنا راؤ کے زمانے میں انڈسٹریز بجائے ترقی کرنے کے دن بہ دن گرتی گئیں اسی طرح آندھرا کی انڈسٹریز بھی بچانے ہمیں فائدہ پہنچانے کے نقصان پہنچائیں گی۔ آنریبل چیف منسٹر صاحب نے فرمایا کہ ہمیں انڈسٹریز کی ترقی کے سلسلہ میں بہت کچھ کام کرنا ہے۔ مجھے ہی نہیں بلکہ آندھرا پردیش کے پورے عوام کو چیف منسٹر شری سنجیوارائی سے توقع ہے کہ ان کے زمانے میں یہاں کئی انڈسٹریز ترقی کریں گی۔ میں یہاں سرپور اور سرسلک کے سلسلہ میں کچھ کہنا ضروری سمجھتا ہوں۔ وہاں مزدوروں کے ساتھ جو نا انصافیاں ہوتی ہیں میں ان سے واقف ہوں۔ کیونکہ وہاں مزدوروں کی پونین میں مجھے کام کرنے کا موقع ملا ہے۔ میں وہاں کی بہت ساری خامیوں کو ہاؤس کے سامنے رکھ سکتا ہوں۔ برلا برادرز نے ۱۹۵۳ء میں سرپور پیپر ملز کو حاصل

کیا۔ اس وقت وہ انڈسٹری اور اوس کی۔ مشنری اچھے پیمانے پر چلنے کی حیثیت رکھتی تھی۔ اور اوس وقت برلا برادرز کو دینے کی کوئی ضرورت نہیں تھی۔ نہیں معلوم برلا برادرز کس طرح حیدرآباد میں اوس انڈسٹری کو حاصل کرنے میں کامیاب ہو گئے۔ اوس وقت اوس ملاز سے ۱۴ سے ۱۸ ٹن کاغذ نکالا جاتا تھا۔ برلا برادرز نے اپنے ہاتھ میں لینے کے بعد یہ دعویٰ کیا کہ اس میں ۴۵ سے ۵۰ ٹن ٹک کاغذ نکالا جائیگا۔ حالانکہ واقعہ یہ ہے کہ اوس وقت حکومت کی جانب سے اس انڈسٹری کو چلانے کی اسکیم تیار کی گئی تھی۔ اور اوس کے تحت ایک نیا مشین بھی لایا گیا تھا۔ وہ مشین ۳۰ تا ۴۰ ٹن کاغذ تیار کرنیکی قوت رکھتی تھی۔ گویا اس مشین کے آنے کے بعد وہاں ۴۵ تا ۵۰ ٹن کاغذ تیار ہو سکتا تھا۔ لیکن یہ دعویٰ کیا جا رہا ہے کہ محض برلا برادرز کے آنے کی وجہ سے وہاں کی پیداوار میں اضافہ ہوا ہے، حالانکہ ایسا نہیں ہے بلکہ نیا مشین لانے کی وجہ سے پیداوار بڑھی ہے۔ اسکے علاوہ ۱۹۵۳ء میں جب یہ انڈسٹری برلا برادرز کے حوالے کی گئی تو اس وقت اسکی مشنری کی حالت اچھی تھی۔ لیکن آج اگر کسی اکسپرٹ کو وہاں بھیجا جائے تو معلوم ہوگا کہ وہاں کے پلانٹس کی حالت اتنی ردى ہو گئی ہے کہ سوائے اون کو (مینجمنٹ کو) سزا دینے کے اور کوئی صورت نہیں ہے۔ چیف انسپکٹر آف بوائٹرس، شری مورتی نے انسپکشن کر کے بعد یہ رائے ظاہر کی کہ چند ہی سال کے اندر یہ ساری مشنری تباہ ہو جائیگی۔ برلا برادرز کا مقصد صرف اوس انڈسٹری سے زیادہ پراڈکشن حاصل کرنا اور پیسہ کمانا ہے۔ وہاں کی مشنری کو اچھی حالت میں رکھنا ان کا مقصد نہیں ہے۔ ان حالات میں، میں حکومت سے خواہش کرتا ہوں کہ ایسی انڈسٹری کی حفاظت کرنیکی بجانب حکومت زیادہ توجہ دے۔ برلا برادرز آج اوس سے لاکھوں روپہ کما رہے ہیں حکومت کو چاہئے کہ اس جانب بھی توجہ دے۔

اس کے بعد میں سرسلک فیکٹری کے متعلق تھوڑا سا عرض کرونگا۔ یہ فیکٹری سارے ایشیا میں اپنی نوعیت کی ایک ہے۔ لیکن وہاں کے مزدوروں کی حالت بہت خراب ہے۔ آئے دن وہاں ایکسیڈنٹس (accidents) ہوتے رہتے ہیں۔ اور خطرناک ایکسیڈنٹس ہوتے ہیں۔ بعض وقت تو مزدوروں کا سرکٹ کر ایک طرف جاتا ہے اور ہاتھ پاؤں ایک طرف جاتے ہیں۔ وہاں ایک پلانٹ جس سے گیس پیدا کی جاتی ہے وہ اتنا خطرناک پلانٹ ہے کہ اگر خدا نخواستہ عدم نگرانی کی وجہ سے پھٹ جائے تو اوس کے دھماکے سے سارا کاغذ نگر برباد ہو جائیگا۔ کیونکہ اس میں خاص قسم کے کیمیکلس (chemicals) وغیرہ تیار ہوتے ہیں۔ اگر اوسکی دیکھ بھال نہ کی جائے تو سارا کاغذ نگر برباد ہو جائیگا۔ برلا برادرز اس طرح اس انڈسٹری کو چلا رہے ہیں کہ ساری مشنری تباہ ہو رہی ہے۔ میں حکومت سے خواہش کرونگا کہ وہ انڈسٹری کو فوراً اپنے ہاتھ میں لے لے۔ اس کے علاوہ وہ ایک پینڈنگ انڈسٹری (paying industry) ہے۔ جس پر توجہ دینے کی سخت

ضرورت ہے۔ اس میں شک نہیں کہ ہمارا ملک اگر پبلک چرل ملک ہے لیکن حکومت ہند نے یہ اعلان کیا ہے کہ دوسرے پانچ سالہ منصوبہ میں انڈسٹریز کی طرف زیادہ توجہ دیا جائیگی۔ اس وقت برلا برادرز کی جانب (۳۱۷۲۹) لاکھ روپیہ لون (loan) ہیں۔ جس وقت انہوں نے اس انڈسٹری کو حاصل کیا تھا تو اس وقت انہوں نے وعدہ کیا تھا کہ جو بھی لون ہے وہ ایک یا دو سال میں واپس کر دیا جائیگا۔ لیکن افسوس ہے کہ اب تک انہوں نے صرف تھوڑا سا روپیہ حکومت کو واپس کیا ہے۔ اسلئے میں موجودہ چیف منسٹر صاحب سے خواہش کرونگا کہ اس وقت جو بھی رقم برلا برادرز کے ذمہ ہے آسکو شیر کیپٹل (share capital) میں تبدیل کر کے اس انڈسٹری کو نیشنلائز (nationalise) کیجئے۔ ایک اور ہتھیار بھی کاغذنگر میں مزدوروں کے ساتھ کیا جا رہا ہے جس کے متعلق میں حکومت کو آگاہ کرنا ضروری سمجھتا ہوں۔ وہاں ایک ایک وقت میں سات سات سو مزدوروں کو ٹرین میں بھونک لایا جاتا ہے۔ اگر گستاخی نہ ہو تو یہ کہونگا کہ کاغذنگر ساوتھ آفریکا بنا رہا ہے۔ جس طرح ساوتھ آفریکا میں نیگروز (Negroes) کے ساتھ برتاو کیا جاتا ہے ویسا ہی برتاو کاغذنگر میں مزدوروں کے ساتھ کیا جاتا ہے۔ ایسی صورت میں ان انڈسٹریز کو ان لوگوں کے ہاتھ میں کیوں دیا جا رہا ہے۔ اگر حکومت ان انڈسٹریز کو اپنے ہاتھ میں لیکر چلائے تو حکومت کو لاکھوں روپیہ کا فائدہ ہو سکتا ہے۔ اسکے علاوہ وہاں کے ٹیکنیکل لوگوں سے یعنی انجینئرس وغیرہ سے اگر ایمنٹ (agreement) یا جانا ہے کہ وہ نوکری سے نہیں نکلے گئے۔ جو لوگ ایسا اگر ایمنٹ کرنے پر تیار نہیں ہیں اون سے رزگنیشن (resignation) دینے کے لئے کہا جاتا ہے۔ کئی لوگوں کو اس طرح نکالا گیا ہے۔ وہاں ایک ایک مارواڑی ایک ایک سال میں چھ سو روپیہ کی ترقی کرتا ہے لیکن ایک ورکر کو سالانہ دس روپیہ بھی زیادہ نہیں دئے جاتے۔ اگر ایسے لوگوں کے ہاتھ میں انڈسٹریز رہیں تو ہمارے ملک کو کس طرح فائدہ پہونچ سکتا ہے۔ انڈسٹریل کورٹ میں کیس چلانے کے لئے ایک مہینہ میں ایک لاکھ روپیہ خرچ کرنے ہیں لیکن بونس کے لئے خرچ کرنا نہیں چاہئے۔ یہی حال آلوین اور اسپنٹاس کا ہے۔ آلوین میں حکومت کے (۵۴) فیصد شیرس ہیں میں چیف منسٹر صاحب سے درخواست کرونگا کہ حکومت ان انڈسٹریز کو اپنے ہاتھ میں لیکر چلائے۔ اسپنٹاس میں حکومت کے (۶۴) فیصد شیرس ہیں۔ شرگر فیکٹری بھی تقریباً حکومت کی ہی ہے۔ اس کو بھی حکومت اپنے ہاتھ میں لے لے۔ تب ہی ہم سکند فائیو ایر پلان میں انڈسٹریز کو آگے بڑھا سکتے ہیں۔ ایک اور بات کہنا میں ضروری سمجھتا ہوں۔ گورنمنٹ آف انڈیا نے فیصلہ کیا ہے کہ ورکرز کے رپزٹٹیووز (representatives) کو ڈائریکٹرز بنایا جائے۔ چیف منسٹر صاحب سے ورکرز یہ آشا رکھتے ہیں کہ وہ اس سلسلہ میں ایک قدم آگے بڑھائیں گے۔ اگر اس طرح کا قدم اٹھایا جائیگا تو ورکرز بھی چکنگ (checking) رکھ سکیں گے کہ کہاں کہاں مسمینیجمنٹ (mismanagement) ہو رہا ہے، کہاں کہاں لاکھوں روپیہ ضائع ہو رہا ہے، کہاں کہاں مینیجمنٹ اپنے

فائدہ کے لئے حکومت کا نقصان کر رہا ہے۔ مین حکومت سے خواہش کر رہا ہوں کہ میرے اس سبیشن پر غور کیا جائے۔ تاج گلاس فیکٹری کا مسئلہ بھی ایک بہت بڑا مسئلہ بنا ہوا ہے۔ وہاں ایک زمانہ سے لاکھوں روپیہ کھایا جا رہا ہے۔ حکومت کی جانب سے اوسکو لاکھوں روپیہ لون دیا گیا۔ زمانہ بدل چکا ہے لیکن ان لوگوں کی پرانی عادت بدلی نہیں۔ کم از کم اس دور میں تو اوس عادت کو بدل جانا چاہئے آخر میں، میں حکومت سے خواہش کروں گا کہ میں نے جو سبیشن دئے ہیں ان کو قبول فرمائے۔ آخر میں اسپیکر صاحب کا شکریہ ادا کرتا ہوں کہ انہوں نے مجھے بات کرنے کا موقع دیا ہے۔

**Smt. Kusum Gajapathi Raju (Gajapathinagaram-General):*

With your permission, I would like to go a little bit into the time before the formation of the Andhra Pradesh. The Telugu-speaking areas were divided into two parts in the country-what was formerly Andhra and what was formerly Telangana. They came together for the cultural resurgence of Telugu culture; but there can be no such cultural resurgence without a sufficiently good economic rehabilitation of the working classes - instead of the present show we have and pomp right at the top, paid for by the starving tax-payers.

The former Andhra State was predominantly agricultural. We had no industries, Sir, worth speaking of, and, consequently, we had no cities. Hyderabad supplied the great necessity of the former Andhra Province. Our Ministers came here and they found that Hyderabad was a very nice place to fatten themselves and their dependents and friends on the industrial potential here. Now, unlike the former Andhra Province, the former Telangana was industrialised. True, the Nizam who would not be considered an industrial magnate-many of us regarded him as a man with a sort of 18th century ideas brought into the 20th century—but, even so, he did have some kind of industries, possibly to keep himself going on and to help certain vested interests around him like Mr. Laik Ali and the gentleman who built the Gandhi Bhawan for the benefit of the Congress Party today.

The Minister for Planning & Development (Sri V. B. Raju): Historically, a very incorrect fact.

Smt. Kusum Gajapathi Raju: I do not think so.

The only industrial concern which is run by the Government making some kind of profit today is the Nizam Sugar Mills; but I shall come to that later. The face value of the shares in Government industries may be in hundreds but their market value is just about Re. 0-4-0 or Re. 0-5-0. Obviously, the market value for ministry also is no higher than Re. 0-4-0 or Re. 0-5-0. So far as the Nizam Sugar Factory, I would compare it with the Vuyyur factory. The Nizam Sugar Factory has a crushing capacity which is about

twice as much as that of the Vuyyur factory, but yet the profits shown are 42 lakhs as against 32 lakhs of the Vuyyur factory. The Congress Government is of course the heir to the Nizam and, like their predecessors, they also believe in having their own vested interests,—not necessarily local,—around them, to keep them going on. They seem to have developed fancy for Marwari capitalists in this country. The special favourite, I think, is the Birla group. They have enlisted the help of the Birla group in managing a number of their industries here. Now, I would like to know whether the help of the Birlas was enlisted because the Government finds itself incompetent to run the industries, and what exactly are the terms of agreement between the Government, the nominal managing agents, and the Birla Group. I would like the details to be laid on the Table of the House immediately. I was listening to what the Chief Minister had said about his wanting co-operation etc. Since he seems to be so much interested in the industrialization of this State, I would be very glad indeed if he places this agreement on the Table of the House immediately. There is also the Taj Glass Factory. It seems to be rather a famous thing in this place. They had a loan from the State Finance Corporation of about 20 lakhs. The loan has not been repaid. They have made it clear that they have no intention of repaying the loan ; and, on the other hand, they have made a demand of another 20 lakhs. Now what exactly is the inducement they have offered to the Government to put in the extra 20 lakhs and what are the terms of the agreement there? Allwyns which seems to be another firm in which the Government is taking interest have a short decline in their share value. They are 40 percent of their original value. Why? With such great interest being evinced in industrialization, I do not see why the share values of the supposedly Government-managed firms go down so steeply. The Singareni Collieries are supposed to have a very fine quality of coal and they are supposed to be almost in a monopolistic position in the south and in a position to supply coal all over ; and, yet why is it that their profits are so low. Government said the overhead charges are high. Is it possible to get another type of management other than Mr. Jagtiani who might be able to pull down the overhead costs? All these questions are rather serious when it comes to the modern State and the Ministers want to help in the industrialization. But I do not see they are doing anything about it. They seem to encourage and bolster Birlas and lesser Birlas and seem to be unable to manage without them altogether.

I would therefore demand the appointment of a Committee in this House to enquire into all these state-managed industries, and I would also demand that the reports of Kasturibai Lalbhai Committee, the Wadia Committee and the Daghe Enquiry Committee be laid on the Table of the House.

Thank you, Sir.

*శ్రీ టి. లక్ష్మీనారాయణరెడ్డి (అనవరతి) : అధ్యక్షా, ఆంధ్ర రాష్ట్రం వ్యవసాయకంగా అవోర పదార్థాలకు సంబంధించినంతవరకు surplus State గా భావించ బడుతున్నది. పాడి పంటలు, మొదలగు సహజ సంపదలు కూడా ఉన్నాయి. ఆయనప్పటికి మన రాష్ట్రం యొక్క సరాసరి ఆదాయం భారత దేశం మొత్తం సరాసరి ఆదాయం కంటే చాల తక్కువగా ఉన్నది. మన per capita income 231 రూపాయలు మాత్రమే. భారతదేశంలో సరాసరి ఆదాయం 281 రూపాయలు ఉన్నవి. ఆంధ్ర రాష్ట్రం సహజ సంపదలు గలిగిన రాష్ట్రం. అవోర పదార్థాల కొరతలేని రాష్ట్రం అయినప్పటికి ఎందుచేత తలసరి ఆదాయం ఇంత తక్కువ అవుతున్నది అని చూచినట్లయితే “పారిశ్రామికంగా దేశం అభివృద్ధి కాకపోయినట్లయితే వ్యవసాయకంగా ఎంత ముందుకు పోయినప్పటికీ తలసరి ఆదాయం పెరగదు” అని తక్షణమే అర్థమవుతుంది. జనాభా చూచినట్లయితే 3 కోట్లకు మించి ఉన్నది. అందులో కోటి మంది మాత్రమే పని చేస్తున్నారు. అంటే economic గా active గా ఉన్న వాళ్లు ఒక కోటి మంది అయితే పనిలేకుండా ఉన్న వాళ్లు 2 కోట్ల మంది. పనిచేసే ప్రతి ఒక్క మనిషిమీద ఇద్దరు మనుష్యులు ఆధార పడుతున్నారన్నమాట. ఇటు వంటి పరిస్థితులలో ఎప్పటికీ మనం full employment సంపాదించుకో గలుగుతాము? తలసరి ఆదాయం ఎలా పెంచగలుగుతామని ఆలోచించినట్లయితే వ్యవసాయకంగానే కాకుండా పారిశ్రామికంగా కూడా మనం అభివృద్ధి చెందవలసి ఉంటుంది.

మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో భారీ పరిశ్రమల కొరకు చేసినది ఏమీ లేదు. Andhra Paper Mills, Ceramic Factory వంటి ఒకటి, రెండు, భారీ పరిశ్రమలు మాత్రం కనపడుతున్నాయి. అవి కూడా ఈ మధ్య వరకు ఏమీ లాభదాయకంగా లేవు. ఇప్పుడిప్పుడే లాభాలు సంపాదించడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాయి. భారీ పరిశ్రమలు, లఘు పరిశ్రమలు అభివృద్ధి చెందితేనేగాని మన ఆదాయం పెరగదు. అందరికీ పని కల్పించలేము అని తెలుస్తూనే ఉన్నది. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అనేక ఫ్యాక్టరీలు పెట్టాలని సంకల్పించాము. Sugar Factory ల గురించి అనేక మందికి licences ఇవ్వబడినాయి. సిమెంటు ఫ్యాక్టరీలగురించి కూడా కొంతమందికి licences ఇవ్వబడ్డాయి. Sugar Factorys లో share ధనాన్ని పోగుచేయడానికి చాలమంది ఎంతో ఉత్సాహంగా ముందుకు వచ్చినప్పటికీ అవి పోగు పడడంలేదు. కారణం ఏమిటో తెలియడంలేదు. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం మరికొంత క్రద్ధ వహించి share ధనాన్ని తగ్గించో, మరిక విధంగానో సహాయపడక పోయినట్లయితే ఆ ఫ్యాక్టరీలై నా రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలంలో వస్తాయనే ఆశ లేకుండా పోతుంది.

రెండో పెద్ద వృత్తి చేనేత Weavers ఉన్నారు Handlooms ఉన్నాయి. ఈ handlooms పరిస్థితి కూడా అంత ప్రోత్సాహకరంగా లేదు. Subsidy లు ఇస్తూనే ఉన్నాము. కాని అవి చాలీచాలకుండా ఉన్నాయి. వారి కుటుంబాలు గడవడమేలేదు. ఇంకా ఎక్కువ చేయవలసిన అవసరం కూడా కనపడుతున్నట్లు. ఇట్లా ఎప్పుడూ సబ్సిడీలు ఇచ్చుకుంటూ పోవలసిందేనా? దీనికి ఏమి మార్గం లేదా? నాకు ఒకటి తోస్తోంది. Power looms ను introduce చేయండి. ప్రస్తుతానికి weavers అంతా oppose చేస్తారు. దానికి సందేహంలేదు. కాని కొంతకాలం పోయేటప్పటికి power looms వల్ల వాళ్ల ఆదాయం పెరుగుతుంది. వాళ్ళ వృత్తికూడా పెరుగుతుంది. ఎక్కువ బట్ట export అయినప్పటికీ కూడా ధర పడిపోదు. వాళ్ళకు ఎక్కువ ఆదాయం వస్తుంది. పని జరుగుతుంది. కాబట్టి ప్రభుత్వం దీనిని గురించి brave steps తీసుకోవలసి ఉంటుందని, తాత్కాలికంగా వచ్చే అడ్డంకులను లెక్క చేయకూడదని నేను ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను.

ఆంధ్ర పేపర్ మిల్లులో ఇప్పుడు strike జరుగుతున్నది. అందువల్ల production ఆగిపోతున్నది. మనకు ఒక పేపరుమిల్లు ఉన్నది. దానికి లాభాలు తక్కువగా వస్తున్నాయి. మానేజిమెంటులో శక్తి లేకపోవడం, tactical గా deal చేయలేకపోవడం, ఈ strike కు కారణమనుకొంటున్నాను. అక్కడి కార్మికులకు రీ రూ.లు ఎక్కువ యిస్తామనే ఆశ కల్పించారు. వారికి నచ్చ చెప్పి వారెవరు లేకపోవడంవలన ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రభుత్వం యిస్తానన్న రీ రూ.లు బుద్ధిపూర్వకంకానే యివ్వడం లేదనే ఆలోచన వారిలో కలిగింది. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆమోదిస్తుందా, లేదా అనే విషయం ఆలోచించకుండా ముందుగా హామీ యిచ్చినందువల్ల ఆ కార్మికులు దానినే పట్టుకుని "రీ రూ.లు యిస్తామని చెప్పి ప్రభుత్వం మళ్ళా వెనక్కు పోయింది" అని గోల చేస్తున్నారు. కాబట్టి ప్రభుత్వంవారు ఈ విషయాలన్నింటినీ ఆలోచించి వారిని సానుభూతితో చూచి, strike ను అంతమొందించక పోయినట్లయితే production దెబ్బతింటుంది. నష్టం వస్తుంది.

ఇక్కడ Road Transport జాతీయం చేయబడింది. చాలా నష్టం వస్తున్న సంగతి కూడా ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. నేను ఈ విషయమై కొంచెం పరిశీలించినాను. నాకు తెల్సినంతవరకూ high salaries ఒక కారణంగా కనబడుతోంది. Inefficient management కూడా ఒక కారణంగా కనబడుతున్నది. హైదరాబాదు స్టేటు మూడుభాగాలుగా విడిపోయినప్పుడు 60, 40 నిష్పత్తిలో అక్కడ వున్న కార్మికులను, technical personnel నూ పంచినప్పుడు మరకు ఎక్కువమంది వస్తున్నారు. 40 కంటే ఎక్కువ పోలేదు. అందుచేత ఇది ఒక ముఖ్యకారణంగా కనబడుతోంది. Discriminate గా

మనకు spare parts అవసరముంటాయో, లేదో తెలియకుండా కోటిరూపాయల విలువచేసే spare parts పాతబడిపోయినాయనే సంగతి అందరకూ తెలిసినదే. దీనిని గురించి సమగ్రమైన పరిశీలన చేయకపోతే నష్టం అట్లా వస్తూనేవుంటుంది. ఇకముందుకూడా ప్రభుత్వం nationalise చేసే సంస్థ మీద నమ్మకం పోతుంది. నేషనలైజ్డ్ సిద్ధాంతాన్నే ప్యూరికేంచడానికి మొదలుపెడతాము. కాబట్టి దీనిని అతిథ్వరలో పరిష్కారం చేయవలసి వుంటుంది. ఇంకా ఇతర బిల్లాలలోకూడా మోటార్ రవాణాను nationalise చేయాలా, వట్లా అనే సమస్యలున్నాయి. ఏమైనప్పటికీ nationalised industries లో మనుషులు ఎక్కువగా ఉన్నారు కాబట్టి వారిని అవతలకు పంపలేము కాబట్టి ఇంకా 1, 2 బిల్లాలును nationalise చేసి ఈ workers ను, technical personnel ను అక్కడకు పంపించినట్లయితే మనకు నష్టం లేకుండా, లాభదాయకంగా వుంటుందనుకొంటున్నాను.

*శ్రీమతి వై. సీతాకుమారి (భాన్సువాడ): ఈడిమోండులను సేనుబలపరుస్తూ ఒకటి, రెండు సూచనలు చేస్తున్నాను. అసియాకంత్ లో పెర్ల పెర్ల పరిశ్రమలని పెర్కొనబడిన భారీపరిశ్రమలు తెలంగాణాలో ఉన్నాయి. అవి భారతదేశాని కంతకూ చాలా గొప్పవిగా భావించబడుచున్నాయి. ఇప్పుడు అదృష్టవశాత్తూ మన ఆధునికమంతా ఒకటిగా అయినాము. మన అందరికీ సరిపోయే పరిశ్రమలు మనకు ఉన్నాయి. వాటిని మనం బాగా పెంపొందేట్లు చేసుకొని, వాటిలో ఏమైనా లోపాలున్నట్లయితే వాటిని తొలగించుకొని అభివృద్ధి చేసుకోవలసి యున్నది. ఇప్పుడు అనేకమంది సభ్యులు చేసిన సూచనలప్రకారం కొద్ది రోజులలో మనదేశంలో వుండే పారిశ్రామికలోటు అంతాపోయి, మనం అందరికీ ఆదర్శవంతమైన జాతిగా పరిగణింపబడగలము. అందుకై మనం సర్వశక్తులనూ ఉపయోగించి, పరిశ్రమలనన్నింటినీ బాగా అభివృద్ధి చేసుకోవాలి. ఇంకా factories ను నెలకొల్పడానికి ప్రయత్నం చేయవలసి వుంటుంది. నిజామాబాద్ పంచదారమిట్లును గురించి చాలామంది సభ్యులు చారికీ తెలిసిన విషయాలను, అందులోని లోపాలను చెప్పారు. దానినిగూర్చి నాకు తెలిసినలోపాలు కొన్ని చెబుతాను.

అక్కడ కొందరు పెర్ల పెర్ల భూస్వాములు ఎక్కువ కోటాలను తీసుకొని తమకులేని కోటాలను కూడా వీడరైతుల దగ్గరనుంచి తీసుకొని వేరీ ఎక్కువ ధరలకు అమ్ముతారట. ఇందువల్ల వీడరైతాంగానికి చాలా నష్టం కలుగుతున్నది. ఈ విషయాన్ని ముఖ్యమంత్రిగారు 1956 చేసుకొని ప్రభుత్వం అక్కడ ఎవరిని నియమించినదో వారిని విచారించడానికి ప్రయత్నించవలసివుంటుంది. అక్కడ చాలా లోపాలు జరుగుతున్నాయని చెబుతున్నారు. ప్రతిచిన్న విషయాన్ని కూడా సవ్యంగా విచారించి ఈ చక్కెర ఫ్యాక్టరీని సాభాగ్యవంతమైనదిగా రూపొందించవలసి ఉంటుంది.

ఇదివరకు నిజామాబాదు రైతులు వారి దగ్గరకు రాయబారాలు వెళ్ళినారు. కొన్ని విషయాలు చెప్పారు. ఇప్పుడు మళ్ళా వెళ్ళడానికి సిద్ధంగా పున్నారు. Co-operative basis మీద నిజామాబాద్ లో ఇంకొక చక్కెర మిల్లును నెలకొల్పాలని అనుకుంటున్నారు. అక్కడ వారికి తగినంత నీరు ఉన్నది. కావలసిన చెరుకువంట అధికంగా ఉన్నది. రైతులదగ్గర చాలా ధనం ఉన్నది. కావలసినంత సొమ్ము shares వసూలు చేస్తామంటున్నారు. అదికూడ ఒక ముఖ్యమైన అవకాశంగా తీసికొని త్వరలోనే అక్కడ రెండవ చక్కెర ఫ్యాక్టరీని నెలకొల్పడానికి ప్రభుత్వం అనుమతించవలసినదని ముఖ్యమంత్రిగారికి విన్నవిస్తూ ఈ డిమాండును బలపరుస్తూ నేను విరమిస్తున్నాను.

* శ్రీ పి. నత్యనారాయణ (సామర్లకోట): అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు Table మీద పెట్టిన కాగితాలను చూచాము. వారు మొట్టమొదట చేసిన ఉపన్యాసం కూడా విన్నాము. కాని పరిశ్రమలవిధానంలో మన రాష్ట్రానికి ఒక నిర్దిష్టమైన పాలసీ లేదని తోస్తున్నది. భారతదేశానికంతకూ కూడ ఒక నిర్దిష్టమైన పాలసీ లేదని నా ఉద్దేశ్యం. రెండవ వంచవర్ష ప్రణాళికలో ఒక రాష్ట్రానికి, మరొక రాష్ట్రానికి చాలా తేడాలున్నాయి. మన రాష్ట్రంలో మొత్తం investment చూచినట్లయితే 2% కంటే ఎక్కువలేదు. మిగిలిన అన్ని రాష్ట్రాలలోనూ అట్లాలేదు. organised labour చూచినట్లయితే 6% కంటే ఎక్కువలేదు. మిగతా రాష్ట్రాలలో ఇంకొక విధంగా ఉన్నది. Cottage industries 42% ఉన్నవి. ఈ స్వభావ గుణాలనుబట్టి మన రాష్ట్రానికి ఒక industrial policy ఏర్పరచుకోవడం చాలా అవసరమని తోస్తున్నది. అది ఏర్పరచుకొన్నప్పటికీ మన రాష్ట్రంలో వుండే ఖనిజ పంపదను ఉపయోగించనిదే లాభం లేదు. Management-labour relations ను ఇట్టికూడా వ్యాపారసంస్థలలో, పారిశ్రామిక సంస్థలలో ఉత్పత్తి పెంపొందుతూ ఉంటుంది. ఈ విషయాలన్ని దృష్టిలోపెట్టుకొని ఒక పాలసీని ఏర్పాటుచేస్తే బాగుంటుంది. ఇది ఎంత త్వరలో ఏర్పాటుచేస్తే అంత ఎక్కువ వెలుతురు వస్తుంది. అందుచేత ఈ విషయంలో ఆలస్యముచేయకుండా ఒక నిర్దిష్టమైన పాలసీ ప్లేట్ మెంట్ ను తయారుచేయాలని కోరుతున్నాను. ఈ పరిశ్రమలను గురించి కొన్ని పునాది విషయాలు తెలుసుకొనడానికి నేను 4 రోజులనుంచి ప్రయత్నిస్తున్నాను. మనకున్నటువంటి సాహిత్యం లైబ్రరీలలోనూ, Economic Bureau, Statistical Bureau యిలాంటి చాటిల్స్ ఉన్నానని. కాని ఇందులో చాలా ముఖ్యమైన పుస్తకములు దొరుకుటలేదు. ముఖ్యంగా మనరాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి industrial rated capacity ఎంత? ఏవేవ పరిశ్రమలలో ఎంతెంత ఉత్పత్తి స్తోమత ఉన్నది? ఇందులో ఎంతమూలపడి ఉన్నది, ఎంతవరకు ఉపయోగంలో ఉన్నది అనే విషయాలు తెలుసుకొనడానికి books అందుబాటులో లేవు. స్వరాజ్యం వచ్చినతరువాత 1947 వ సం॥నుంచి

occupational structure ఏవిధంగా మారుతోంది? దానిని పరిశీలన చేయడానికి అంకెలు ఇవ్వమంటే మా దగ్గర లేవని చెప్పారు. అందుచేత మనదేశం మొత్తంమీద ఇండియా ప్రభుత్వం వారుగాని, central statistical organisation వారుగాని, direct service ద్వారా సేకరించే దానిని break up చేయకుండా ఏ ఒక్క రాష్ట్రం యొక్క industrial policy ని, మరొక రాష్ట్రం యొక్క industrial policy ని బట్టి formulate చేయడం చాలా కష్టం. Data తీసుకోకుండా ఏవిధంగా పాలిసిని, కార్య విధానాన్ని నెరవేర్చుకుంటున్నారో నాకు అర్థం కావడం లేదు. అందువల్ల మనకు వున్న Statistical Bureau ను దృఢ తరం చేయవలసియున్నది. అవసరమయితే ఏదయినా ఒక చట్టం ద్వారా, వారు ఒక్కడకు వెళ్ళి ఏ అంకెలు తీసుకోవలసివచ్చినా తీసికొనేందుకు రాష్ట్ర మంతలా కొన్ని డిపార్టుమెంటులలో అధికారం యివ్వాలి. చట్టం ద్వారా వారికి అట్టి అధికారం యిచ్చి వారి యొక్క కార్యక్రమాన్ని విస్తృతపరచి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి కూడా వ్రాసి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ level లోనే వారు చేసే direct service కు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ యొక్క పూర్తి వివరాలన్నీ మనకు సప్లయ చేయాలని కోరుతున్నాను. మనం ప్రభుత్వం level లోనే చేయవలసి వుంటుంది. Institution level లో కాదు. ఈనాడు మనం planned national life లోని 8 వ సం.లో ఉన్నాం. ఇప్పటికప్పుడే వ్యవసాయక ప్రణాళిక అనబడే Ist Five Year Plan చాటాము. Industrial plan అనబడే రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో మొదటి సంవత్సరం గడిచింది. ఈ 8 సం॥ యొక్క పర్యవసానం యేమిటనేది ప్రతిపక్షంలో ఉన్న నేనే కాదు, నిన్నటిదాకా భారతదేశానికి ఆర్థికమంత్రిగా ఉన్న దేశముఖ్ గారు సుమారు 16 రోజులక్రిందట మదరాసులో చెప్పారు. "జాతీయోదాయం పెరుగుతున్నమాట వాస్తవమే కాని అది ఏవిధంగా పెరగవలెనో, ఆవిధంగా పెరగడం లేదు, చాలామంది marginal subsistence మీద బ్రతుకుతున్నారు. అందుచేత ఈ plan ను ముందుకు తీసుకు వెళ్ళడానికి అందరినీ త్యాగాలు చేయమని కోరడం అసాధ్యం అవుతుందని" వారు చెప్పారు. 1950 సం॥లో భారతదేశంలోని ఫ్యాక్టరీల యొక్క నికరాదాయం చూచినట్లయితే 550 కోట్లు ఉన్నది. అందులో కూలిరూపకంగా యిచ్చింది 223 కోట్లు, లాభరూపకంగా యిచ్చింది 318 కోట్లు, అయితే మళ్ళీ 1954 సం॥లో 780 కోట్ల రూ॥లకు ఆదాయం పెరిగింది. కాని అందులో కూలి 223 నుంచి 240 వరకు మాత్రమే పెరిగింది. లాభం 318 నుంచి 511 వరకు పెరిగింది. ఏ పద్ధతిలో ఎలా జాతీయోదాయం పెరగాలని ఆశించామో, planning commission ఆశించిందో, ఆవిధంగా జరగడం లేదు. ఈ రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికను రచించినవారు మొదటి ప్రణాళికాకాలంలో నిరుద్యోగం చాలా పెరిగిందని వారే ఒప్పుకున్నారు. అయితే రెండవ ప్రణాళిక మొదటి సంవత్సరములో కూడా ఈ నిరుద్యోగం తగ్గలేదు. ఈ సమస్య ఈనాడుక ఆందోళనస్థితిలో

యున్నది. 2 వ పంచవర్ష ప్రణాళిక మొదటి సంవత్సరములో target చాలా మటుకు fail అయినది, ముఖ్యంగా వ్యవసాయరంగంలో. దీనికి మాన్ సూన్స్ ఫెయిల్ అవడం ఒక కారణం కావచ్చు. ఈ deficit budget లో 4,800 కోట్ల రూ.ల ప్లాన్ రు. 5,300 ల కోట్లకు పెరిగింది. అందువల్ల ఈ ప్లానును ఆరేళ్ళు అయినా చేయాలి, లేకపోతే మన target ను అయినా తగ్గించుకోవాలనే విషయాన్ని సూచనప్రాయంగా శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు తమ ప్రారంభోపన్యాసంలో చెప్పారు. సాధారణంగా కలిగివున్న వారెవరయినా సరే దేశం యొక్క ఆర్థిక పురోభివృద్ధికోసం ఎంతకాలమైనా వేచియుండడానికి అవకాశం ఉంది. కాని పస్తులతో మాడేవాళ్ళవరూ అంతకాలంవరకు సహించి ఉండలేరు. ఎంత త్వరగా దేశాభివృద్ధి జరుగుతుందో అంత త్వరగా జరగవలసిందే.

ఇవాళ Budget demand పరిశ్రమలకు వ్యాపారానికి సంబంధించినది. మన ఆదాయాన్ని యింకా అభివృద్ధి చేసుకోవాలనుకుంటే అందుకు ఒకే మార్గం కనబడుతున్నది, ఎక్కడయితే ఆదాయం అధికంగా వస్తున్నదో అక్కడనుంచే భనం తీసుకోవలసి యుంటుంది. ప్రభుత్వం యొక్క రంగాన్ని పెంచుకొని private రంగాన్ని కొంతవరకు కుదించితేనే గాని, ఈ ఆర్థికవిధానాన్ని మనం చక్కదిద్దుకోలేము. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికను సకాలంలో అమలు జరుపలేము. State Trading Corporation అనేదాన్ని మనం ఏమాత్రం జాగుచేయకుండా పెట్టి కొన్నికొన్ని వస్తువుల వ్యాపారం ముందు ప్రారంభించి క్రమంగా దాన్ని విస్తృతం చేసుకుంటూ పోవలసి యున్నది. దానికొరకు ఒక Scheme ను తయారు చేయడానికి, అవసరమైతే ఒక ప్రత్యేక Committee ని వేసి, దాన్ని చేయవచ్చును. అయితే దానికి Constitution లో కొన్ని చిక్కులు ఉన్నవి. Articles 11, 12, 19, 184, 305, చదివినట్లయితే కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క permission తీసుకొని చేయమనే ఉందిగాని, పూర్తిగా నిరోధించాలనే ధోరణిలో లేదు. అందుచేత State Trading Corporation విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకొని, దాన్ని అతి త్వరలో అమల్లోకి తీసుకరావలసిందని కోరుతున్నాను. ముఖ్యంగా Socialistic Pattern of Society అని declare చేస్తున్న ఈ రోజుల్లో, Socialism వైపు పోతున్న దేశాలను, అందులో మనం ఏ స్థాయిలో పోతున్నామో, ఆ స్థాయిలో పోయే దేశాలను కొంతవరకు చూచుకోవడం సబబేమో అనుకుంటాను. 1956 సం. చైనాలోని పారిశ్రామిక వ్యవస్థ ఎలా ఉండేదో చూడండి. వారి report చూచినట్లయితే, కేవలం పారిశ్రామిక ఉత్పత్తిలో 65% ప్రత్యేకంగా ప్రభుత్వ రంగం నుంచి 5% co-operative రంగం నుంచి 16% State private joint sector నుంచి ఉండడం జరిగింది. Private Sector లో తయారవుతున్న వస్తువుల్లో కూడా నూటికి 80 వంతులు చైనా ప్రభుత్వం customer గా ఉండి, వాటిని బజారులో కొంటుంది. అందుచేత అక్కడవారు మనకంటే చాలా ముందుకు పోవడానికి అవకాశాలు లభించాయి.

ఇక ఈ రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక. మొదటి ప్రణాళికకంటే చాలా సాహసోపేతమైనది, బృహత్తరమైనది. అందులో మాత్రం సందేహం లేదు. ఇందులో, మొత్తం 40 కోట్లనుండి ప్రజలకు, విద్యాభివృద్ధి కావాలి, ఆరోగ్యం, గృహవసతి, ఆహారం, రోడ్లు వీటి అభివృద్ధి ప్రధానమైనది. అంతేగాని, ముందు army అభివృద్ధి కావాలి, నైతిక శక్తి పెరగాలనేవి యిందులో లేవు. అందువలన ఈ Plan, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలమీద మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికకంటే అధికతరమైన బాధ్యతలను మోపింది. కాని అధిక ఆదాయం చేకూర్చుకునే వనర్లు మాత్రం అందులో లేవు.

కేంద్రానికి, రాష్ట్రాలకు, మధ్యమండేటటువంటి అదాయపు పంపకాలు వెనుకటి వర్షతులలోనే ఉన్నట్లయితే యీ రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఫెయిలు అవుతుందేకాని, ముందుకుపోవడం జరుగదు. ఇదివరకు ప్రైవేటు మనమేమో నశిస్తున్న యిచ్చియున్నాము. కనుక మనముచాలా దృఢమైన ఉద్దేశ్యంతో కేంద్రప్రభుత్వంతో గట్టిగా డెబ్బలాడి కనీసం ఎక్స్‌యిజు డ్యూటీస్ క్రిందవచ్చే 145 కోట్ల రూపాయలనైనా ఒకచోట pool చేసి- కేవలం టుబాకో నుండి మాత్రమే మనకివ్వడంకాదు- మొత్తమురాష్ట్రములన్నిటికి జనాభాబట్టి మూడింట రెండువంతులిచ్చి, ఒకవంతుమాత్రము కేంద్రముఉంచుకొనేవద్దతిలో వెళ్ళినట్లయితే రాష్ట్రాల ఆర్థికస్థితి బాగుపడుతుంది. ఎక్స్‌యిజు డ్యూటీల పంపకం విధానం మారి సేనేతప్ప రాష్ట్రాలు యీ రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికను నిర్వహించడం చాలాకష్టం.

మనరాష్ట్ర పారిశ్రామికరంగానికి సంబంధించినంతవరకు ఒక అవ్యవస్థ కనిపిస్తున్నది. ఒక క్లిప్తపరిస్థితి కనిపిస్తున్నది. యీ క్లిప్తపరిస్థితికి కారణం, రాష్ట్రంలో ఉండేటటువంటి పెట్టుబడిదార్లారే పరిశ్రమలను మానేజి చేసే మనుషులూ అంటే వారందరికంటెకూడా ఎక్కువబాధ్యత మినిస్ట్రీయలు లేవలలోనే ఉన్నట్లు, నాకు కనిపిస్తున్నది. మన రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి పరిశ్రమలన్నీకూడ ముఖ్యంగా ప్రభుత్వం పెట్టినటువంటి పరిశ్రమలే. కోటాను కోట్లు డంపుచేసిన పరిశ్రమలు. అవి అధ్యాన్న పరిస్థితులలో ఉన్నవి. మన చానిమీద ఇన్వెస్టుచేసినది అంతాకలిపితే నూటికి ఒక పెర్సంటుకంటె ఎక్కువవుండదు. మొత్తం పారిశ్రామిక వ్యవస్థలో అది 2 పెర్సంటుకంటె కావటం ఇన్వెస్టుమెంటులేదు; మనరాష్ట్రం పారిశ్రామికంగా ముందుకు పోవాలంటే ప్రత్యేకంగా ఇండస్ట్రియల్ ప్రమోషనుకు ఒక మినిస్టరు ఉండవలెకాని అనేక పోర్టుఫోలియోలు కలిగిన చీఫ్ మినిస్టరుగాచే యీబరువు మోయడంవల్ల పరిశ్రమలకు ఎంతదృష్టినివ్వాలి? ఎంతశ్రద్ధగా వాటిని అభివృద్ధికి తీసుకురావాలి? అంతశ్రద్ధగా అపవిత్రగడదు. నాకుతోస్తున్నది. 1948 వ సం. లో అనగా 9 సం. 1 క్రిందట రాజమండ్రిలోని ఆంధ్ర పేపరుమిల్లను కొన్నాము, 25

లక్షల రూపాయలు పెట్టుబడి పెట్టినాము. 4 లక్షల రూ. లు అదనంగా ఖర్చుచేసి మరమ్మత్తుచేశాము. జర్మను ఎక్స్‌పర్టులను ప్రత్యేకంగా ఎఫ్‌ఐసీ ఇంక్రిజు చేయటంకోసం తీసుకునివచ్చాము. కంట్రోలు బోర్డుంటూ ఒకదానిని వేశారు. వాటన్నింటి వర్తవసానము 9 సం. లు అయినతర్వాత అక్కడకు మనంవచ్చామంటే, ఇదివరకు రోజుకు 10 టన్నులు తయారుచేసేది యీవేళ 4½ మాత్రమే ఉత్పత్తి జరుగుతున్నది. ఆస్థితిలోఉన్నదది. ఇది కేవలం అక్కడ ఉండేటటువంటి సూపర్వయిజరీ స్టాఫ్‌యొక్క బాధ్యతమాత్రం అనుకోవడం న్యాయంకాదు. యీ 9 సం. లు యీ ప్రభుత్వంయొక్క చేతులలో ఉన్నదానంథ. యీప్రభుత్వంయొక్క చేతులలో ఉన్నదనుటకు కారణమేమంటే, యీ కళా వెంకటరావుగారు, యీ చీఫ్‌మినిస్టరుగారు మదరాసురాష్ట్రంలో ఉండగానే యీ ఫ్యాక్టరీని కొన్నారు. కర్నూలులో మంత్రివర్గం ఏర్పడినప్పుడు వారు అప్పుడు కాబినెటులో ఉన్నారు. యీనాడు ప్రాద్రాజాదు కాబినెటులో కూడ వారున్నారు. యీ 9 సం. ల నుంచీ కూడా దానియొక్క డెవలప్ మెంటు ఎక్కడకువచ్చినదంటే 10 టన్నుల దగ్గర ప్రారంభించి 4 టన్నుల దగ్గరకు మనము చేరినామంటే పరిశ్రమలవిషయంలో గవర్నమెంటు శ్రద్ధ తీసుకోవడంలేదని స్పష్టమవుతున్నది. అందుచేత దీనికి ప్రత్యేకంగా ఒక మంత్రి ఉండాలని నేను కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. జనార్దనరెడ్డి (నాగరు కర్నూలు - జనరల్) : అధ్యక్షా, మన యొక్క జాతీయ ఆదాయమును పెంపు చేసుకొనే ఒక ముఖ్యమైన సోర్సు గురించి మాట్లాడుతాను. మన జాతీయ ఆదాయాన్ని పెంపు చేసుకొనుటకు 2 ప్రధానమైన ఇండ్స్ట్రీసు ఉన్నాయి. ఒకటి వ్యవసాయం, మరొకటి పరిశ్రమలు. అయితే వ్యవసాయంపైన జాతీయ ఆదాయం యింకా ఎక్కువగా పెంపు చేయవలసియున్నది. యీనాడు ఎంత భూమిపైన వ్యవసాయం చేస్తున్నామో అంత భూమిపైననే వ్యవసాయం చేస్తే మన జాతీయాదాయం పెంచలేము. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో మనం వ్యవసాయాన్ని ఎంతో పెంచాము. టార్జెట్‌కుంటే కూడ ఎంతో ఎక్కువ పెంచాము. ఇంక మనకు మిగిలినది పరిశ్రమలు. ఇండస్ట్రీస్ పైన మనం ఎంత శ్రద్ధ తీసుకుంటామో అదే ప్రకారం మనజాతీ యాదాయము కూడ పెరుగుతుందని నేను నవినయంగా మనవి చేసుకుంటున్నాను. యీనాడు మనవర్కింగు సోర్సెస్ దాదాపు 14 కోట్ల వరకు ఉన్నాయి. యీవర్కింగు సోర్సెస్‌లో 10 కోట్లవరకు వ్యవసాయంపైన మరియు 115 లక్షలవరకు ఇండస్ట్రీస్ పైన ఆధారపడిఉన్నాయి. ఇండస్ట్రీస్ పైన ఆధారపడే వర్కింగు సోర్సెసును చాలాఅధికంచేయవలసిఉన్నది. ఆ విధంగామనము ఇండస్ట్రీసును పెంపు చేయాలని నేను నవినయంగా మనవి చేసుకుంటున్నాను. మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌ములో ఇండస్ట్రీస్ ఏవిధంగా ఉన్నవో మంత్రిగారు తెలియ

చేశారు. ఆంధ్ర ప్రాంతంలో ఎట్లా ఉన్నవో నాకు తెలియదుగాని తెలంగాణాలో మాత్రము చాలా మంచిగా ఉన్నాయి. ఆంధ్ర ప్రాంతానికంటే ఎక్కువ ఇండస్ట్రీస్ ఇక్కడున్నాయి కాని దురదృష్టవశాత్తు పోయిన కాంపాజిట్ ప్రైవేటాబాదు ప్రభుత్వం ఉండగా అది ఏవిధంగా ప్రవర్తించినదో అది మన జాతికిన్ని మన దేశానికిన్ని చాల నష్టకరమని నేను మీతో సవినయంగా మనవి చేసుకుంటున్నాను. యీనాటి ప్రజాసామాన్యంలో ఇండస్ట్రీసును నేషనలైజ్ చేయాలనే ధోరణిలో మాట్లాడుతున్నప్పుడు మనకున్న ఇండస్ట్రీస్ ను వేరే ఇండివిడ్యుయల్సుకు కాపిటలిస్టులకు ఇచ్చి వారిని లాభపడమని వారి స్వాధీనము చేస్తే అది ఎంత మంచిగా ఉంటుందో ప్రభుత్వంవారే ఆలోచన చేయవలసి ఉంటుంది. బిల్లా వచ్చినారు. బిల్లా కోటీశ్వరుడు. యీనాడు సిర్పూర్ పేపరు మిల్సు ప్రతి దినం 25 టన్నుల కాగితాన్ని తయారు చేస్తున్నది. వారు రోజు వారీ ఉత్పత్తి 100 టన్నుల వరకు పెంచవలయునని అనుకుంటున్నారు. 25 టన్నులలో ఇంత లాభముంటే 100 టన్నులలో ఎంత లాభముందో ఆ లాభ మెవరికి పోతుందో మన మాలోచించాలి. కనుక నేను ప్రభుత్వానికి ఒక విషయం మనవి చేస్తున్నాను. ఎంత తొందరలో అవుతే అంత తొందరలో యీ వ్యక్తులనుంచి ఇండస్ట్రీసును స్వాధీనము చేసుకుని పబ్లిక్ సెక్టరులో పెట్టుకుని ప్రభుత్వమే నిర్వహించవలెనని నేను సవినయంగా మనవి చేసుకుంటున్నాను. ఏదేశానికైనా ఇండస్ట్రీస్ లేనిదే ముఖ్యంగా హెవీ ఇండస్ట్రీస్ లేనిదే ఆ దేశం అభివృద్ధిలోకిరానేరదు. హెవీ ఇండస్ట్రీస్ కావలెనని ఏవిధంగా అయితే ఆలోచిస్తున్నామో అదేవిధంగా కాపేజ్ ఇండస్ట్రీస్ కూడ మనకు కావలెనని తెలియచేస్తున్నాను. మన దేశంలో 100 కి 81 మంది వ్యవసాయంపై ఆధారపడి పల్లెటూర్లలో నివసిస్తున్నారు. కాపేజి ఇండస్ట్రీస్ కు వ్యవసాయానికి ఎంతో దగ్గర సంబంధమున్నది. ఎంతవరకైతే కాపేజి ఇండస్ట్రీస్ అభివృద్ధికాదో అంత వరకు మన దేశంలో 100 కి 81 మంది అభివృద్ధికి రాలేరు. వారి ఆర్థికస్థితి పెరగదు. కాపేజి ఇండస్ట్రీస్ పరిస్థితి యీనాడు చాలా అధ్వాన్నంగా ఉన్నది. ప్రజా సామాన్యం పల్లెటూర్లలోనే హెచ్చుగా ఉంటుంది. యీనాడు మన శాసనసభలో ఉన్న 100 మందిలో 75 గుర్తు పల్లెటూర్లలో నుంచి వచ్చిన వారు. ఐతే యీనాడు పల్లెటూర్లు ఎంత అధ్వాన్నస్థితిలో ఉన్నాయో మనమాలోచించాలి. కాపేజి ఇండస్ట్రీస్ కు పెట్టిన కేటాయింపు ఎక్కువ చేయమని కోరుతున్నాము. యీ బడ్జటులో మొత్తము 168 లక్షలు ఇండస్ట్రీస్ కొరకు కేటాయించారు. 90 లక్షలు మాత్రమే కాపేజి ఇండస్ట్రీస్ కొరకు కేటాయంపుచేశారు. 100 కి 81 మంది పల్లెటూర్లలో ఉంటే, వారందరు - యీ కాపేజి ఇండస్ట్రీస్ పైననే ఆధారపడుంటే వారికి 91 లక్షలు చాలుతవా అని మనము ఆలోచించుకొనవలసి ఉన్నది. ఐతే ప్రభుత్వం ఒక సందేహం వెలిబుచ్చవచ్చు. మనకు డబ్బు లేదని చెప్పవచ్చు. డబ్బున్నది. కాని మనము సరిగా ధానిని

వసూలు చేసుకోవాలి. పల్లెటూర్లలో ప్రయివేటు మనీ లెండర్లున్నారు. దాదాపు ప్రతి ఊరిలో 10 వేల వరకు యీ విధంగా వారప్పులు పెడుతున్నారు. మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో దాదాపు 15 కోట్లవరకు యీ ప్రయివేటు సోర్సెసు ద్వారా అప్పులీయ బడుతున్నాయి. యీ సోర్సెసును మనము tap చేసినట్లయితే 10 లక్షల వరకు టాక్సు రూపకంగా మనకు రాగలదనుకుంటాను.

ఈ వేళ ఉండేటటువంటి Industries ఎక్కువగా హైదరాబాదులో, కర్నూలులో, గుంటూరులో ఇటువంటి పెద్దపెద్ద పట్టణాలలోనే ఉన్నాయి. ఈ industries పైననే మన ఆదాయం ఎక్కువగా ఖర్చుపెడుతున్నాము. కాని మనకు వచ్చేటటువంటి ఆదాయంలో అత్యధికభాగము పల్లెటూర్లలోనున్న ప్రజానీకంనుంచే వస్తున్నది. పట్టణములనుంచి చాలా తక్కువగా వస్తుంది. అటువంటప్పుడు కేవలం పట్టణాలనుమాత్రము అభివృద్ధికి తీసుకొనివస్తూ పల్లెటూళ్ళను అట్లే వదలివేయడం మంచిదికాదు. ఈ వేళ పల్లెటూళ్ళను మనం అభివృద్ధిలోకి తీసుకురావాలంటే తప్పనిసరిగా cottage industries ఎక్కువచేసి వాటి అభివృద్ధికొరకు ప్రయత్నం చేయాలి. Cottage industries లో tanning industry చాలా ముఖ్యమైనటువంటిది. దీనినుంచి ఎంతో జాతీయ ఆదాయం తీసుకొనిరావచ్చు. ఈ tanning industry గాను Second Five Year Plan లో వదిలక్షల రూపాయలు కేటాయించినారు. ఈ industry ఎక్కువ అభివృద్ధి చేసినట్లైతే, పల్లెటూళ్ళకు సహాయం చేయడమేకాకుండా, హరిజనులకు ఎంతో సహాయపడిన వారమవుతాము. హరిజనులు ఆర్థికంగాను, ఇతరవిధాలా కూడా చాలా వెనుకబడినవారు. కనుక ఈ tanning industry అభివృద్ధి చేసినట్లైతే, దీనివల్ల హరిజనులకు చాలా ఆదాయం వస్తుంది.

ఇక మా జిల్లా అయిన మహబూబ్ నగర్ జిల్లాగురించి ఒక విషయం మనవిచేస్తున్నాను. ఈ జిల్లాలో cottage industries లో నారాయణపేట గొంగళ్ళు చాలా ప్రఖ్యాతిచెందినవి. ఈ గొంగళ్ళు చాలా అందంగాకూడా ఉంటాయి. గనుక బహుళా వీటిని చాలామంది కొనిఉంటారు. కనుక ఈ నారాయణపేట గొంగళ్ళను బాగాఅభివృద్ధిచేసి ఈindustry కి బాగాప్రోత్సాహమిచ్చి ముందుకు తీసుకొని వచ్చినట్లైతే, ఇది భారతదేశంలో ఒక మంచి Industry కాగలదని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో మనము sheep keeping industry కూడా ఎక్కువ అభివృద్ధికి తీసుకురావాలి. ఈ sheep keeping industry నుంచి రెండువిధాల లాభము ఉంటుంది మనకు, మొదటిది, ఉన్ని industry బాగా అభివృద్ధి అవుతుంది. రెండవది దానివలన వ్యవసాయము కూడా అభివృద్ధి అవుతుంది. పొలాలు బలపడుతాయి. నుంచిపంట పండుతుంది. కనుక ఒకప్రక్కన sheep keeping industry ని improve చేస్తూ

రెండవ ప్రక్కన ఈ నారాయణపేట గొంగళుకూడా అభివృద్ధికి తీసుకురావాలని మనవి చేస్తున్నాను.

తరువాత ఇంకొక విషయం మాత్రం మనవిచేస్తున్నాను, మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో ఏ ప్రాజెక్టుకూడా ప్రారంభమైంది. బహుశా అది మా అదృష్టం అయి ఉండవచ్చును. అన్ని జిల్లాలలోను ఏవో projects ఉండి బాగుపడుతున్నప్పుడు, ఒక్క మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో ఏ ప్రాజెక్టులు రాక పరిస్థితులు చాలా అధ్వాన్నంగా ఉన్నాయని సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను, అక్కడ ఈ wool industry పెంపొందించడానికి ఎన్నో అవకాశాలు ఉన్నాయి. కనుక అక్కడ wool industry నైనా అభివృద్ధి చేయవలెనని నేను మంత్రిగారికి సవినయంగా మనవిచేస్తూ నెలపు తీసుకొంటున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మనం మళ్ళీ 4 గంటలకు సమావేశమవుదాము.

The House then adjourned for lunch till Four of the clock.

The House reassembled after lunch at Four of the clock.

[Mr. Speaker in the Chair]

*శ్రీమతి శాంతాబాయి (కల్వకుర్తి-జనరల్) : అధ్యక్షా, నేను హిందీలో మాట్లాడ దలచుకొన్నాను. ఎందుకంటే నా మినిస్టర్లు అయిదు నెలలనుంచి హిందీ practise చేస్తూ ఉన్నారు హిందీలో జవాబు చెప్పాలని, కనుక నేను హిందీలో మాట్లాడాలని అనుకొంటున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : హిందీలోనే మాట్లాడండి.

श्रीमति शांताबाई :—अध्यक्ष महोदय ! आज मैं इन्डस्ट्रीज के सम्बन्ध में कुछ बातों से मुख्य मन्त्री जी को सूचित करना चाहती हूँ। क्योंकि इन्डस्ट्रीज के द्वारा बहनों की हालत को बेहतर बनाने की कुंजी तो मुख्य मन्त्री जी के हाथ में है। यह हमारा सौभाग्य है कि वह इस कुंजी से जल्द खजाना खोले हैं। अगर काटेज इन्डस्ट्रीज और विलेज इन्डस्ट्रीज में हमारी बहनों को पूरा मौका दिया जाय तो मुझे विश्वास है कि आज यहां एसबली में जो दस बहनें नज़र आ रही हैं, पांच साल के बाद यहां पच्चीस बहनें दिखाई देंगी। और इन्डस्ट्रीज ही से मिडिल क्लास और गरीब बहनों में अनइम्प्लॉयमेंट हैं वह दूर होगा। मुझे पांच साल से यह बात कहते कहते बेहोश होने की नौबत आ गई। लेकिन आज श्री संजीवारेड्डी के मन्त्रित्व में और उनके प्रभुत्व में मुझे आशा है कि इन्डस्ट्रीज में बहनों को काम करने का काफ़ी मौका मिलेगा। मैं उनसे खाहिश करूंगी कि वह इस आस को पूरी करें मगर आप भी यह चार साढ़े चार साल देखते ही रह जायें तो यह हमारी बदकिस्मती होगी। हम 52% की मेजारिटी में हैं। और इन्डस्ट्रीज, हेल्थ, प्लेनिंग और कम्युनिटी व्लाक्स में सेवा कर सकती हैं। मगर ऐसा नहीं हो रहा है। बजेट जब पेश होता है तो सब भाइयों के साथ वह हमको भी मंजूर करना पड़ता है। मगर जो दिल से मंजूर करना है वह न होगा। मैं चीफ मिनिस्टर साहब से प्रार्थना करती हूँ कि वह इसका जवाब दें। मैंने जो सजेशन रखा है, उस पर विचार करें तो हमारी बहनों में जो अनइम्प्लॉयमेंट है वह दूर होगा। हमारी बहनें

३०, ४० रुपये पर सेल्स में नौकरी करने के लिये भी तैयार हैं। आप उनको काटेज इन्डस्ट्रीज में ज्यादा से ज्यादा लें तो ठीक होगा। मैंने अपनी बहनों से हेल्थ में भी लेडी डाक्टरों के लिये ज्यादा आगे बढ़ने के लिये कह दिया था। वह इस महकुमे में भी आगे आ सकती हैं। मुझे ज्यादा वक्त नहीं है। मैं थोड़ा ही कहूँगी। मैं काटेज इन्डस्ट्रीज बोर्ड से भी रिक्वेस्ट करूँगी कि वह छोटी छोटी काटेज इन्डस्ट्रीज को विलेजेस में बहनों में फैला दें तो बहनों का अनइम्प्लाइमेंट दूर होगा। मैं मुख्य मन्त्री जी से और हमारे हाऊस से प्रार्थना करती हूँ कि वह विलेज इन्डस्ट्रीज को हमारे बहनों को दें। इतना ही कहते हुए मैं स्पीकर साहब का भी शुक्रिया अदा करती हूँ कि उन्होंने कम से कम लास्ट मोमेंट में मुझको मौका दिया। सोशल सर्विस के मिनिस्टर तो बच गये हैं, मुझे उस पर काफी बातें कहना था। फिर भी इस कम वक्त में मुख्य मन्त्री साहब से यह चन्द बातें कहते हुए अपनी तक्रार खतम करती हूँ।

श्री जे. लक्ष्मय्य (पेनगोण्ड) : अध्यक्ष, వ్యవసాయం పరిశ్రమలు రాజ్యాంగానికి ముఖ్యమైన బలమని, అన్ని విధాల co-operative సంస్థల ద్వారాను ప్రత్యేకంగాను కూడా సహాయంచేయడం ప్రభుత్వాన్ని చాలా మెచ్చుకోదగిన విషయమే. కాని ఈ పరిశ్రమలమీద తగిన బందోబస్తు లేకపోవడం వలన లాభం రావడానికి బదులుగా నష్టం వస్తున్నదని ఉదయం మంత్రిగారు మాట్లాడిన విషయాలనుబట్టి విపులంగా తెలుస్తున్నది. - నష్టము ఏవిధంగా వస్తున్నది, దాన్ని ఏవిధంగా అరికట్టవలెను, దానికి తరుణోపాయం చెప్పమన్నారు మంత్రిగారు. మామూలుగా ప్రభుత్వం తరపున తగిన supervision లేక అక్కడ ఉండే అధికారులు ప్రత్యేక లాభాలు పొందాలనే ఉద్దేశంతో చేసే ప్రయత్నాలవల్ల నష్టం రావాలిగాని లేకపోతే, industries లో నష్టం రావడానికి ఆస్కారం లేదు. ఒక్క Sugar factory విషయం తీసుకొన్నట్లయితే, ప్రభుత్వానికి yield ఏ ప్రాంతములో ఎంతవస్తుందో అది record లోనే ఉంటుంది. ఆ ప్రకారంగా output వచ్చిందా, లేదా, ఖర్చులు ఏవిధంగా అయినాయి అని సక్రమమైన audit చేసి చూసుకొన్నట్లయితే అది సవ్యంగానే తేలుతుంది. కాని audit లో కూడా తేలకుండా ఉండేటట్లు కొన్ని సందర్భాలలో అధికారుల సహాయంతో ఆ factory లో దిగుబడి కొంచము అధికంగా వచ్చినట్లయితే, కొన్ని టన్నులు లెక్కలలో చూపించకుండా ఆ వంచదారను వేరే తీసివేయడంచేత, వచ్చిందంతా లెక్కలోకి రావడానికి ఆస్కారంలేదు. ఆ విధంగా black market చేసి ఎక్కువగా ఉన్న సరుకును అమ్మివేయడం వలన, factory లో నష్టం రావడానికి ఆస్కారం ఏర్పడుతుంది. ఖర్చు అధికంగా చూపెట్టడం కూడా కొన్ని సందర్భాలలో ఉన్నది. Income tax ఎక్కువ కాకుండా చేయడానికిని, మరి ఇంకేదానికైనా ఈ విధంగానే చేయవచ్చును. ఈ విధంగా దాచిపెట్టినది ఏవిధంగాను బయటికి రావటానికి ఆస్కారం ఏర్పడడంలేదు. అందుచేతనే పరిశ్రమలలో ఎక్కువ బందోబస్తు ఉన్నట్లయితే నష్టము రావడానికి ఆస్కారంలేదు.

తరువాత Sindri factory లో ఎరువుల mixtures తయారు చేయడానికి ఇస్తున్నారు. Co-operatives కు ఈ మధ్యన monopoly ఇచ్చిన ఎరువులను, అమ్మకుండా ఇటువంటి mixtures ను తయారుచేసే factories లోని ఎరువుల mixture తయారుచేయడానికి ఉపయోగించకుండా ఆ సిండ్రి ఎరువును తిరిగి ఎగుమతిచేసే mixture అనే పేరుతో దానిని తిరిగి రైతులకు అమ్మడం జరుగుతున్నది. Mixture ను తయారుచేయడానికిగాను ఇచ్చిన ఎరువులను అమ్మివేస్తున్నారు. ఆవిధంగా అమ్మివేయడంవలన, marketకు వచ్చిన దానిని బస్తా 40, 50 రూపాయలకు అమ్మడం జరుగుతోందని చెప్పారు. Mixtures తయారుచేయకుండా ఈ విధంగా దానిని అమ్ముకోడానికి ఆస్కారం కల్పించడం అనేది నిజంగా ప్రభుత్వము కేటాయించిన quotas ను బట్టి వస్తుంది కాబట్టి factories కు ఇచ్చిన quota అక్కడ సక్రమంగా వినియోగపడుతున్నదా లేదా, ఏదైనా ఎగుమతి రూపకంగా అమ్ముకొంటున్నారా అనే విచక్షణ వారికి లేకుండా పోతున్నది. దానిమీద సరియైన నిఘా ఉండి ఒకసారి పట్టుకొన్నట్లయితే, అక్కడ జరిగే లోపాలన్నీ తెలుసుకొని వారు సక్రమంగా ప్రవర్తించడానికి మార్గాలు ఉన్నాయి. కనుక అటువంటి నిఘా ఉండాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

అదే విధంగా యాస్ షెప్టాస్ తయారుచేసే ఫ్యాక్టరీలలో కూడ, సిమెంట్ బస్తా రు. 8, 9, లకు అమ్ముకొనుటవల్ల, ఆ సరుకు ఎక్కువగా తయారు కాక, నష్టము వస్తున్నదని చాలమంది చెప్పగా విన్నాను. ఇటువంటి విషయాలు ప్రతి ఒకరు చూసి చెప్పటానికి పీలులేదు. ఎందుకు నష్టము వస్తున్నదో తెలుసుకొనుటకు మాత్రం, ఇతరులు చూచిచెప్పితే తెలుసుకొన్న విషయాన్ని, మనవి చేస్తున్నాను. అందుచేత వారికిచ్చిన కోటామీద నిఘావేసి సక్రమంగా వినియోగ మయ్యేటట్లు చేస్తే, లాభాలు రావటానికి అవకాశాలున్నాయని, ముడి పదార్థాలు సరిగా ఆ ఫ్యాక్టరీలో ఉపయోగపడేటట్లు చేయాలని చెబుతున్నాను. ఇక, వీళ్ళ వేతనాల విషయంలో అన్నిచోట్ల ఒకే పద్ధతిలో ఇవ్వటంలేదు. వేతనాలు, సర్వత్రా ఒకే ప్రకారంగా వుండేటట్లు చేసినట్లయితే అన్యాయం జరగదు. ఒక ఫ్యాక్టరీలో ఎక్కువ యివ్వటంవల్ల నష్టం వస్తోందని చెప్పకొనుటకు ఆస్కారం లేకుండా, ఫ్యాక్టరీ చట్టాలవలెనే, వారి జీతాలుకూడా అన్ని చోట్ల ఒకే మాదిరిగా అమలు జరపాలని చెబుతున్నాను.

ఆంధ్రలో పంచదారఫ్యాక్టరీలు నెలకొల్పాలని ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. రెండు సంవత్సరాలైనప్పటికీ, రెండు ఫ్యాక్టరీలకు మాత్రమే ఉత్సాహంగా కంట్రీబ్యూట్ చేశారు. ఎక్కడ వ్యాపారము వృద్ధిలోకి రావటానికి ఆస్కారం ఉన్నదో ప్రభుత్వమే తెలుసుకొని చేయాలి గాని, కంట్రీబ్యూషన్లు రాకపోతే యింకొకచోటకు ఫ్యాక్టరీ ట్రాన్స్ ఫర్ చేయుట మంచిదికాదు. ఒక పరియాలో ఫ్యాక్టరీ కట్టినట్లయితే డబ్బు ఇస్తామని ప్రజలు వాగ్దానం చేస్తే ఒక నిర్దితమైన

వ్యవధి ఏర్పాటు చేసి, ఆలోచన చేర్చు కట్టుకునే ఏర్పాటు చేస్తే ఫ్యాక్టరీ అక్కడనే కట్టుటకు వీలవుతుంది. పరిశ్రమలకు సంబంధించి మనము యిప్పుడే ప్రారంభిస్తున్నాము. నేను చెప్పిన విషయాలు శ్రద్ధ తీసుకొని కార్యరూపంలో తీసుకొని వచ్చుటకు ప్రయత్నించాలని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ మాధవరావ (జుక్కరల) :—పూజనీయ అధ్యక్ష మహోదయ । ఆనరేబల చీఫ్ మినిస్టర్ సాహెబ్ నే జో డిమాండ్స్ పేష ఫరమాయా హై उसकी मैं पूरी पूरी तारीख करते हुए बोधन निज़ाम शुगर फ्याक्टरी के मुताल्लेक़ और खास कर काश्तकाराने नैशकर के बारे में अपने कुछ खयालात का इजहार करना चाहता हूँ । निज़ाम शुगर फ्याक्टरी के तहत जो काश्तकारान वहां नैशकर काश्त करते हैं, उन लोगों को जिस तारीख से कि वह गन्ना काश्त करते हैं, उस तारीख से लेकर फ्याक्टरी को गन्ना सपलाई करने के बाद भी रक़म हासिल करने तक कई मुसीबतों का सामना करना पड़ता है । यह सब तकलीफ़ फ्याक्टरी की बदनज़मी के बाईस है । यह काश्तकार अपना ख़ून पसीना एक करके पैदावार बढ़ाते हैं । लेकिन उसका हक्कीकी फ़ायदा उनको वक़्त पर नहीं मिलता । यह बहुत नाज़ेबा बात है । गन्ने की सपलाई में भी काश्त कारों को दिक्कतों का सामना करना पड़ता है । फ्याक्टरी किसी सीज़न पर कोई उसूल नहीं रखती । वह मनमाने उनके दिल में जिस तरह आये गन्ना सपलाई का इन्तेज़ाम करते हैं । यहां तक कि अडसाली जो १६ महीने की पैदावार होती है उसको नवम्बर और डिसेम्बर में लेने के बजाय एप्रैल तक लिया जाता है । और बदनज़मी की वजह से मोसम का गन्ना जो आखिर में लिया जा सकता है उसको पहले भी लिया जाता है । इसके अलावाफैक्ट्री में जो अडवांस देने की तारीख है उसमें भी नाइन्साफ़ी हो रही है । अकसर यह देखा जाता है कि अडवांस बड़े-बड़े काश्तकारों को और बाअसर लोगों ही को दिये जाते हैं । लेकिन जो हक्कीकी मानों में काश्तकार हैं उनको मदद नहीं दी जाती । इसके अलावा कीमत अदा करने के रूलस के लेहाज़ से जिस महीने में गन्ना सपलाई होता है, दूसरे महीने की १० तारीख तक वह पूरा बिल अदा कर दिया जाना चाहिए । लेकिन वह अपने रूलस की भी-पाबन्दी नहीं करते । बल्कि पूरा महीना गुज़र जाता है । दो महीने भी हो जाते हैं । लेकिन काश्तकार को उसके माल की कीमत वक़्त पर नहीं मिलती । काश्तकार फ्याक्टरी पर आते रहते हैं । बाज़ वक़्त तो मालगुज़ारी वगैरा की अदाई के सिलसिले में मिनजानिब माल ज़ब्ती भी की जाती है । नेहायत अफ़सोस की बात है कि काश्तकारों का पैसा फ्याक्टरी में रोक लिया जा कर ज़ब्ती की नौबत लाई जाती है । बोनस के मसले पर भी आंफ़ गौर फरमाएँ । इस जानिब मैं चీफ़ मिनिस्टर साहब की तवज़ोह सबजूल कराना चाहता हूँ । तीन साल से यानो 1954-55, 1955-56, 1956-57 का बोनस अब तक रिआया में तक्कसीम नहीं किया गया । बवक्ते तक्कसीमे बोनस सलाह मशविरा किया जाता है हालांकि गवर्नमेंट आफ़ इंडिया के फ़ार्मोले के लेहाज़ से जो भी मुनाफ़ा आता है उसको तक्कसीम होना चाहिये । हाल ही में फ्याक्टरी से यह एलान हुआ है कि 1954-55 की बाबत Rs 0-2-3 के हिसाब से तक्कसीम किया जायगा । यह भी गौर करने की बात है कि इससे पहले ६ आने ३ पाई के हिसाब से दिया गया था । इंडिया फ़ार्मोले के तहत जो भी बोनस आता है रिआया में तक्कसीम होना चाहिये । आनरैबल चీफ़ मिनिस्टर इसका इन्तेज़ाम फरमाएँ तो बहतर है ।

इसके बाद रिआया के कोटे का सवाल है। फ्याक्टरी के क्रियाम से दो साल पेशतर तक तो रिआया में गन्ने की काश्त के लिये तशहीर की गई और तरगीब दी गई। और उनके घरों पर पहुँच कर तीन तीन सौ रुपये अडवांस तक दिया गया। अब जब कि गन्ना ज्यादा पैदा हो रहा है तो यह कहा जाता है कि गन्ना काश्त न कीजिये। मैं कहूँगा कि अगर फ्याक्टरी अपने नज़मोनस्क को ठीक तौर पर चलाये तो यह सब गन्ना वह crush कर सकती है। चीफ़ मिनिस्टर साहब ने यह फरमाया कि वहाँ रोज़ाना १३०० टन गन्ना ज्यादा crush होने का इन्तेज़ाम किया जानेवाला है। कृपा करके उसका जल्द इन्तेज़ाम किया जाय तो ठीक है। मैं कहूँगा कि 1955-56 और 1956-57 में रिआया ने जो गन्ना सप्लाई किया है उसी हद तक कोटा तकसीम किया जाये तो बहुत होगा।

एक और चीज़ यह अर्ज़ कहूँगा कि निज़ामाबाद में एक तीसरी फ्याक्टरी कायम करने का मसला तीन चार साल से ज़ेरे काबर्डि है। लेकिन अब तक कुछ तैय नहीं हुआ। हालांकि हमारे ज़िले की ज़रूरियत के लेहाज़ से यह नेहायत ज़रूरी है। हाल ही में एक असिस्टेन्ट रेजिस्ट्रार का तर्कहर किया गया था। वह एक लाख के shares भी जमा किये थे। नैशकर के काश्तकारान मजीद रक़म भी देने के लिये तैयार हैं। इस पर चीफ़ मिनिस्टर साहब गौर करके तीसरी फ्याक्टरी कायम करने का इन्तेज़ाम करें तो मुनासिब है। मौजूदा नुज़मा फैक्ट्री इस तीसरी फैक्ट्री की स्कीम को नाकाम बनाने की कोशिश कर रहे हैं। यह बात चीफ़ मिनिस्टर साहब अपने दिल व दिमाग में रख कर गौर करें। इस फैक्ट्री के क्रियाम से काश्तकारों की मुश्किलत दूर होगी।

इतना कहते हुए मैं अपनी तकरीर क़तम करता हूँ।

شری ٹی۔ انجیا (Sri T. Anjiah) - جناب صدر - انڈسٹریز کے بارے میں آر بیل چیف منسٹر صاحب نے جو پالیسی ہمارے سامنے رکھی ہے اس پر میں اون کو مبارکباد دیتا ہوں۔ یہ پہلا موقع ہے کہ انہوں نے آندھرا پردیش کی انڈسٹریز کے بارے میں کہ کس طرح وہ انڈسٹریز چل رہی ہیں، اون کے کیا حالات ہیں اس کا نقشہ ہمارے سامنے رکھا ہے۔ انہوں نے دو تین باتوں پر کافی زور دیا۔ ایک بات تو انہوں نے یہ کہی کہ انڈسٹریز کو لون دیا گیا ہے اس کو رائٹ آف (write off) کرینگے اور پھر مزید لون بھی دیں گے۔ یہ جو پالیسی ہے میں سمجھتا ہوں کہ وہ نامناسب ہے۔ لون دینے کے باوجود جو فیکٹریز لاس میں چل رہی ہیں اس کی وجوہات میری سمجھ میں نہیں آئیں۔ کسی بھی انڈسٹریز کے بارے میں آج تک یہ بات ہمارے سامنے نہیں آئی کہ وہاں مزدوروں کے کام نہ کرنے کی وجہ سے پروڈکشن نہیں ہوا اور فیکٹری کو نقصان ہوا۔ بلکہ بات یہ ہے کہ پچھلی حکومت نے ان فیکٹریز کو من مانے

پیسہ کہانے کا موقع دیا۔ ان لوگوں نے نہ صرف خود پیسہ کھایا بلکہ دوسروں کو بھی کھلایا۔ اس کا نتیجہ یہ ہوا کہ جو پولیٹیکل اسٹیبلٹی (political stability) ہونی چاہئے تھی وہ نہیں ہوئی اور جس طرح کہ اون انڈسٹریز کو چلنا چاہئے تھا اوس طرح نہیں چلین۔ بڑے بڑے سرمایہ داروں نے مثلاً فینانشیل اڈوائزر، سی۔ بی۔ تارا پور والا۔ سمت لال کھیمتی برلا۔ پنالال لاهوٹی وغیرہ نے کہا کہ منسٹرس تو ہماری جیب میں ہیں۔ لیکن یہ تو پچھلی حکومت کی بات ہے۔ اب راتارن چینج (change) ہو گیا ہے اور ہمارے چیف منسٹر شری سنجیو ریڈی کے بارے میں تو کم از کم وہ لوگ ایسا خیال نہیں کرتے۔ ہاں یہ بہت اچھی بات ہے۔ آج کے سرمایہ دار ہمارے چیف منسٹر صاحب سے کافی ڈرتے ہیں۔ اور وہ محسوس کرتے ہیں کہ چیف منسٹر ہمارے اثر میں تو آنے والا نہیں ہے۔ یہ تو عام اوپینین (opinion) ہے۔ لیکن اس کے ساتھ ساتھ یہ بات بھی ہے کہ چیف منسٹر صاحب نئے ہیں۔ یہاں کی انڈسٹریز کے بارے میں غالباً پوری طرح واقف نہیں ہیں۔ ایسی صورت میں ہمارا یہ فرض ہے کہ اون کے سامنے تلنگانہ کی انڈسٹریز کے بارے میں صحیح حالات سامنے رکھیں۔ نظام شوگر فیکٹری کے سلسلہ میں آپ جو قدم اٹھا رہے ہیں وہ بہت اچھا قدم ہے۔ لیکن ہم یہ چاہتے ہیں کہ آپ دوسری انڈسٹریز کے بارے میں بھی ایسا ہی قدم اٹھائیں۔ کیون آپ دوسری انڈسٹری کے بارے میں پیچھے ہٹ رہے ہیں۔ اون انڈسٹریز میں بھی آپ انڈسٹریلز مقرر کیجئے تاکہ یہ معلوم ہو سکے کہ انڈسٹریز کس طریقہ پر چل رہی ہیں۔ دوسری بات یہ ہے کہ جن کارخانوں میں نقصان ہوا اگر آپ اون کا لون معاف کرنا چاہتے ہیں تو کیجئے مین یہ نہیں کہتا کہ آپ معاف مت کیجئے۔ لیکن معاف کرنے سے پہلے اوس کے متعلق ایک انوسٹیکشن کمیٹی (Investigation committee) بٹھائے۔ جب آپ نے انڈسٹریل ٹرسٹ فنڈ ڈراو (dissolve) کر دیا تو اسکے معنی یہ ہوئے کہ انڈسٹریلسٹس (industrialists) پر آپ کو کافینینس (confidence) نہیں رہا۔ لیکن اب سوال یہ ہوتا ہے کہ اس کا فنڈ کہاں گیا۔ اوسکا فنڈ کس طرح خرچ کیا گیا اور (۹) کروڑ روپیہ کن کن لوگوں نے کھایا؟ یہ آپ کو معلوم ہوگا۔ میں آپ کو ایک چھوٹا سا ادھارن دینا چاہتا ہوں۔ یہاں ایک تاج گلاس فیکٹری بھی ہے جس کے اسٹس (assets) تقریباً ۱۰ یا ۱۲ لاکھ روپیہ کے ہیں۔ لیکن اوس پر (۸۰) لاکھ کا قرضہ ہے۔ اور ہر سال ہمارے سامنے (۲۰) لاکھ روپیہ کا نقصان بتایا جاتا ہے۔ میں نے اون سے پوچھا کہ مزدوروں کی تنخواہوں کی کل رقم کتنی ہوتی ہے۔ وہ کہتے ہیں کہ (۶) لاکھ روپیہ ہوتی ہے۔ پھر سوال یہ پیدا ہوتا ہے کہ بقیہ (۱۴) لاکھ روپیہ کہاں

جاتے ہیں۔ فرض کیجئے کہ مزدور گھر میں بیٹھے ہیں اور کام نہیں کر رہے ہیں پھر بھی اون کو ۶ لاکھ روپیہ تنخواہیں دینا پڑ رہا ہے تو بھی بقیہ (۱۴) لاکھ روپیہ کا نقصان کس میں ہوتا ہے۔ کیا مزدور فیکٹری میں آکر وہاں کا یورا میٹریل بھٹی میں ڈال دیتے ہیں۔ یہ بات نہیں ہے۔ بلکہ وہاں سکرٹریز ملے ہرٹے ہرٹے ہیں وہ من مانے روپیہ کہا رہے ہیں۔ میں ۵۳ ع میں فیانس منسٹر صاحب کو آلوین میٹل ورکس کے بارے میں ایک سیمورٹم پیش کیا تھا۔ آلوین کے بارے میں ہمارے چیف منسٹر صاحب کو کس طرح کا انفرمیشن دیا گیا معلوم نہیں۔ لیکن بات یہ ہے کہ آلوین پہلے (۳) لاکھ کا پراڈکشن کر رہا تھا آج (۱۰) لاکھ کا پراڈکشن کر رہا ہے۔ لیکن اسکے پہلے کیا ہوا وہ میں آپ کو بتانا چاہتا ہوں۔ وہ کارخانہ پہلے علاؤالدین کے ہاتھ میں تھا۔ اس کے بعد وہ نظام کے ہاتھ میں آیا اور اون کے فیائنیل اڈوائزر سی۔ بی۔ ناراپور والا نے وہاں ایک ایرانی کو لا کر رکھا جسکو پہلے نکال دیا گیا تھا۔ اس ایرانی نے تقریباً (۱۵) لاکھ روپیہ کھائے۔ میں نے جب اون لوگوں سے کہا کہ اتنا روپیہ کہا لیا گیا ہے تو انہوں نے مجھ کو جواب دیا کہ آپ سیمورٹم دیکر جائیے دو روز کے بعد انکوائری کی جائیگی۔ اس کے بعد انہوں نے کہا کہ اسمیں (۳) لاکھ روپیہ کا گھٹالا نظر آتا ہے لیکن ایک آدمی جو ۳۰-۳۵ لاکھ روپیہ خرچ کر دیا ہے تو (۳) لاکھ روپیہ کا بڑی بات ہے۔ یہ پالیسی پچھلی حکومت کی تھی جو ہمیشہ سرمایہ داروں کی بات سنا کرتی تھی۔ اس زمانہ میں ٹریڈ یونین مومنٹ بھی کافی تھا اور ہڑتالیں ہوتی تھیں۔ لیکن اب نئی حکومت آئی ہے۔ اور آپ پر عوام کو کافی بھروسہ ہے۔ یہ امید ہے کہ نئی حکومت نئی پالیسی لائیگی۔ آپ اس بات سے مت گھبرائیے کہ کارخانے کیسے چلیں گے۔ ۱۰ سال پہلے جب انگریز یہاں سے چلے گئے تو اس وقت کیا ہم نے یہ محسوس کیا کہ ہم اپنی حکومت کیسے چلائیں گے۔ کارخانے چلیں گے مزدوروں سے۔ مالکوں یا ڈائریکٹروں سے نہیں چلیں گے۔ آپ پر عوام کو بھروسہ ہے اور میں آپ سے یہ کہتا ہوں کہ اگر آپ توجہ کریں گے تو ڈبل پراڈکشن کیا جائیگا۔ اس سے پہلے سب لوگوں نے سب کچھ کہا لیا۔ کرنی آمدنی اچھا نہیں ہے۔ ہمارے پاس بڑے بڑے لیڈروں کو جن میں کچھ آج منسٹرس بھی ہیں یہ سب باتیں معلوم ہیں۔ وہ جانتے ہیں۔ میں آپ کو ایک چھوٹا سا واقعہ سنانا ہوں۔ راجو صاحب کے منسٹر بننے کے ۱۵ دن پہلے وہ اور میں نظام شوگر فیکٹری گئے تھے اور وہاں کے ڈاک بنگلہ میں ٹہرے تھے۔ اس وقت ودان کے مینیجمنٹ نے ایک پیٹر لکھا کہ راجو صاحب اور انجیا صاحب ڈاک بنگلہ میں کیسے ٹہرے ہیں۔ لیکن اس کے (۱۵) دن بعد میں دیکھا ہوں کہ جب راجو صاحب منسٹر بن گئے تو وائٹورن ہی بدل گیا۔ بات یہ ہے کہ سرمایہ دار حکومت سے ڈرتے ہیں۔ جن کے ہاتھ میں پاور رہتی ہے اون سے ڈرتے ہیں۔ وہ طاقت کی پوجا کرتے ہیں۔

آپ کو بھی غلام نے طاقت دی ہے وہ طاقت آپ مزدوروں کو دیجئے۔ ایسا نہ ہو کہ پہلے کی طرح بڑے بڑے سرمایہ دار اپنی اپنی تجوریان محفوظ رکھیں۔ یہ میں مانتا ہوں کہ ڈیموکریٹک کمیٹریز میں ہر پارٹی پولیٹیکل فنڈ نکالتی ہے۔ ہر ایک پارٹی لیتی ہے اور ایسی کوئی پارٹی نہیں جو یہ دعویٰ کرے کہ وہ نہیں دیتی۔ لیکن ہوتا یہ ہے کہ اون سے فنڈ لیکر اون ہی کے اشاروں پر چلتے ہیں۔ میں نے جاپان میں دیکھا کہ کس طرح وہاں کی انڈسٹریز ترقی کر رہی ہیں۔ وہاں ایک پولیٹیکل اسٹیبلشمنٹ ہے۔ آج پولیٹیکل اسٹیبلشمنٹ بہت اہمیت رکھتی ہے۔ ہم نوکیٹل ازم (capitalism) کو زندہ رکھ رہے ہیں لیکن کیٹیل ازم ہم کو برباد کرنا چاہتا ہے۔ کیٹیل ازم ہم کو برباد کرنے، ہماری یونینس میں پھوٹ ڈالنے کی سچتے ہیں۔ گروپس پولیٹکس لانا چاہتے ہیں۔ اس پر آپ کو تھوڑی سی نگرانی رکھنے کی ضرورت ہے۔ میں آپ سے خواہش کرونگا کہ اس وقت جو انڈسٹریز بند ہیں مثلاً تاج گلاس فیکٹری۔ پرانی گرینی یا ورجیٹل آئل مل وغیرہ اون کو کھولنے کی کوشش کیجئے۔ آپ نے اڈوائزری کونسل بٹھانے کا وعدہ کیا ہے۔ اس کو فوراً قائم کیجئے۔ آج ہی میں نے دیکھا ہے کہ ایک اڈوائزری کمیٹی بنائی گئی ہے اور میں بھی اس کا ایک ممبر ہوں لیکن وہ کمیٹی صرف کاغذ کی حد تک ہی ہے۔ نہ اس نے کچھ کام کیا اور نہ اس کی میٹنگ ہوئی۔ میں یہ چاہتا ہوں کہ اس کمیٹی کو افکٹیو (effective) بنایا جائے اور سب سے بڑی بات یہ ہے کہ جب تک آپ ورکرس کا کوآپریشن حاصل نہیں کریں گے اس وقت تک پروڈکشن نہیں بڑھے گا۔ اور نہ جھگڑے ختم ہوں گے۔ اب یہ ڈیفنٹ پالیسی ہونا چاہئے کہ جو کارخانے اس وقت چل رہے ہیں اون میں ورکرس کو پارٹیسپیشن ان دی مینجمنٹ (participation in the management) کا موقع دینا چاہئے۔ آپ نے اس کا پورٹ فولیو اپنے پاس رکھا ہے اور یہ بہت اچھی بات ہے۔ بعض لوگ یہ اعتراض کر رہے ہیں کہ چیف منسٹر صاحب کے پاس رہنے کی وجہ سے کچھ گڑبڑ ہوگی۔ لیکن ایسا نہیں ہے۔ ایک طاقتور انسان ہی ایسے پورٹ فولیو کو اپنے ہاتھ میں رکھ سکتا ہے۔ آپ جانتے ہیں کہ یہ کیٹیل ازم موہنی بھسا سوز کی طرح ہوتے ہیں۔ یہ ایسے لوگ ہیں جو بگاڑنے کے لئے بھی ہیں اور اس کے بعد ختم کرنے کے لئے بھی پیچھے نہیں ہٹتے۔ میں چیف منسٹر صاحب سے اپیل کرتا ہوں کہ جو کارخانے بند ہیں اون کو کھولئے۔ میں امید کرتا ہوں کہ پروڈکشن برابر بڑھے گا۔ ورکرس کے دل میں آپ کا فیکٹنس پیدا کیجئے۔ جس طرح اینڈ ٹوڈی ٹلر کا نعرہ ہے اوسی طرح ہر ورکر بھی یہ سمجھے کہ یہ کارخانہ اوس کا ہے، وہی اوس کا مالک ہے اور اوسی پر اوس کے چلانے کی ذمہ داری ہے تب ہی پروڈکشن بڑھ سکتا ہے۔ مجھے آخر میں امید ہے کہ آنریبل چیف منسٹر اس کو مانینگے۔ میں اسپیکر صاحب کا بھی شکریہ ادا کرتا ہوں کہ انہوں نے مجھے اس تقریر کا موقع دیا۔

جائے ہیں۔ فرض کیجئے کہ مزدور گھر میں بیٹھے ہیں اور کام نہیں کر رہے ہیں پھر بھی اون کو ۶ لاکھ روپیہ تنخواہیں دینا پڑ رہا ہے تو بھی بقیہ (۱۲) لاکھ روپیہ کا نقصان کس میں ہوتا ہے۔ کیا مزدور فیکٹری میں آکر وہاں کا پورا میٹریل بھٹی میں ڈال دیتے ہیں۔ یہ بات نہیں ہے۔ بلکہ وہاں سکریٹریز ملے ہرٹے ہرٹے ہیں وہ من مانے روپیہ کہا رہے ہیں۔ میں ۵۳ ع میں فیئرانس منسٹر صاحب کو آلوین میٹل ورکس کے بارے میں ایک میمورنڈم پیش کیا تھا۔ آلوین کے بارے میں ہمارے چیف منسٹر صاحب کو کس طرح کا انفرمیشن دیا گیا معلوم نہیں۔ لیکن بات یہ ہے کہ آلوین پہلے (۳) لاکھ کا پراڈکشن کر رہا تھا آج (۱۰) لاکھ کا پراڈکشن کر رہا ہے۔ لیکن اسکے پہلے کیا ہوا وہ میں آپ کو بتانا چاہتا ہوں۔ وہ کارخانہ پہلے علاؤالدین کے ہاتھ میں تھا۔ اس کے بعد وہ نظام کے ہاتھ میں آیا اور اون کے فیئرانسٹیل اڈوائزر سی۔ بی۔ تارا پور والا نے وہاں ایک ایرانی کو لا کر رکھا جسکو پہلے نکال دیا گیا تھا۔ اوس ایرانی نے تقریباً (۱۵) لاکھ روپیے کھائے۔ میں نے جب اون لوگوں سے کہا کہ اتنا روپیہ کہا لیا گیا ہے تو انہوں نے مجھ کو جواب دیا کہ آپ میمورنڈم دیکر جائے دوروز کے بعد انکوائری کی جائیگی۔ اس کے بعد انہوں نے کہا کہ اسمیں (۲) لاکھ روزیہ کا گھٹالا نظر آتا ہے لیکن ایک آدمی جو ۳۰-۳۵ لاکھ روپیہ خرچ کر دیا ہے تو (۲) لاکھ روپیہ کیا بڑی بات ہے۔ یہ پالیسی پچھلی حکومت کی تھی جو ہمیشہ سرمایہ داروں کی بات سنا کرتی تھی۔ اوس زمانہ میں ٹریڈ یونین مومنٹ بھی کافی تھا اور ہڑتالیں ہوتی تھیں۔ لیکن اب نئی حکومت آئی ہے۔ اور آپ پر عوام کو کافی بھروسہ ہے۔ یہ امید ہے کہ نئی حکومت نئی پالیسی لائیگی۔ آپ اس بات سے مت گھبرائیے کہ کارخانے کب سے چلیں گے۔ ۱۰ سال پہلے جب انگریز یہاں سے چلے گئے تو اوس وقت کیا ہم نے یہ محسوس کیا کہ ہم اپنی حکومت کیسے چلائیں گے۔ کارخانے چلیں گے مزدوروں سے۔ مالکوں یا ڈائریکٹروں سے نہیں چلیں گے۔ آپ پر عوام کو بھروسہ ہے اور میں آپ سے یہ کہتا ہوں کہ اگر آپ توجہ کریں گے تو ڈبل پراڈکشن کیا جائیگا۔ اس سے پہلے سب لوگوں نے سب کچھ کہا لیا۔ کرنی آدمی اچھا نہیں ہے۔ ہمارے پاس بڑے بڑے لیڈروں کو جن میں کچھ آج منسٹرس بھی ہیں یہ سب باتیں معلوم ہیں۔ وہ جانتے ہیں۔ میں آپ کو ایک چھوٹا سا واقعہ سنا تا ہوں۔ راجو صاحب کے منسٹر بننے کے ۱۵ دن پہلے وہ اور میں نظام شوگر فیکٹری گئے تھے اور وہاں کے ڈاک بنگلہ میں ٹہرے تھے۔ اوس وقت وہاں کے مینیجمنٹ نے ایک پیئر لکھا کہ راجو صاحب اور انجیا صاحب ڈاک بنگلہ میں کیسے ٹہرے ہیں۔ لیکن اس کے (۱۵) دن بعد میں دیکھتا ہوں کہ جب راجو صاحب منسٹر بن گئے تو وائٹورن ہی بدل گیا۔ بات یہ ہے کہ سرمایہ دار حکومت سے ڈرتے ہیں۔ جن کے ہاتھ میں باور رہتی ہے اون سے ڈرتے ہیں۔ وہ طاقت کی پوجا کرتے ہیں۔

آپ کر بھی غرام نے طاقت دی ہے وہ طاقت آپ مزدوروں کو دیجئے۔ ایسا نہ ہو کہ پہلے کی طرح بڑے بڑے سرمایہ دار اپنی اپنی تجوریان محفوظ رکھیں۔ یہ مین مانتا ہوں کہ ڈیموکریٹک کنٹریز میں ہر پارٹی پولیٹیکل فنڈ نکالتی ہے۔ ہر ایک پارٹی لیتی ہے اور ایسی کوئی پارٹی نہیں جو یہ دعویٰ کرے کہ وہ نہیں دیتی۔ لیکن ہوتا یہ ہے کہ اون سے فنڈ لیکر اون ہی کے اشاروں پر چلتے ہیں۔ مین نے جاپان میں دیکھا کہ کس طرح وہاں کی انڈسٹریز ترقی کر رہی ہیں۔ وہاں ایک پولیٹیکل اسٹیبلشمنٹ ہے۔ آج پولیٹیکل اسٹیبلشمنٹ بہت اہمیت رکھتی ہے۔ ہم تو کیپٹل ازم (capitalism) کو زندہ رکھ رہے ہیں لیکن کیپٹل ازم ہم کو برباد کرنا چاہتا ہے۔ کیپٹلسٹس ہم کو برباد کرنے، ہماری یونینس مین یھوٹ ڈالنے کی سچتے ہیں۔ گروپس پولیٹکس لانا چاہتے ہیں۔ اس پر آپ کو تھوڑی سی نگرانی رکھنے کی ضرورت ہے۔ مین آپ سے خواہش کرونگا کہ اس وقت جو انڈسٹریز بند ہیں مثلاً تاج گلاس فیکٹری۔ پرانی گرینی یا ویجیٹبل آئل مل وغیرہ اون کو کھولنے کی کوشش کیجئے۔ آپ نے اڈوائزری کونسل بٹھانے کا وعدہ کیا ہے۔ اس کو فوراً قائم کیجئے۔ آج ہی میں نے دیکھا ہے کہ ایک اڈوائزری کمیٹی بنائی گئی ہے اور میں بھی اس کا ایک ممبر ہوں لیکن وہ کمیٹی صرف کاغذ کی حد تک ہی ہے۔ نہ اس نے کچھ کام کیا اور نہ اس کی میٹنگ ہوئی۔ مین یہ چاہتا ہوں کہ اس کمیٹی کو افیکٹو (effective) بنایا جائے اور سب سے بڑی بات یہ ہے کہ جب تک آپ ورکرس کا کوآپریشن حاصل نہیں کریں گے اس وقت تک پروڈکشن نہیں بڑھے گا۔ اور نہ جھگڑے ختم ہوں گے۔ اب یہ ڈیفنٹ یا انسٹی ہونا چاہئے کہ جو کارخانے اس وقت چل رہے ہیں اون مین ورکرس کو پارٹیسپیشن ان دی مینجمنٹ (participation in the management) کا موقع دینا چاہئے۔ آپ نے اس کا پورٹ فولیو اپنے پاس رکھا ہے اور یہ بہت اچھی بات ہے۔ بعض لوگ یہ اعتراض کر رہے ہیں کہ چیف منسٹر صاحب کے پاس رہنے کی وجہ سے کچھ گڑبڑ ہوگی۔ لیکن ایسا نہیں ہے۔ ایک طاقتور انسان ہی ایسے پورٹ فولیو کو اپنے ہاتھ میں رکھ سکتا ہے۔ آپ جانتے ہیں کہ یہ کیپٹلسٹس موہنی بھسما سورت کی طرح ہوتے ہیں۔ یہ ایسے لوگ ہیں جو بگاڑنے کے لئے بھی ہیں اور اس کے بعد ختم کرنے کے لئے بھی پیچھے نہیں ہٹتے۔ میں چیف منسٹر صاحب سے اپیل کرتا ہوں کہ جو کارخانے بند ہیں اون کو کھولے۔ میں امید کرتا ہوں کہ پروڈکشن برابر بڑھے گا۔ ورکرس کے دل میں آپ کانفیڈنس پیدا کیجئے۔ جس طرح لینڈ ٹو دی ٹلر کا نعرہ ہے اسی طرح ہر ورکر بھی یہ سمجھے کہ یہ کارخانہ اس کا ہے، وہی اس کا مالک ہے اور اسی پر اس کے چلانے کی ذمہ داری ہے تب ہی پروڈکشن بڑھ سکتا ہے۔ مجھے آخر میں امید ہے کہ آئریل چیف منسٹر اس کو مانیں گے۔ مین اسپیکر صاحب کا بھی شکریہ ادا کرتا ہوں کہ انہوں نے مجھے اس تقریر کا موقع دیا۔

Sri Shahabuddin Ahmed Khan (Yakutpura): Mr. Speaker Sir, We have our Five Year Plans in which stress is laid on industrialisation. The emphasis particularly in the Second Five Year Plan is on industrialisation. Now, as far as our Andhra Pradesh is concerned, we have vast resources. We have vast forest areas; and we have vast mineral resources of different kinds. We have fertile areas and, perhaps, our State may be called the granary of the South. We have tanks—large and small—thousands in number. We have natural outlet to the sea. With all these resources, the industrial development has, indeed, very bright outlook. But, at present, the picture is not a very happy one. Undoubtedly, steps are being taken, and it is comforting to note that our hon. Chief Minister is particularly concerned about this matter and is bestowing his attention towards this - the development of industry.

We have lost some very good industries in the past and some of the industries have collapsed or nearing collapse. The story of our lost-industries is not a pleasant one. The erstwhile Hyderabad Government thought fit to hand over some of our very good industries to some outside industrialists. Why and how they thought it fit is a side story. My suggestion, therefore, is that such industries as have been handed over should be brought back into the Public Sector. I also welcome the idea of forming a Committee of experts. We have asked the people to tighten their belts. They are doing it, but they cannot do it indefinitely. We must convert this 'poverty' into 'plenty', and we must do it soon. Otherwise, I am afraid, the belts would be too much tightened and there will be all-round collapse. Therefore, for our development - a rapid and balanced industrial development - we need constant advice and counsel of experts. We have heard lots of complaints about mal-administration in factories and industries. It must be checked. Administration of industries is as important as technical productivity. So, that must be attended to. I am happy to learn that in some industries there are some administrative changes contemplated. For example, in Sugar Factory they have taken a welcome step.

In the Experts Committee, I would suggest that industrialists, economists, administrators and labour leaders should also be taken. The labour leaders have played a very important role and their advice also must be sought.

As far as the infant industries in Hyderabad are concerned, they need a little protection also. Unless these industries can afford to produce cheap and marketable goods, they cannot get market; and several of our factories and concerns have failed because they could not find market. They are not able to produce goods at a cheap rate. For that, they need a little protection. Just like an infant who needs nursing, the infant industries also need nursing, in the sense that they

should be provided with such things as cheap electricity, cheap coal, cheap transport facilities. A protecting hand should be extended towards them, and that would, I think, help a great deal. They must be put on a proper and sounder foundation and footing, so that they may face competition in the market - cut-throat competition, some times. Otherwise, it is not possible for them to thrive.

I would, also say one word to our great labour leaders. They should also have a little more sympathetic attitude towards our infant industries. We read in the reports of some of the industries that because they had to pay high wages, etc., they could not thrive. Ofcourse, so to say when the industries could not get going. The labour can have its full share. There is no doubt about it. But when the industries are in their infancy, a sympathetic and protecting hand might be helpful.

In a Socialistic Pattern of Society, if there is plenty, there will be plenty for all. What is wealth, after all? Wealth is the product of industry, including agriculture. But, if the industries are nipped in the bud, the source of wealth is also nipped in the bud. Then, ofcourse, there can be no 'plenty', but there can only be 'poverty'. And when there is poverty, there will be poverty for all!

These are the few words, which I wished to address.

Thank you, Sir.

శ్రీ జి. నరసింహమూర్తి (అమలాపురం - జనరల్) : అధ్యక్షా, ఈ ఉదయం డిమాండును ప్రతిపాదిస్తూ ముఖ్యమంత్రిగారు తెలియజేసిన అనేక విషయాలు చాలా సగృహీతకరంగా ఉన్నవి. ప్రారంభావస్థలో ఉన్న రాష్ట్రానికి ఇప్పుడే ఇంతమాత్రం అభివృద్ధి కనిపించడం చాలా సంతోషదాయకమయిన విషయం. పరిశ్రమలలో పనిచేసే కూలీలకు ప్రోత్సాహం ఉన్నప్పుడే ఆ పరిశ్రమలు జయప్రదంగా నడచి లాభదాయకంగాను రాష్ట్రమునకు ఉపయోగకరంగాను ఉంటవి. కనుక పరిశ్రమలలో పనిచేసే కూలీలకు కావలసిన సమస్త సౌకర్యములు చేయించవలసి యున్నది. ప్రభుత్వ పరిశ్రమలోని కూలీలకు అన్ని సౌకర్యములు, తగు వేతనాలు ఏర్పాటుచేస్తే ప్రైవేటు పరిశ్రమలకుకూడా ఆదర్శప్రాయంగా ఉంటుంది. తద్వారా పరిశ్రమలు వృద్ధిపొంది, రాష్ట్రాభివృద్ధికి దోహదకరంగా ఉంటాయి. చక్కెర, సిమెంటు, పింగాణీ, గాజు, కాగితాల పరిశ్రమలు ఇంకా వివిధ పరిశ్రమ అన్నింటిలోను మన రాష్ట్రం మిగతా రాష్ట్రాలకంటే చాలా ముందుగా ఉన్నదని వింటున్నాము. ఇది చాలా సంతోషదాయకమయిన విషయం. ముఖ్యమంత్రిగారు నాయకత్వం క్రింద పరిశ్రమల అభివృద్ధి ఇంకా జరుగుతుందని ఆశిస్తున్నాను. ప్రభుత్వ దృష్టికి రానటువంటి, ఉదయం ముఖ్యమంత్రిగారు చేసిన ఉపన్యాసంలో లేనటువంటి, ఒక ముఖ్యమైన పరిశ్రమను గురించి తమద్వారా ముఖ్యమంత్రి

గారి దృష్టికి తీసుకురాదలచుకున్నాను. మనరాష్ట్రంలో గోదావరి సెంట్రల్ డెల్టా కొబ్బరి విపరీతంగా అయ్యే ప్రాంతం. బోధన్ చక్కెర ఫ్యాక్టరీలో వచ్చే పిప్పి వంటచెరుకుగా ఉపయోగపడుతున్నదని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. అదేవిధంగా కోట్లకొలది కొబ్బరికాయలకు సంబంధించిన పీచు, డొక్క (కాయ వైభాగం) గోదావరి సెంట్రల్ డెల్టాలో విరివిగా వంటచెరుకుగా కాలిఫోర్నియా వద్ద తప్ప ఉపయోగంలోనికి రావడం లేదు. గత సంవత్సరం కాకినాడలో పీచు పరిశ్రమకు సంబంధించిన ఒక ప్రవీణుని మలజారునుంచి తీసుకువచ్చి ఒక శిక్షణా కేంద్రాన్ని ఏర్పాటుచేసి దాదాపు 20, 30 మంది విద్యార్థులకు పీచు పరిశ్రమలో శిక్షణ ఇచ్చి వారికి స్వయంపెండులు ఇచ్చి దాదాపు 10 వేల రూపాయలు ఖర్చుచేసారు. ఆ శిక్షణ పొందినవారికి ఈ రాష్ట్రంలో మరొకచోటకు పోయి పనిచేయడానికి అవకాశం లేదు. ఎందుకు బ్రయనింగు అయినామా అని వారు ఈరోజున అనుకుంటున్నారు. ఆ 20 మందికోసమై నేను చెప్పడంలేదు. గోదావరి సెంట్రల్ డెల్టాలో పీచు పరిశ్రమ ఏర్పాటుచేస్తే లాభదాయకంగా ఉంటుంది. రాష్ట్రానికంతకు ఆ ఒక్కచోట పెట్టడానికే వీలున్నది. పీచు పరిశ్రమను సమర్థవంతంగా ప్రారంభించాలంటే 10 లక్షల రూపాయలు సరిపోతాయని తెలుస్తున్నది. గోదావరి సెంట్రల్ డెల్టాలో మూడు కాలువలకు మొగ అయిన ర్యాలివద్దకాని అమలాపురం తాలూకాలో cocconut research station ఉన్న అంబాజీపేట వద్దకాని ఈ ఫ్యాక్టరీని స్థాపించడానికి ఆలోచించాలని ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను.

***Sri A. V. Bhanoji Rao (Vishakapatnam):** Mr. Speaker, Sir, We have been given a note on the industries that are established in Telangana, which is now Andhra Pradesh. Out of the industries that are established in this area, there are 40 industries where Government have taken shares or given loans. We find that some of the major industries are running successfully while some are running at a loss. Now, the question is: Are we going back to dig the history as to why these industries were established and why they failed or are we going to see how best those industries which are not paying can be rectified, if possible?

For any industry to succeed, there are certain fundamentals to be observed. One is, you must have demand in a particular area for that particular industry. The second is that raw material should be available along with transport. The third is while you plan for setting up of an industry you have to see how much that particular industry costs and at the same time what would be the results that would be available when the factory was completed. Most of the industries and I have got a peculiar aptitude to study them, not that I am an industrialist - that are started in various places, as far as I can see, have failed because of the above fundamentals being

not observed and also due to short-sightedness. I shall give an instance. A factory is built up at an estimated cost of say 50 lakhs of rupees. They calculate 50 lakhs as requiring for construction and create about 6 lakhs towards reserve working fund. But when actually the factory is completed, it may cost about 60 lakhs by which time the reserve fund will also have been swallowed by the construction itself so much so when the factory starts working, they are short of reserve fund or working capital. Then, of course, this industry will have to approach the various Banks or other sources to seek money. Thereby, this industry will be in a very very precarious condition. What I submit is, in the beginning itself, if these fundamentals are observed and a certain amount say one third of the capital cost of the industry is laid by for unforeseen expansions and for the working capital, you can rest assured that most of the industries will not come into this bad situation.

As a matter of fact, Sir, there are two or three factories, and the Chief Minister, of course, knows about it, which are very paying in Andhra Pradesh and which went into others' hands for the simple reason that they have not laid by any reserve fund for the working of these factories so much so that the people who had invested money in the beginning had to surrender their claims either by sale or by lease. This is due to the fact that they did not have the foresight as to how any industry is to be run.

Well, let us not go into the merits and demerits whether these industries are run successfully or badly. But I would suggest to the hon. Chief Minister that a Committee might be formed to go into the question whether the industries that have now failed can be resurrected and made to pay. This expert Committee must consist not of experts on theory; they must be well-versed with such industries in other Provinces where they are run successfully. They will be able to tell us what are the defects in these industries and how they can be rectified. So, it is my opinion that an Industrial Advisory Committee consisting of experts and industrialists who have got experience in the line should be appointed to give advice to the Government in the right way.

Another thing which I would like to bring to the notice of the hon. Chief Minister is this: We have got many resources in Telangana - various ores, coal, iron ore, even gold and such other things. There is lot of mineral wealth in this area. I would bring to the notice of the hon. Chief Minister that a geological survey was conducted by Prof. Mahadevan, Professor in the Andhra University. I had talked with him and, he said, when he was in Hyderabad service he had surveyed some of the areas and found that there were very rich minerals in Hyderabad State. I would suggest that another Committee might be constituted by asking for the lending of the services of Prof :

Mahadevan for an year or two and putting him in charge of this Committee. This Committee could investigate minutely what are the resources of mine in the whole area and suggest whether it was possible to put up any factories and if so where they could be located. In my opinion, it is possible to build up very big industries in our State by exploring the mineral wealth of Telangana.

Lastly, Sir, I would like to refer to one aspect which is common in every industry. Hon. members know about the shipyard at Vizagapatnam. When it was started by the Scindias, they were unable to put up the necessary finance. They financed nearly 4½ crores of rupees and started it; but the further amount necessary, they could not finance because this is an industry which will never pay for 100 years to come. There are industries like that. Even if we read the British history, we will find that it took them 150 years to make industries like this self-sufficient. What did the State do? The State used to come to the aid of the firms. That was the case in United States and in Ireland. In every country, there are such industries which will not pay in the near future but will take some century before they could pay themselves. When labour troubles started in the Vizagapatnam shipyard, I happened to meet the labour leaders and explained to them that it was a national industry which was in its infancy and that this industry could not be expected to give any dividend at any time. I told them that it was only for the benefit of whole of India that this industry was started and it was the duty of the labour to cooperate with the Government as far as possible, because they were paid very good emoluments and looked after very nicely. If in every five months, they began to make demands from this industry, which did not pay a single pie in 50 years or even 100 years, I told them, they should be patriotic enough to see that it was developed to the utmost. But I don't think it had any effect on them. Take for instance, countries like Germany and Japan. We know how industries were flourishing in those countries before the second World War and how they were smashed to bits. There was nothing left in both the countries after the war. But now we see how those countries have rehabilitated the industries and how the whole resources have been developed. I am told that even the lowest man contributed his share for the cause of the country and rebuilt the industries. I would stress that it is the duty of the labour, nay, it is the duty of everyone to put forth his best efforts to see that the country thrives in the industrial field in every way. I would appeal to the labour leaders that unless they co-operate fully to make for the success of our industries, they could not thrive, as they ought to.

Thank you, Sir.

Mr. Speaker: As there is very little time, I would request hon. Member Sri V. K. Naik to make his speech a very brief one.

There is only one hour left and I have to give time for the hon. Leader of the Opposition and for the hon. Chief Minister.

Sri N. Sanjeeva Reddi: I would suggest that he might simply read the headings of what he wants to speak. (Laughter)

**Sri V. K. Naik (Sultanbazar)*: Mr. Speaker Sir, in fact, I would simply concentrate on mere headings, as suggested by the hon. Chief Minister. In the speech which the hon. Chief Minister has delivered today, he has just laid the facts as the hon. Finance Minister did, while tracing the financial position of the State in his Budget speech. He has just given us the bare facts of the working of the factories, as they exist today in Andhra Pradesh. There are policies which have to be relatively co-ordinated for the small-scales large-scale, medium-scale and heavy industries along with cottage industries. What I would suggest is, it would do no good to recapitulate why these industries failed and what they would have paid us if there had been a good administrator or a good administrative machinery at the Managing Director's level or at the industrial level or at the Government's level. They are there, as it is. Let us pull together; let us call for the facts. I think, in the facts given to us, some additional facts should be mentioned. For instance, regarding the loans advanced, not a single item has been shown to us. I feel, in the industries which have been mentioned in the Note, there is nothing wrong with Sirsilk, Sirpur Paper Mills, the sugar and the coal industries, the Praga Tools and such of the paying industries, as had been stated by the first speaker. The Government of India are going to advance money and no doubt we shall be earning something more with the money they are going to advance and with the technical advice that they would give, I am sure, after persuasion, the Government of India will not fail in their duty not only to advance money and take over the management but also not to share in the profits that would accrue to the Andhra Government. For instance, what is the American Government or other nations doing for India? They have been advancing loans and giving technical hands. But are they, for that matter, taking a share in the profits just because they have advanced money? Not at all. I feel, if we prevail on the Government of India that some money might be advanced for Singareni Collieries and some money for the Praga Tools, they would come forward to help us. These are the best industries in Andhra Pradesh and we do need them. Without them, our progress will be held up. In policy matters, I feel, we should apply a judicial mind. If these industries are governed by technical hands and are given due finance, they will be a great asset to Andhra Pradesh.

There is another thing. Just now, an hon. Member has said that there is much to be done in the field of small-scale industries. True, it is. There is no technical advisory committee for them; there is no

sufficient finance to them; even the Andhra Pradesh Finance Corporation which has got 2 crores only to advance would not advance any loan to the small-scale industries, and they have to go to the banks; they have no marketing areas for them; and they have no co-operative societies which could bring their products to the markets. We are dealing with co-operative societies. Our small-scale industries must have some kind of Co-operative Sales Societies whereby they could take their products, and which could give them good market. Similarly, I think there should be technical advice as is given by the Government of India. For accounting, for financing and for technical advice, the Government of India have set up certain committees; similar Committees, I should suggest, should also be set up here for small-scale industries. I request the Andhra Pradesh Government should think over these problems forthwith and do something for the small-scale industries too.

There being no time I would not develop much on other points, but I would certainly develop on one point, and that is, the nationalisation of the transport industry. It has been said that transport has failed in Telangana. It has been argued that the earnings of the transport department are only 7 lakhs, whereas the erstwhile Madras has earned much by way of transport. But, let us remember, we are charging 4 percent interest on the transport material we have. Taking the same argument as it is, viz., that we have failed and our income is less, could that be an argument that, because it is only 7 lakhs, let us not have nationalisation of transport. What I mean to say is that 8 lakhs have been spared for interest at 4 percent, whereas, at Madras, it is only $1\frac{1}{2}$ percent. Look at $1\frac{1}{2}$ percent there on 25 lakhs, and 7 lakhs net profits and 8 lakhs towards interest here. Even if we add these 8 lakhs, remove one lakh from there and have 7 lakhs, it will be 14 lakhs. Even admitting that we will have only 14 lakhs and they are having 25 lakhs as is shown in the transport memorandum, it is not 600 buses that we are running; we are running only 329 buses. We are running only 106 in the city. Does all this mean to say that for the last 20 years we have loss? Did not we return the capital to the Government? Did we not earn money on it. Would it be a bad policy? It cannot be. Nationalisation has always paid, and nationalisation, with all its defects, has good capacity, as I could show.

The depreciation fund, as it is, is 134 lakhs. The betterment fund is 34 lakhs. That is to say, the Andhra Government has now to their credit side 168 lakhs against 2 crores. Can you not take up the same extension to the other parts of Andhra Pradesh and ask the R. T. D. people to invest the 168 lakhs or some portion of that amount and gradually build up transport areas and earn moneys for Andhra Pradesh. I think we could do it. If, well informed, I feel

that the 4 percent interest could be reduced to $1\frac{1}{4}$ percent for the transport industry as is done in Madras. The Finance Minister has said that the city of Hyderabad has a loss of 5 to 6 lakhs. Would you compare the city of Hyderabad with the city of Madras? That is a sea-port; it has population coming from outside. With the incentives given here, the erstwhile Hyderabad Government have started this industry and it has returned the capital 10 times to what it has been doing. I feel the Chief Minister will enquire into the affairs of the Department to see whether they have given a true picture in the budget as to whether there is no scope at all for any improvements. The City may be having certain losses; I do not deny that. The City has loss,—why? There are a lot of rickshaw-pullers and too much traffic is being taken; there is only one-side traffic for offices, colleges and students and there is no return traffic to them. In these circumstances, we cannot compare Hyderabad to Madras and say that we have loss. In the R. T. D. there is no loss at all.

While giving our memorandum to the S. R. Commission,— I was a member of the Committee here,— I know definitely it was stated that Telangana is a viable unit and that Telangana could stand on its own legs with the income from the R. T. D. There was a good profit for R. T. D., and I still feel that if the 4 percent interest is reduced to $1\frac{1}{4}$ percent and if the betterment fund and the depreciation fund which is.....

Sri N. Sanjeeva Reddi: My hon. friend is forgetting that the rates here are much higher...than in other areas.

Sri V. K. Naik: I mean, the passenger rates are higher.

Sri N. Sanjeeva Reddi: My hon. friend is forgetting that aspect. He is not mentioning that point at all. Therefore, if he has any answer, please let him give it. In spite of higher rates, they are still getting lower income.

Sri V. K. Naik: I am only aiming at one point, that the lower income of 7 lakhs is that calculated at 8 lakhs of rupees on interest which is apportioned separately.

Sri N. Sanjeeva Reddi: In spite of higher rates, we are getting only that.

Sri V. K. Naik: I think if I am given an opportunity I could explain that point. But I want to impress upon the Government that the R. T. D. is not a loss, and it is not in such considerably deplorable condition. It could stand on its own legs. The Government could develop that industry. That is the point that I want to impress upon.

Lastly, I am afraid whether it would be an opportune point, but I would suggest that we should start State Trading Corporation somewhere. We should not be afraid whether we shall have persons of integrity and persons of efficiency or not. But I do not want the type of State Trading Corporation as is there in the Government of India now. The Government of India, of course, with 40 rupees cement bags from A.I.C.C. is supplying with multiple cost price. Such a type of State Trading Corporation, I would not advise; but I would advise certainly a State Trading Corporation with persons of efficiency and with persons of integrity; and much of middlemen's commission and much of the middlemen's profits, I think, the State can earn. This is a point which could be developed at length. For warehouses, supply houses, - for all these purposes, we can try a scheme.

With these few words, I congratulate the Chief Minister for having given us a true picture of the industries and I thank the Speaker for having given me sufficient time and an opportunity to speak.

శ్రీ పి. సుందరయ్య : అధ్యక్షా, మనరాష్ట్రమునకు పరిశ్రమలశాఖకు సంబంధించిన పద్దమీద ప్రభుత్వము చాలాడబ్బు అడుగుతున్నట్లుగా కనబడుతున్నది. కాని వాస్తవముగాచూస్తే యంత్రపరిశ్రమలమీద అవి చిన్నపరిశ్రమలు కానివ్వండి, పెద్దపరిశ్రమలు కానివ్వండి, ప్రభుత్వము ఖర్చుచేసే డబ్బు అంతా కూడ ఒకకోటి రూపాయలకు మించితేదు. మిగిలినవి, ఖాదీ, లేకపోతే యితర చిన్న చిన్న చేతిపరిశ్రమలు, యంత్రసహాయము లేకుండ కేవలము చేతులతో చేసే పరిశ్రమలు అన్నింటిమీదనే ఖర్చుచేయడము జరుగుతున్నది. కాని, నిజముగా యంత్రపరిశ్రమలను, ఆధునికపరిశ్రమలను అభివృద్ధిచేసుకోవటానికి మాత్రము పెట్టుబడిఖాతానుంచిగాని, రెవిన్యూఖాతానుంచిగాని ఒకకోటిరూపాయలకు మించి ఖర్చుచేయడములేదు. పరిశ్రమలకు ఉపయోగపడే విద్యుచ్ఛక్తినికూడ లెక్కచూచుకున్నప్పటికినీ, యీసంవత్సరమునకు నాలుగు, అయిదుకోట్ల రూపాయలకంటే ఖర్చుచేయడములేదు. మొత్తముమీద యీరాష్ట్రములో 90 కోట్ల రూపాయలు రెవిన్యూఖాతానుంచి ఖర్చుచేస్తున్నవటికినీ పరిశ్రమలు అన్నీ అభివృద్ధిచేయటానికి విద్యుచ్ఛక్తితోసహా కలుపుకున్నప్పటికినీ అయిదుకోట్లకంటే ఖర్చుచేయడములేదంటే మనము పారిశ్రామికంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ ను ముందుకు తీసుకొనిపోవటానికి ఖర్చుచేసేసొమ్ము ఏమాత్రము చాలనని, దానికి కావలసిన విధముగా ఏర్పాటుచేయాలనే విషయము ప్రభుత్వము గుర్తించే ఉంటుంది. కాని దానిని ఒకవర్గాయము యీశాసనసభ వేదికనుంచికూడ చెప్పడము అవసరము గనుక నేను యీ విషయము మంత్రివర్గానికి చెబుతున్నాను.

దానికి కావలసిన డబ్బు ఎక్కడనుంచి వస్తుందనే పెద్ద ప్రశ్నను ప్రతి పర్యాయము అడుగుతున్నారు. దానికి కూడా కొన్ని సమాధానాలు చెప్పాల్సి ఉంటుంది. ప్రధానంగా, ఎక్కువ ఆదాయం వచ్చేటటువంటి పెద్ద పెద్ద పరిశ్రమలను ఏ కొద్ది మంది వ్యక్తుల చేతులలోనో ఉంచకుండా ప్రభుత్వమే వాటిని నడిపేటట్లు చే ఆదాయం పెరగే దానికి అవకాశం ఉన్నది. పేద ప్రజలమీద అనేకమైన పరోక్ష పన్నులు విధించుకుంటూ రావడం వల్ల ఎక్కువ డబ్బు సంపాదించుకోగలము అని అనుకోవడం పొరపాటు. భారీ పరిశ్రమ యొక్క నిర్మాణంవల్ల ప్రభుత్వ ఆదాయం పెరిగే దానికి అవకాశం ఉన్నది. అయితే ఇది మన అనుభవంలో జరుగుతున్నదా? లేదా? అని అలోచిద్దాము. ఒక్కొక్కటిగా తీసుకొందాము. రాజమండ్రి paper మిల్లును ప్రభుత్వమే నడుపుతున్నది. మొన్నటిదాకా అది లాభకరంగా లేదు. ఈ సంవత్సరం మాత్రం 90 వేల రూపాయలదాకా లాభం వచ్చేటట్లు తెక్కలు కనపడుతున్నవని చెప్పారు. రాజమండ్రి ఒక్కటేకాదు. తెలంగాణాలో ప్రభుత్వం పెట్టుబడి పెట్టి నడిపే పరిశ్రమలలో ఎక్కువ భాగం దివాళా పరిశ్రమలుగానే ఉన్నాయి. గాని లాభం వచ్చేవిగా కనపడుటలేదు. పరిశ్రమలను జాతీయం చేసినట్లయితే అసలు పెట్టుబడి మాయమైపోవడం తప్ప లాభం లేదనే వాదన తీసుకొని వస్తున్నారు. అదేరితిగా road రవాణా సందర్భంలో కూడా వస్తున్నది. లాభాలు ఇప్పుడు వచ్చేదాని కన్నా ఎక్కువ రాకపోవడానికి, అసలు నష్టం వచ్చేదానికి కారణాలు ఏమిటో కొంచెం లోతుగానే చెప్పాలనుకుంటున్నాను. 'రాజమండ్రి paper mills' లో ఉన్న కార్మికులకు ఇతర ప్రభుత్వోద్యోగస్థులకు ఇచ్చే రీతిగా, కరువు భత్యం రి రూపాయలు ఇవ్వాలనుకొన్నాము కాని కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏ రీతిగాను సహాయం చేసేదిలేదు. వారు ఇచ్చేటటువంటి grant దీనికి వర్తించదు. అందువల్ల వెనకాముందు ఆడుతున్నామని' అన్నారు. కాని మంత్రిగారిని మరొక పర్యాయం చూడమని కోరుతున్నాను. ఈ సంవత్సరం ఆదాయం వచ్చింది గనుక, ఒక నెలజీతం బోనసుగా ఇస్తే workers లో ఉత్సాహం కలిగి ఇంకా బాగా పని చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఏ రకంగా చూచినా రాజమండ్రిలో కార్మికులకు ఇచ్చేజీతాలు చాల తక్కువగా ఉన్నాయి. రోజుకు అర్ధరూపాయకన్న ఎక్కువ లేదు. కరువుభత్యంతో కూడా 30 రూపాయలకు మించలేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వం మనకు అన్ని విషయాలలో మొండిచెయ్యి చూపుతున్నదనే సంగతి మంత్రిగారుకూడా అంగీకరిస్తారు. వారు కూడా చాల పర్యాయాలు చెప్పారు. రాజమండ్రి paper mill కార్మికులకు రి రూపాయలు కరువుభత్యం ఇచ్చినట్లయితే 50 వేలకన్నా ఎక్కువకాదు. అప్పటికి కూడా లాభం ఉంటుంది. ఈ విధంగా ఇచ్చినట్లయితే కార్మికులు మరింత ఉత్సాహంగా పనిచేసి ఎక్కువ లాభాలు తెచ్చేందుకు అవకాశం ఉంది కనుక దానిని తిరిగి మరొక పర్యాయం ఆలోచించమని కోరుతున్నాను.

R. T. D లో 7 లక్షల రూపాయలు లాభం మాత్రమే వస్తోందని దానిని వ్యాపింపజేస్తే ఉపయోగం ఉండదని అన్నారు. ఈ సంవత్సరం Budget డెక్కలలో తెలంగాణా ప్రాంతంలో 7 లక్షలు వస్తోందని చూపించినారు. 1955-56 accounts లో 18 లక్షల చిల్లర వచ్చిందన్నారు. ఈ 18 లక్షల రూపాయలు హైదరాబాదు అంతలోనూ కాదు. తెలంగాణా ప్రాంతానికి మాత్రమే సంబంధించినవని అనుకొంటాను. శ్రీ వాసుదేవనాయక్ గారు చెప్పినట్లు 8 లక్షల రూపాయలు interest, 12 లక్షలు depreciation fund క్రింద మొత్తం 20 లక్షల రూపాయలు ఇచ్చి, వైగా లాభాలుగా 1955-56 లో 18 లక్షల రూపాయలు ఇస్తే, 1957-58 లో 7 లక్షలు మాత్రమే ఇచ్చేదానికి కారణం ఏమిటి? ఇప్పుడు క్రొత్తగా జీతాలు ఎక్కువ చేసినది ఏమిలేదు. కార్మికులకు మద్రాసులోకన్న బోంబేలోకన్న ఎక్కువ జీతాలు ఇస్తున్నాం, అందువల్ల ఆదాయం తగ్గిపోయింది అని చెప్పడం సరైన కారణం కాదు. ఇప్పుడు ఇంత పెద్ద gap పడడానికి కారణాలు ఏమిటో నాకు తెలిసినవి మీముందు పెడతాను.

మద్రాసులో 25 లక్షల రూపాయలు ఆదాయం వస్తుందని అన్నారు. మద్రాసు transport వివరాలు నాదగ్గరలేవుగాని నిన్ననే మద్రాసు శాసనసభలో దానికి సంబంధించిన మంత్రిగారు దానిని ప్రతిపాదిస్తూ “5 లక్షల రూపాయలు మాత్రమే ఆదాయం వస్తుందని మేము అంచనా వేశాము. ఇది తక్కువ అని శాసనసభ్యులు విమర్శించవచ్చు. దానికి కారణం క్రొత్త బస్సులు కొనాల్సి వచ్చింది” అని ఏవో కొన్ని కారణాలు చెప్పారు. అవి ఒకదానికొకటి పరస్పర విరుద్ధంగా ఉన్నాయి. క్రొత్త బస్సులు అనేది capital expenditure లో వస్తుంది. కాని వాళ్ళు రెవిన్యూ వద్దలోనే క్రొత్త బస్సులు కొనే వద్దతి పెట్టుకొన్నారేమో budget పూర్తిగా చూస్తేనే కాని చెప్పలేను. 25 లక్షల రూపాయలు అని వారు చెబుతున్నారు. కాని దానికి సంబంధించిన మంత్రి మాత్రం 5 లక్షలనే అంటున్నారు. మద్రాసులో విపరీతంగా లాభాలు వస్తున్నాయని చెప్పడము మాత్రము సరికాదు. ఇంతకన్న ఎక్కువ లాభాలు తీసేదానికి వీలుంటే దానికి తగిన మార్గాలు ఆలోచించాలి.

“Nationalise చేస్తే, Agency ప్రాంతాలను వదలివేసి తక్కిన ఆంధ్ర ప్రాంతంలో 7 వైసలకు మించి వసూలు చేయడంలేదు. ఇక్కడ 10 వైసలకు (పాత వైసలు) వైగా వసూలు చేస్తున్నప్పుడు అక్కడ కూడా ఈ రేటును పెట్టి లాభాలు తీయడం సరైనది” అని ముఖ్యమంత్రిగారు అన్నారు. జాతీయం చేయాలని కోరినప్పుడు అక్కడ కూడా 10 వైసలు చేస్తేనే లాభకరంగా ఉంటుందని చెప్పడం సరైనది కాదు. Interest, depreciation కాక 5 కోట్ల 10 లక్షల రూపాయల లాభమే R. T. D. పత్రుత్వానికి ఇవ్వడం జరిగింది.

25 ఏండ్లకు 5 కోట్లైనా, ఇంతకన్న ఎక్కువ సంపాదించడానికి వీలులేదా అంటే ఉండవచ్చు. లాభాలు సంపాదించలేకపోవడానికి కారణాలు వేరేఉండవచ్చునుగాని జాతీయంచేసి ప్రభుత్వం నడపడంవల్లనే ఇంతకన్న వచ్చింది అంటే, అదిమన అసమర్థతగా భావించాల్సిందేతప్ప ఇంకేమికాదనే నేను చెప్పాల్సివస్తున్నది. తెలంగాణా ప్రాంతంలో depreciation fund లో 184 లక్షలు, betterment fund లో 88 లక్షలు మొత్తం 168 లక్షలదాకా ఉంటోంది, తెలంగాణాప్రాంతంలో ఉన్నటువంటి R. T. D. కి interest ఇచ్చుకోవలసిన పెట్టుబడి 2 కోట్లు అయినప్పుడు depreciation fund, betterment fund రెండూ కలిపి 168 లక్షలు ఉండడం ఏరకంగా న్యాయం అయినదో చెప్పాలి.

ఒక bus చెడిపోతే దానిని తిరిగి running condition లో పెట్టడానికి, replace చేయడానికి 168 లక్షలు నిలవపెట్టుకొని కూర్చున్నామంటే అది నిజంగా depreciation fund కాదు. ఎప్పుడైనా emergency వస్తే అది పాడు అవుతు ఉంటే దానిని బాగుచేసుకొనే దానికోసం మాత్రమే కావలసిఉంటుంది. అందుచే depreciation కోసం ఎక్కువ కేటాయిస్తున్నారు. ముందు జాగ్రత్త కోసం ఒక వేళ కేటాయించినా 168 లక్షలు ఉన్నప్పుడు దానిని కూడా లాభాలలో ఒక భాగంక్రిందనే చూడాల్సిఉంటుందనేది కూడా ప్రభుత్వం ఆలోచించాల్సి ఉంటుంది. అయితే నష్టం వచ్చేదానికి కారణాలు ఏమిటి? ఇంతకన్న ఎక్కువ లాభాలుతీసేదానికి వీలులేదా అంటే, వీలు ఉన్నదనే అంటున్నాను.

Management లో ఉద్యోగస్థుల జీతాలు ఎక్కువ అంటున్నారు. చిన్న చిన్న ఉద్యోగస్థులకు జీతాలు ఎక్కువ అని నేను అనుకోవడంలేదు. 1952 కు ముందు Central Pay Commission వారు Dearness allowance ఇచ్చినప్పటికీ తరువాత ఏమి ఎక్కువ చేయలేదు. 1953 లో సమ్మె జరిగినపుడు కొన్ని సౌకర్యాలను గురించి ఆలోచిస్తామన్నారు. వాటిని 4 ఏండ్లనుంచి కూడా చేయలేదు. చిన్న చిన్న ఉద్యోగస్థులకు సంబంధించినంతవరకు జీతాలు ఎక్కువగా లేవు. వారికిచ్చే జీతాలువల్లనే లాభాలు అంతా పడిపోతోందని నేను అనుకోవడం లేదు. పెద్ద ఉద్యోగస్థుల విషయం చూచుకొన్నట్లయితే అన్ని department లలో ఎక్కువ పరితిగా ఉన్నదో ఇక్కడ కూడా అట్లాగే ఉన్నది. Secretaries కు 1800 రూపాయలదాకా ఇచ్చినట్లే R. T. D Managers కు కూడా 1800 రూపాయలు ఉన్నాయి.

శ్రీ ఎ. బి. నాగేశ్వరరావు : కండక్టరుకు 140 రూపాయలు ఇస్తున్నారు.

శ్రీ పి. సుందరయ్య : కండక్టరుకు 140 రూపాయలు ఇవ్వడం ఎక్కువ కాదనే నేను అనుకొంటున్నాను. Central Pay Commission ఇచ్చిన ప్రకారం

ఇవ్వడం న్యాయం అని చెబుతున్నాను. అది ఎక్కువ అని అనుకొనేవాళ్ళు అంతకన్న ఎక్కువ ఉన్న వాళ్ళకు ముందు తగ్గించండి.

ఒక గొ॥ నభ్యుడు : 140 రు.లు జీతము కండక్టరుకు లేదు.

శ్రీ పి. సుందరయ్య : ఒక వేళ ఉన్నా కూడా న్యాయం అనే నాయొక్క వాదన. 40 రూపాయలు ఇచ్చి Driver ను Mechanic ను పనిచేయమని చెప్పితే ఆ Mechanic ఏరకంగా చేస్తాడో, దాని ఫలితం అందరం కూడా అనుభవిస్తూనే ఉన్నాము.

మనకు ఇక్కడ workshops ఉన్నాయి. విభజన అయిన తరువాత కూడా హైదరాబాదులో ఆధునికమైన workshops ఉన్నాయి. వాటిని పూర్తిగా వినియోగించడానికి మన ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తున్నదా? ఇదివరకు కంటే 50% బస్సులు తక్కువగా ఉన్నాయి. ఆ workshops ను పూర్తిగా వినియోగించడానికి ప్రయత్నం చేయడం లేదని చెప్పవలసి వుంటుంది. చిన్న చిన్న machines spare parts మనమే తయారు చేయడానికి పూనుకొన్నట్లయితే మన ఖర్చులు చాలవరకు తగ్గుతాయి. ఉదాహరణకు ట్రైరులు, వల్క్వనైజింగ్ గురించి చెబుతాను. వల్క్వనైజింగ్ మెషిన్ 25 వేల రు.లకు వస్తుందని నాకు జ్ఞాపకం. 25 వేలు కాకపోయినా, 2, 3 లక్షలయినా సరే ఖర్చుపెట్టి త్వరలో పని చేయించినట్లయితే మన ఖర్చును తగ్గించడానికి వీలుంటుంది. ఈనాడు tyres కు గాను 20, లేక 30 లక్షలు రూపాయలు కేటాయించడం జరుగుతోంది. క్రొత్త ట్రైరులు అమ్ముకోడానికి వ్రాస్తున్నారేమో తనిఖీచేశారా? బస్సులకోసం కేటాయించిన 2 కోట్ల రు.లలో stores లో 20 లేక 30 లక్షల రు.లు tyres కోసం సరిగా వినియోగిస్తున్నారా లేదా అనే సంగతికూడా ఆలోచించవలసి వుంటుంది. Stores కొంటున్నారు. సాధారణంగా stores purchases లో దుర్వినియోగం అవుతుంది. వారు అవసరమైన వాటినే సక్రమంగా కొంటున్నారా, లేదా అనేది తనిఖీచేశారా? ఎంత దుర్వినియోగం జరుగుతోంది? డబ్బు ఎన్ని విధాల దుర్వినియోగం మవుతున్నది? మేము check-up చేస్తున్నాము. Check-up చేస్తే ఈనాడు 60, 70 బస్సులకు కూడా spare parts లేవని అవి డిపోలలో పెట్టి నెలలకొలది ఉంచడం జరుగుతున్నది. ఒక ప్రక్కన సరుకులు stores లో మురిగి పోతున్నాయి. రెండవవైపున అవసరమైన stores దొరకడం లేదు. ఇలాంటి అరాచకం store purchases లో ఉన్నది. దాని నంతా సరిగా check-up చేస్తే R. T. D. ని ఇంకా బాగా నడపవచ్చు. Distillation plant కు మట్టిగోడలు కట్టినారు. దానికోసం 6 లక్షల రూపాయలు ఖర్చుచేశారు. అది ఎప్పుడైతే ఉపయోగించారా? Central Research Laboratories కు యిస్తామంటే పనికిమాలినది కట్టారనో, ఇది ఉపయోగం లేదనో మేము తీసుకోదా

నికి పీలులేదు అని వారు అంటున్నారు. ఏమైనాసరే 6 లక్షల రూపాయలు distillation plant కొరకు ఖర్చుపెడుతున్నారు. దానికి వడ్డీ కట్టుకోవాలి. దాని ఖర్చుల క్రిందనే చాలా పోతోంది. లాభాలు తగ్గాయంటే తగ్గక ఏమి జరుగుతుంది ?

కరింనగర్ జిల్లాలో కార్మికులకు ఇండ్ల సౌకర్యాలు కలుగజేస్తామన్నారు. చెరువులో ఇండ్లు కట్టినారు. ఇండ్లలోకి నీరు వస్తున్నదని వారు బాధలు పడుతున్నారు. అయితే దానికి నీరు రాకుండా గోడలు కడతామని plan వేసి లక్షరూపాయలు ఖర్చుచేస్తామంటున్నారు. అసలు చెరువులో ఎవరు కట్టమన్నారు ? మళ్ళీ నీరు రాకుండా చేయడానికి ఇంకొక లక్ష రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి గోడలు కడతామంటున్నారు. ఈ విధంగా చేస్తుంటే లాభాలు ఎట్లా వస్తాయి ? అందువల్ల దీనినికూడా check-up చేయవలసి వుంటుంది. ఇవన్నీ సక్రమంగాచేసే ఎక్కువ ఆదాయం వచ్చేందుకు మార్గాలున్నాయి. Leakages ఎక్కడ ఉన్నాయో పరిశీలించాలి.

బస్సులలో కొంతమంది ప్రయాణీకులనుండి కండక్టరులు ticket charges వసూలు చేయుట లేదని చాలామంది చెబుతున్నారు. అది నిజమేనా? దానిని check-up చేయడానికి మార్గాలున్నాయా, లేవా అనే విషయాలన్నింటినీ ఆలోచించాలి. Check-up చేయడానికి కార్మికుల సహాయం తీసుకోవాలి. కార్మిక సంఘాలను పిలిచి వారితో సంప్రదించి కృషిచేసినట్లయితే మనకు పరిష్కార మార్గాలు కనబడుతాయి. తక్కువజీతాలలో పనిచేసేవారికి bonus రూపంగానీ, ఇంకోరీతిగానీ జీతాలు పెంచినట్లయితే వారు జాగ్రత్తగా పనిచేయడానికి అవకాశాలుంటాయి. వారిలో ఎవరైనా కొద్దిమంది వ్యక్తిగతంగా పొరపాటు చేస్తున్నట్లయితే అటువంటి పొరపాట్లను ఇకముందు అరికట్టడానికికూడా పీలుంటుంది. ప్రభుత్వంవారు తెలంగాణాపరిశ్రమలను వెంటనే తీసుకోబోతున్నారు. పరిశ్రమలలో డబ్బు మింగేసినట్లుగా ఈరోడ్డు రవాణా శాఖలో డబ్బు మింగినట్లు ఇంతవరకూ కనబడలేదు. లాభాలు తక్కువ వచ్చాయంటున్నారు. గాని నష్టాలు వచ్చినట్లు ఎక్కడా చూపించుటలేదు. ఇటువంటి రోడ్డు/రవాణా విధానాన్ని మన ఆంధ్రప్రదేశ్ అంతటా వర్తింపజేయాలి. “మా దగ్గర డబ్బులేదు” అంటే ఉపయోగంలేదు. డబ్బు రావడానికి ఇదికూడా ఒకమార్గమే. మనకు కృష్ణా, గోదావరి, గుంటూరు జిల్లాలలో సరాసరి పెద్ద రోడ్లు చాలా ఉన్నాయి. ఇచ్చట వెంటనే రోడ్డు ట్రాన్సుపోర్టు బస్సులు నడుపవచ్చు. మరి కొన్నింటికి వంతెనలు కట్టబోతున్నారు. గోదావరికి వంతెన కట్టవలసివస్తే ఆలస్యమవుతుంది. కాని ఆ నదిఅవతల వేరేడిపోపెడితే, ఆ పనికొంచెం కష్టమైనా, R. T. D. సర్వీసును నడపడానికి పీలుంటుంది. ముఖ్యమంత్రి సంజీవ రెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ ఇక్కడ 10 పైసలు ఉంటే అక్కడకూడ 10 పైసలే

ఉండాని చెప్పారు. ఇక్కడ 10 ప్రైవేటునుంచి యింకా తగ్గించాలని చెప్పాము. అక్కడ కార్మికుల కిచ్చే సౌకర్యాల సంగతి, ఇక్కడ కార్మికుల కిచ్చే సౌకర్యాలసంగతి ఆలోచించాలి. ఇక్కడ బస్సులు చక్కగా, హాయిగా ప్రయాణం చేయడానికి వీలుగా ఉంటాయి. అక్కడి బస్సులు ఏవిధంగా వుంటాయో ఆలోచించాలి. ఎక్కడో ప్రధానమైన బందరు, బెజవాడలవంటి రోడ్లు తప్ప మిగిలిన ప్రదేశాలలో బస్సులలో ఏవిధంగా over crowded గా వుండి, ఇబ్బందులుంటున్నాయో చూడాలి. ఇక్కడడబ్బు ఎక్కువగా ఖర్చుఅయినప్పటికినీ, ప్రజలకు, కార్మికులకు ఎక్కువ సౌకర్యాలు కలుగుతున్నాయి. ప్రభుత్వానికికూడా ఆదాయం వస్తున్నది. అందువల్ల అక్కడకూడా ప్రభుత్వం వారే తీసికొని నడిపినట్లయితే ప్రయివేటు బస్సుల యజమానులు తీసికొనే లాభాలు, మనం జాగ్రత్తగా నడిపినట్లయితే మనకే వచ్చేందుకు వీలువుంటుంది. కార్మికులకుకూడా సౌకర్యాలు కలగజేయడానికి అవకాశాలుంటాయి. ఇది జయ ప్రదమైన విధానం. కార్మికసంఘాలసహకారముప్రజల, సహకారము, ప్రభుత్వం వారు పొందినట్లయితే ప్రభుత్వ డబ్బు ఎవరూ మ్రిగకుండా జాగ్రత్తపెట్టడానికి వీలుంటుంది. ఇది మేము చేయలేము. Public Sector లో గాని, ప్రయివేటు రంగంలోగాని నడిపినట్లయితే లోటువస్తుంది, ఆవిధంగా మొదలు పెట్టినట్లయితే మనకు ఏమీ ప్రయోజనం ఉండదు, అంతా corruption క్రిందనే పోతుందని. అనుకుంటుంటే ప్రభుత్వానికేమీ చేతకాదనుకొని, ఎవరి లాభాల కోసం వారు పనిచేసుకొనే స్థితికి రావలసివుంటుంది. ఇట్లా అయితే ప్రభుత్వం మీద ప్రజలు, ప్రజలమీద ప్రభుత్వం నమ్మకం, ఆశ వదలుకోవడం క్రిందికే వస్తుంది. అందువల్ల ఎక్కడ లోపాలున్నాయో తెలుసుకొని, వాటినిజాతీయం చేసి కార్మికులు దాంట్లో శ్రద్ధతీసికొనేటట్లు, ప్రజలు శ్రద్ధతీసికొనేటట్లు చేసి, ప్రభుత్వానికి ఎక్కువ ఆదాయం వచ్చేటట్లుగా చేసుకోవలసి వున్నది. ఈ దృష్టితో మనం ఆలోచించాలి.

ముఖ్యమంత్రిగారు తెలంగాణాలోని పరిశ్రమలను గురించి యిచ్చిన అంకెలను నేను జాగ్రత్తగా పరిశీలించి చూచాను. అందులో అన్ని ఫ్యాక్టరీల సంగతి నేను తీసుకోవడంలేదు. రెండు, మూడు ఫ్యాక్టరీలను తీసుకొంటున్నారు. హైదరాబాదులోవున్న అల్లావుద్దీన్ కంపెనీ, ఆల్విన్ మెటల్ వర్కుస్, యాజ్ డెస్టాస్, కెమికల్ పెర్మిటైజన్స్, ఈ మూడు ఫ్యాక్టరీలనుమాత్రమే తీసుకొంటున్నాము. వాటిలో 85 లక్షల రూపాయల పెట్టుబడి అయితే, 52 లక్షల రూపాయలు paid-up capital అయితే 27 లక్షల రూపాయలు ప్రభుత్వం యిస్తుంది. వీనికి ఇచ్చిన అప్పులుకూడా కలపినట్లయితే ప్రభుత్వం ఇంకా ఎక్కువ యిస్తున్నది. మేర్పు కాకుండా అప్పుగా ఇస్తున్నారు. అప్పు ఇచ్చినప్పుడు shares మీద control రావడానికిగాని, దానిని నడపడానికిగాని ప్రభుత్వం బాధ్యత తీసుకోవడం

లేదు. హైదరాబాదు అర్విస్ మెటల్ వర్క్స్ తీసికొన్నట్లయితే 52 లక్షల రూపాయల పెట్టుబడి, paid-up capital అయితే 54 లక్షల రూ.లు నష్టము అయితే దానిని బిర్లా బ్రదర్స్ స్వాధీనం చేసికొన్న తరువాత వారు ఎంత సంపాదించి లోటును పూడ్చినారో నాకు వివరాలు తెలియవు. మొత్తానికి ఇప్పటికీ 54 లక్షల రూ.ల లోటు ఉన్నది. ఈ లోటు అంతా కార్మికులకు జీతాలు పెంచడంవల్లనే వచ్చిందంటారా? మనకు స్పష్టంగా కనబడుతున్న ఇతర కారణాలను బట్టి చూచినట్లయితే “యజ్ఞమానులు పరిశ్రమను అభివృద్ధి చేయడానికి కృషిచేయుట లేదు. ప్రభుత్వంచేత ఎక్కువ డబ్బు ఖర్చుపెట్టించి వీలయినంతవరకు డబ్బు మ్రింగేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. డబ్బు మ్రింగేసిన మనిషి కనబడకుండా పారిపోయిన సందర్భాలుకూడా ఉన్నాయి. ఈనాడు share ధనం విలువ తగ్గించండి. ప్రభుత్వం యిచ్చిన అప్పునంతా, ఇతరులిచ్చిన షేరు ధనమంతా పోయింది. ఈ డబ్బు మ్రింగేసిన మనిషిమాత్రం కనబడకుండాపోయాడు. చిన్నచిన్న వాటాలిచ్చినవారియొక్క మిగిలినడబ్బునంతా గుటకాయస్వాహా చేసే పద్ధతికి వచ్చారు. అవిధంగా వున్నది అల్లా వుద్దీన్ కంపెనీవని. ఆ డబ్బును తిరిగి వసూలుచేసేమార్గం ఉందా, లేదా అనేది మనం ఆలోచించాలి. వచ్చే అవకాశం ఉన్నదని నేననుకుంటున్నాను.

ప్రభుత్వంవారి చట్టం ప్రకారం ఏమైనా ఇబ్బందులున్నట్లయితే...దానిని గురించి enquiry చేసి బాధ్యులయినవారిని prosecute చేయాలి. పరిశ్రమలు నడిపేటప్పుడు ముడిసరుకులు లేకపోతే లేక, తయారుచేసిన సరుకు అమ్ముడు కాకపోతే నష్టం వస్తుంది. కాని పెట్టిన పెట్టుబడికంటే ఎక్కువగా నష్టం ఉన్నదంటే లేకగల ప్రకారమే డబ్బు మ్రింగేసినట్లు స్పష్టంగా కనబడుతున్నది. దానికి బాధ్యులైనవారిని పట్టుకొని 5 ఏండ్లలో, 10 ఏండ్లలో శిక్షవిధించినట్లయితే ఇకముందు ఏ యజ్ఞమాన్యంకూడా ఈరకంగా ప్రభుత్వం డబ్బు, ప్రజలడబ్బు, వాటాదారుల డబ్బు మ్రింగి వేయడానికి అవకాశముండదు. దానివిషయమై ప్రభుత్వం తగిన చర్యలు వెంటనే తీసుకోవాలి.

ఇప్పుడు లాభకరంగా నడుస్తున్న Sirsilk, Sirpur Paper Mills విషయం చూడండి. Sirsilk లో 294 లక్షల రూ.లు paid up capital ఉన్నది. ప్రభుత్వం 88 లక్షల రూ.ల దాకా పెట్టుబడి పెట్టింది. 8 కోట్ల 25 లక్షల రూ.లు అప్పుగా యిచ్చింది. Hyderabad Construction Company managing agency క్రింద 1946 June నుండి 1958 దాకా వారే నడిపారు. నేటికీ మొత్తం నష్టం 27 లక్షల రూపాయలని ప్రభుత్వం అంటున్నది. 8 ఏళ్ళనుండి బిర్లా బ్రదర్స్ దాన్ని నడుపుతున్నారు. ఈ మూడేళ్ళుగా డివిడెండు మాత్రం యేమీ లేదు అన్నారు. పాతలోటు మాత్రం ఎంతపూడ్చారో తెలియడంలేదు. ఇందులో ఒక సంవత్సరం లాభం వచ్చింది. కొంత పూడ్చాం అని చెబుతున్నారు. 27 లక్షల

రూపాయలే కాదు నష్టం. ఈ Hyderabad Construction Company manage చేస్తున్నప్పుడు యింకా 10 లక్షలు అయినా అదనంగా వుండి తీరుతుందని నా ఉద్దేశ్యం. Sirsilk విషయమే గాక Sirpur paper mill విషయం చూస్తే, 30 జూన్, 1955 సంవత్సరాంతమునకు 22 లక్షల 72 వేల రూ.లు లాభం వచ్చింది అన్నారు. ఆ సంవత్సరానికి బిర్లావారు manage చేసేటప్పటికి ఒక్క సంవత్సరములోనే 22 లక్షల దాదాపు లాభం వచ్చినదంటే, అది నమ్మశక్యంగా లేదు. కాని English లో యిచ్చిన note లో 'Year ending 30th, June 1955, అని వుంది. అంటే ఆ సం. 22 లక్షలు రూ. అని మామూలుగా అర్థమవుతుంది.

ఈసంవత్సరం మాత్రం లాభం వచ్చింది అంటే, అంతకుముందు నష్టం వచ్చేది అని అనుకోవాలి. నష్టం రాకుండా లాభం వస్తూంటే Hyderabad Construction Company బిర్లా బ్రదర్స్ కు ఎందుకు యిచ్చారో నాకు అర్థం కావడం లేదు. నష్టం వచ్చేట్లుగా వుంటే, ప్రభుత్వం నెత్తిన పడేయాలనో, పారిపోవాలనో, ఈ వద్దకులు అవలంబిస్తారుగాని, లాభం వచ్చినప్పుడు వదులుకొనేవారు ఎవరూ ఉండరు. ఈ Hyderabad Construction Company వాళ్ళు ఎన్నో లక్షలు రూ॥లు అప్పుచేసి అవతల బిర్లా బ్రదర్స్ కు యిస్తే ఆ అప్పు అప్పుగానే వుంటుంది. మన దగ్గర యిచ్చిన note లో 1953, 1954, 1955 లలో లాభం వచ్చిందని చూపిస్తు వచ్చారు. ఇక్కడ ఆరకంగా డబ్బు మ్రింగడం జరిగింది. ఎంతనష్టం వస్తే బిర్లా బ్రదర్స్ కు యిచ్చి వెళ్ళింది వివరాలు లేవు. ఈ బోధన్ మగర్ ఫ్యాక్టరీకి Hyderabad Construction Company వారు Managing Agency గా వుంటున్నారు. ఈ Hyderabad Construction Company యొక్క పెట్టుబడి చూచి నట్లయితే authorised capital ఒక్కోటి 71 లక్షలు paid up capital 39 లక్షల 40 వేలు. దీంట్లో ప్రభుత్వం పెట్టింది 17 లక్షల 50 వేలు. ఇచ్చిన లెక్కలలో 20 లక్షల రూ॥లు అని వుంది. కాని calculation లో కొన్ని పొరపాట్లు జరిగినట్లున్నాయి. Percentage మాత్రం 50% అని వుంది. అందువల్ల యిచ్చిన మొత్తాన్ని పేర్కొనుబట్టి వేస్తే 17 లక్షల 50 వేలు వస్తుంది. ఇతే అందులో 20 వేలు ordinary shares, 20 వేలు preference shares వున్నవి. ఈ ordinary shares లో voting power వుంది. Ordinary shares లో 360 తప్ప మిగిలినవన్నీ బాబుఖాన్ అండ్ సన్స్ వారితరపున కొనుక్కున్నారు. ప్రభుత్వం 360 shares మాత్రమే ordinary shares కొని, మిగిలినవన్నీ preference shares కొన్నది. వాళ్ళ పెట్టిన 39 లక్షల 40 వేల రూ॥లు paid up capital లో దాదాపు ప్రభుత్వం యొక్క share ధనం అయినప్పటికి, voting హక్కు లేకుండా అన్నీ preference shares మాత్రమే ప్రభుత్వం కొనేసింది. ప్రభుత్వం డబ్బు పెట్టి Construction Company అనే పేరుతో వారి డబ్బు కొద్దిగా పెట్టి ప్రభుత్వం చేత ఎక్కువ డబ్బు పెట్టించి, దాంట్లో వోటింగు హక్కు లేకుండా,

Hyderabad Construction Comapny ని తమ చేతిలో పెట్టుకొన్నారు. వ్యక్తిగతంగా యింకా చిక్కులు వస్తవని, ఈ Construction Company పేరుతో managing agency గా అనేక factories కు ఈజాబుఖాన్ వస్తున్నట్లు ప్రభుత్వం యిచ్చిన note నుబట్టి, ఈ లెక్కలనుబట్టి తెలుస్తున్నది. Sirsilk విషయం కూడా ఆ విధంగానే చేశారు. అదేవిధంగా Nizam Sagar (interruption) నిజాం షుగర్ ఫ్యాక్టరీ, సాగర్ కాదనుకోండి, అది సాగర్ ప్రక్కన ఉంటున్నదికూడా. ఆవిధంగానే సాగర్ లోకూడా కొంతడబ్బు కలిపారనుకోండి. ఈ బోధన్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీ విషయం చూచినప్పుడు, మంత్రిగారు గత 4 సం॥లుగా 110 లక్షల రూ॥లు లాభంవస్తున్నదని 1కోటి 4రీల.లక్షల రూ॥లు. పెట్టినపెట్టుబడి, ఈ సం. లోపలే దానికిమించి వచ్చిందని, చెప్పారు. ఆ విధంగా సంతృప్తిపడితే లాభంలేదు, అక్కడ యింకా అదనంగా లాభాలు వచ్చే అవకాశాలుకూడా ఉన్నవి. ఇందులో ముఖ్యంగా అక్కడిరైతులకు న్యాయమైనధర వస్తున్నదా లేదా, కార్మికులకు న్యాయమైనకూలి వస్తున్నదా లేదా అనే విషయం ముందు పరిశీలించవలసి యున్నది. తరువాత control rates ను బట్టి అమ్ముతుంటే, కనీసం ప్రభుత్వానికి రావలసినది ప్రభుత్వానికి రాకుండా ఎవరో యితరవ్యక్తుల చేతుల్లోకి ఈ డబ్బు పోయేపద్ధతి ఉన్నప్పుడు దానిని వెంటనే అరికట్టవలసి యున్నది. ఆ రీతిగా చూచుకున్నప్పుడు ప్రభుత్వం డబ్బుపెట్టి, Hyderabad Construction Company పేరుతో జాబుఖాన్ ను managing agent గా పెట్టి, బోధన్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీ యిచ్చి, net profit లో 8% ఆయనకు 2% Government Managing Agency commission క్రింద సుమారు 40 లక్షల రూ॥లు చొప్పున net profit క్రింద 160 లక్షల రూ॥లు సుమారుగా వస్తే, దాంట్లో 14 లక్షల రూ॥లు జాబుఖాన్ అండ్ సన్స్ కు ఎందుకు యివ్వవలసివచ్చింది? ఇది ఏ రకంగా ప్రభుత్వానికి లాభం? దీనివల్ల చెరకు పండించే రైతులకు, కార్మికులకు ఏమైనా లాభం కలిగించా? Sirsilk, Sirpur Paper Mill, Hyderabad Construction Company వీటి చరిత్ర అంతా చూచినప్పుడు, డబ్బును విచ్చలవిడిగా ఖర్చుపెట్టి, లాభాలు తీసుకొని మ్రింగేసేవాళ్లచేతికి ఇచ్చినట్లున్నది. ఇప్పుడైతే నా మనకు వీలుకలిగినప్పుడు అదంతా సరిగా పద్ధతిలోపెట్టి పరిస్థితులను చక్కబరచాలి. ఇంతకుముందు జరిగిపోయిందేదో జరిగింది, ఇక ముందు అలా జరగడానికివీల్లేదు, పాత పాపాలకు యిప్పుడు మేము శిక్షవేయము అన్నట్లుగా కాకుండా ప్రభుత్వానికి, ప్రజలకు నష్టంకలిగించిన ఇటువంటి పెద్ద పెద్ద కోటికొట్ల రులమీద ప్రభుత్వం ఇప్పటికైనా తగు చర్యలు తీసుకొనడానికి వెనుకంజ వేయరాదు. ఒకవేళ ప్రభుత్వం ఈ కార్యక్రమాన్ని ఆపడానికి ఏ I. C. S Officer నో వేసినా, లక్షలు పెట్టేటప్పటికి ఎవరైనా సరే ఆశపడతారు. అందరూ ఆశపడతారని నేను చెప్పడంలేదు, కాని అటువంటి హరుకూడా ఉన్నారు. కనుక ప్రభుత్వంవారు ఈ విధంగా డబ్బు మ్రింగేసిన వారిమీద ప్రత్యేకమైన చర్య

తీసుకోవలసియున్నది. ఇక ఈ రకంగా managing agency సాగించి, 8% net commission యిస్తూ, బోదన్ మగర్ ఫ్యాక్టరీ...

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : అది అతనికి కాదండి, Construction Company కి పోతుంది. అందులో Government కు కూడా shares వున్నవి. అది per - sonnel company కాదు.

శ్రీ పి. సుందరయ్య : అందువల్లనే నేను ఈ Construction Company యొక్క భాగవతమంతా చెప్పాను. అందులో ప్రభుత్వానికి కొంత వాటా యివ్వవచ్చుననుకోండి. Preference rate 4% యివ్వవచ్చు. ఈ వద్దతిగానే వ్యక్తిగతంగా పేరు చెబితే బాగుండదని ఈ Hyderabad Construction Company పేరును అడ్డంగా పెట్టుకొని, ఈ వసులు జరుగుతున్నవని నేను మంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను.

ఇక తాజ్ గ్లాసు ఫ్యాక్టరీ ఉన్నది. ప్రభుత్వం దీనిలో 9 లక్షలు పెట్టు బడి పెట్టినది. 22 లక్షల రూ. లు అప్పు పెట్టినది. 47 లక్షల రూ. లు దానికి నష్టం వచ్చింది. పెట్టుబడికన్న మించిన నష్టం వచ్చి కూర్చున్నది. ఇది వనిచేస్తే వచ్చిన నష్టమా? ఎవరైనా మింగి వేయకపోతే ఇంత నష్టం వస్తుందా? అనేక రకమైన పరిశ్రమలున్నాయి. యీ పరిస్థితులలో బోధను ఫ్యాక్టరీలో అవినీతి జరిగినదని చాలా గందరగోళం జరిగి చాలా కంప్లయింట్లు వస్తే అక్కడొక కేసు పెట్టడం జరిగింది. అది ధనవంతుల మీదనే పెట్టడం జరిగింది. కాని, యీ సంవత్సరం మార్చి 25 వ తారీఖున ఆ కేసు ఏ రామగోపాలరెడ్డిగారి మీద, ఇంకా కొంత మందిమీద పెట్టబడిందో అది ఎందుకనో విరమించుకోవడం జరిగింది. ధనవంతుల మీద కేసు పెట్టడమే అరుదు. ఐతే కేసు పెట్టిన తరువాత కోర్టులకు వెళ్ళిన తరువాత అతడు నిరపరాధని కోర్టుముందు రుజువు చేసుకొన వచ్చునుగదా. ఈ లోపున ప్రభుత్వం అంత తొందరపడి ఎందుకు విరమించుకో వలసి వచ్చింది? అరకంగా విరమించుకొని యీ ధనవంతులపైన ఎంతా పెద్ద మంత్రివర్గం వచ్చినా సరే, యీ మంత్రులు కూడ యీ ధనవంతుల చేతులలో ఉండాలనే వాతావరణం ఎందుకు ఏర్పడవలసివచ్చింది? నిరపరాధి ఐనట్లయితే కోర్టులలో రుజువు చేసుకోడానికి అతనికి తాహతు తక్కువా? కాని ఆలా చేయడం జరిగింది. మరల యీ సంవత్సరం 20 వేల టన్నుల చెరకు యీ ఫ్యాక్టరీకి సప్లయి చేయుటకు యీ రామగోపాలరెడ్డి గారికి పరిమిట్లు ఇవ్వడ మెందుకు? అక్కడ అనేకమంది రైతులు సాగుచేస్తూంటే రైతులకు సరాసరి పర్మిట్టు ఎందుకీయకూడదు? సుగరు కంప్రోలు ఆర్డరు ప్రకాశం ఆంధ్ర ప్రాంత ములో చేస్తున్నట్లుగానే తెలంగాణాలోకూడ ప్రభుత్వానికి ఉన్న 15 వేల యకర ములలోని చెరుకేకాక యింకా అదనంగా కావలసి వచ్చినట్లయితే రైతుకో,

గ్రామానికో ఇంత అని చెప్పి ఎందుకు కోటాలు యిచ్చి పర్మిట్లు ఇవ్వకూడదు? యీ రీతిగా ధనవంతులకే లాభకరమయిన పద్ధతిలో అక్కడ జరిగినది. ఈ విషయములన్నిటినీ మనం జాగ్రత్తగా చూచుకున్నప్పుడు యీ పరిశ్రమలను ఏ విధంగా అడ్మినిస్ట్రేట్ చేస్తామో ఉన్నవాటిని ఏ విధంగా బాగుచేసుకుంటామో ఆలోచించుకోవలసి ఉన్నది. కేవలం సంతృప్తిపడి ఊరుకుంటే చాలదు. ఇంకా లోతుగా విచారించి దానికి బాధ్యులైనవారి ఆస్తులనుంచి నష్టములను రాబట్టుకునే ప్రయత్నం చేయాలి. అట్లా రాబట్టుకోలేకపోయినా డబ్బు యీరీతిగా మింగి వేసి దాచుకుని ప్రభుత్వానికి దొరకకపోయినట్లయితే తగిన శిక్ష విధించాలని జయిళ్ళకు పంపాలని చెబుతున్నాను. పరిశ్రమలు సక్రమంగా నిర్వహించబడడానికి కావలసిన చర్యలు ప్రభుత్వం తీసుకున్నప్పుడే ఎప్పటికయినా యీ పరిశ్రమలు బాగుపడతాయి. ప్రభుత్వం లాభకరంగా పరిశ్రమలను నడుపుటకు సిద్ధమయినప్పుడు ప్రజలు సహకారం చేస్తారు. ఈ పరిశ్రమలు, మన పరిశ్రమలని లాభాలు సంపాదించాలని, సహాయం చేస్తారే గాని లేకపోతే యిదంతా ఎవరిష్టమువచ్చినట్లు వారు కాజేసేదానికి వచ్చిన పరిశ్రమలని అనుకుంటే మాత్రం ప్రజలు సహకారం చేయడం కష్టమవుతుంది. పరిశ్రమలను అభివృద్ధి చేసుకోవలెనంటే ప్రజలనుండి ఎక్కువ సహకారం తప్పక లభ్యం కావాలి. కార్మికులతో మాకున్న సంబంధాలవరకు మేము సహకారం చేసేదానికి తయారుగా ఉన్నాము. ఈ రకంగా ప్రభుత్వం చేసేదానికి సిద్ధంగా ఉన్నట్లయితే, మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నాసిగల ఆర్థిక స్తోమతును ఆధారం చేసుకునే యీ పరిశ్రమలను అభివృద్ధి చేయగలమంటే నాకు నమ్మకంలేదు. కేవలం మనవైపునుంచే కాకుండా, మనకాళ్ళమీద మనమే నిలబడడం కాకుండా కేంద్ర ప్రభుత్వంకూడ మనకు యీ విషయంలో తోడ్పడాలి. మన జనాభానుబట్టి మన పరిస్థితులనుబట్టి మనం భారత దేశంలో భాగంగా ఉన్నందుకు మనకు రావలసిన భాగాన్ని, కేంద్రంవారు మనకివ్వాలి. కేంద్రం నుంచి మనకు న్యాయంగా రావలసిన వాటాను తీసుకుని వచ్చుటకు తగిన చర్య తీసుకున్నప్పుడే మన పరిశ్రమలతో వృద్ధి ఉంటుందిగాని లేకుంటే ఉండదు.

రెండవ వంచవద్ద ప్రణాళికకు గాను పబ్లిక్ సెక్టరులో నాల్గువేల ఎనిమిదివందల కోట్ల రూ.లు కేటాయించడం జరిగింది. ఇంతేకాక ప్రయివేటు రంగంలో 2,300 కోట్ల రూ.లు ఖర్చుపెట్టడం జరుగుతుంది. ఐతే ఇప్పుడు ద్రవోల్పణంవల్ల ఈ మొత్తాలు పెరిగితే పెరగవచ్చు. మొదటనుకున్నట్లుగా మొత్తం 4,800 కోట్లలో ఆంధ్రరాష్ట్రానికి కేంద్రంవారు అవులు పరచదలచిన స్కీముల క్రింద, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ స్కీముల క్రింద మన జనాభా దామాషా ప్రకారం 400 కోట్ల రూ.లు రావలసి ఉంటుంది. ఐతే మన రాష్ట్ర స్కీముల క్రింద 175 కోట్లు కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆంధ్రప్రదేశ్ లో అవులుపరచే స్కీముల

నిమిత్తం రైల్వే డబులు లైన్సు వేయడం, పిన్ బిల్డింగు యార్డు నిర్మించడం వగైరాలకు 27 కోట్లలో 30 కోట్లలో మించి లేదు. ఏ పరిస్థితిలోను 200, లేదా 210 కోట్లకు మించడంలేదు. మిగిలిన 200 కోట్ల రూ.లు కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇవ్వకుండా 'మీరు పన్నులు వేసుకోండి; అన్నీ చేసుకోండంటే' ఎలా సాధ్యమవుతుంది? మన వాటాక్రింద జనాభాను బట్టి వెనుకబడిఉన్నాము కనుక యింకా అదనంగా ఇవ్వాలి. ఇతర రాష్ట్రములతోపాటు జనాభాను బట్టి మనకింకా 200 కోట్ల రూ.లు అదనంగా రావలసిఉంటుంది. మన దేశాన్ని అభివృద్ధి చేసేటప్పుడు ప్రయివేటు రంగానికి కూడా 2,300 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టడానికి అనుమతివ్వడం జరిగింది. దానికి ప్రభుత్వం లై సెన్సులిస్తుంది. దానిలో కూడా మనకు 200 కోట్ల రూ.ల వరకు రావలసిఉంటుంది. యీ రోజు ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో బిల్లాలు లేకపోవచ్చు. కోటిశ్వరులు లేకపోవచ్చు. ఐతే యీ 200 కోట్ల రూ.లకు పరిశ్రమలను ఈ కోటిశ్వర్లు ఏ బొంబాయి లోనో ఏ కలకత్తా లోనో పెడతామంటే కేంద్ర ప్రభుత్వం ఊరుకున్నట్లయితే అది దేశాన్ని ముందుకు తీసుకునిపోవుటకు మార్గంగా ఉండదు. 600 కోట్ల రూ.లు యీ 2వ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఖర్చుపెట్టవలసి ఉంటే యే 250 కోట్ల రూ.లను మాత్రమే ఖర్చుపెట్టడం జరుగుతుంది. అంటే వల్లికు రంగంలో దాదాపు 200 కోట్లు, ప్రయివేటు రంగంలో దాదాపు 50 కోట్లు మాత్రమే ఖర్చుపెట్టడం జరుగుతుంది. ఇంతకుమించి, ఖర్చుపెట్టడం సాధ్యం గాదు. మిగిలిన 350 కోట్లు మన ఆంధ్రప్రదేశ్ లో యీ 5 ఏళ్లలో ఖర్చు పెట్టవలసినది ఖర్చుపెట్టకుండా ఇతర రాష్ట్రములలో ఇంకొకరీతిగా ఖర్చుపెట్టబడవచ్చు. ఇటువంటి పరిస్థితులలో మన పరిశ్రమలు అభివృద్ధిచెందడం సాధ్యం కాదు. రైల్వే మార్గములను వేయమంటే సాధ్యంకాదన్నారు. ఎలక్ట్రిసిటీ మెటీరియల్స్ ఫ్యాక్టరీని పెట్టమంటే దానిని భోపాలుకు ఇచ్చారు. ఫెర్టిలైజరు ఫ్యాక్టరీ పెట్టమంటే బొగ్గు, గిగ్గు ఎప్పుడో తయారవుతుందని నై వెల్లికి తీసుకుని పోయారు. బొగ్గున్నచోట ముందుగా ఫ్యాక్టరీని పెట్టి నై వెల్లిలో బొగ్గు తయారైన తరువాత అక్కడ వేరొక ఫ్యాక్టరీని పెట్టడానికి కృషిచేయాలే గాని ఇంకా రెండేళ్ళకు బొగ్గు వస్తుందని దానితరువాత అక్కడ ఫ్యాక్టరీ పెడతామని అనడం సమంజసంకాదు. ఐరను అండు స్టీలు ఫ్యాక్టరీల విషయంలో కూడ మనకు సాయం జరగలేదు. 4 వ స్టీలు ఫ్యాక్టరీ ఇదివరకే బీహారుకు వాగ్దానం చేశామన్నారు. 5 వ స్టీలు ఫ్యాక్టరీ 3 వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో వస్తుందోరాదో కాని 4 వ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో ఆలోచిస్తామని చెబుతున్నారు. 2 కోట్ల రూ.లు మాత్రమే అయే కార్పొనైజేషను ఫ్యాక్టరీ విషయంకూడ ఆలోచిస్తామనే అంటున్నారు. స్టీలు ఫ్యాబ్రికేషను ఫ్యాక్టరీనై నా విశాఖపట్నంలో పెట్టదలచుకోలేదు. ఎక్కడెక్కడ స్టీలు ఫ్యాక్టరీలు పెట్టుకుంటే అక్కడే పీటిని కూడా పెడతామంటున్నారు. డీసెల్ ఇంజను ఫ్యాక్టరీ విషయం

ఎప్పుడో ఆలోచిస్తామంటున్నారు. ఈ ఆలోచనలతోనే సరిపోతున్నది. ఈ ప్రణాళిక వేయబడినప్పుడు ఆంధ్ర శాసనసభలోను, ప్రాదరాజాదు శాసనసభలోను మనం 800 కోట్లకంటే హెచ్చు అడుగుతూవచ్చాము. ఆఖరకది 100 కోట్లకు దిగినది. దానిలో కూడ కోతల తరువాత కోతలు జరుగుతున్నాయి. ఇకముందు విద్యుచ్ఛక్తికి ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించకపోతే గ్రామసీమలలోను పరిశ్రమలలో కూడ ఏ విధమయిన అభివృద్ధి జరగడానికి వీలులేదు. ఈ విధంగా మనకు పరిశ్రమల నిమిత్తం హెచ్చుడబ్బియకపోయినను మన ఇరిగేషను స్కీములకు, విద్య, ఆరోగ్య పథకములకు ఆమేరకు హెచ్చుడబ్బు కేటాయించలేదు. పరిశ్రమలు యీ రోజు దేశంలో అభివృద్ధిచెందాలి. ఒకప్రాంతంలో పరిశ్రమలిప్పుడభివృద్ధిచెందినా అచ్చటినుండి ఇకముందువచ్చేఆదాయంతో వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో పరిశ్రమ లేర్పాటు చేసుకోవచ్చు. జంషడ్పూరులో ఉక్కు ఫ్యాక్టరీ ఉన్నది. రూల్ కేలాలో, భిలాయీలో, బొగ్గు, యినుము ఫ్యాక్టరీలు పెడితేపెట్టవచ్చు. బొగ్గు, యినుము ఎక్కడబడితే అక్కడకు తెచ్చుకోవచ్చు. ఐతే ఆంధ్రప్రదేశ్కు సంబంధించినంతవరకు ఇరిగేషను ప్రాజెక్టులకు గాని, తదితర ప్రాజెక్టులకు గాని మనకు ఇంకా రావలసిన 350 కోట్ల రు. లను వినియోగించవలసియున్నది. మన ఇరిగేషను స్కీముకు, మన వాటరు సప్లయ స్కీముకు, మన ఎడ్యుకేషను స్కీముకు, మన హెల్తు స్కీముకు యీ 350 కోట్ల రు. లను కనీసం 200 కోట్లవైనా ఇచ్చేదానికి కేంద్రం బాధ్యత తీసుకోకుండా. ఆంధ్రరాష్ట్రం గతి అధోగతిలోనే ఉండవలసినదనేరీతిగా చేయడం న్యాయంగాదు. ఇలాచేసి మేము ఇతర రాష్ట్రాలకు సాయంచేస్తామంటే రిజనలు తత్వం రెచ్చగొట్టినట్లవుతుంది. యీ ప్రాంతీయ తత్వాలను రెచ్చగొడుతున్నది మన ఆంధ్రప్రజలుగాదు. ఆంధ్రదేశంలోఉన్న ఏపార్టీగాని ప్రాంతీయతత్వాన్ని ప్రోత్సహించదు. తమిళనాడులో ద్రవిడముణ్ణేత్ర ఖజగంవారు తమిళనాడు భారతదేశంనుండి విడిపోవలెనని కొంతమంది అక్కడ కేకలువేస్తున్నారు. గాని ఆంధ్రదేశంలో ఎవరూగూడ ఇంతవరకు కేకలువేయడంలేదు. ఇకముందుకూడ వేయరనే నాకు దృఢమైన విశ్వాసం ఉన్నది. కేంద్రప్రభుత్వం అనలంబిస్తున్న యీ విధానాన్ని వ్యతిరేకంగా, యెదోపార్టీ సమస్యగా భావించకుండా, మన ఆంధ్రప్రదేశ్ పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి చెందాలంటే మనప్రజలు కనీస జీవితమయినా గడపాలన్నట్లయితే కనీససౌకర్యాలు వారికికలగాలంటే వెనుకబడిన ప్రాంతంకనుక అదనంగా మనకు డబ్బుఇచ్చేవిషయమలాఉంచి కడకు మన జనాభానుబట్టియినాసరే మనకు రావలసిన కోటామకోట్లు కేంద్రప్రభుత్వం దగ్గరనుంచి సాధించేదానికోసం అన్నిపార్టీలు కృషిచేయవలసిన అవసరమున్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు యీనాడు కాంగ్రెసుపార్టీ ప్రభుత్వాన్ని నడుపుతున్నారు. ఆయన వారి మంత్రివర్గం యీ బాధ్యతను తీసుకోవవలసిఉంటుంది. అస్సాము

వారు ఆయిలు రిఫయిన్మెంట్లను ఏరకంగా బ్రహ్మాండంగా కృషిచేశారో అదే రీతిగా యీరోజు మెజారిటీ అయిన కాంగ్రెసు మంత్రివర్గము ఆంధ్రదేశ పరిశ్రమాభివృద్ధికి తగినంత కృషిచేయాలి. ఆంధ్రప్రజలందరు - ధనవంతులు, మధ్యతరగతివారు, పేదప్రజలు, అందరు ఇట్టి-ప్రయత్నానికి సహాయంచేస్తారు. చెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో మనకు నిర్ణయించినకోటాలు పనికిరావని గట్టిగామనం చెబులాడినప్పుడే మిగిలిన పనులన్ని చేసుకొనడానికి, పారిశ్రామికంగా మనం ముందుకుపోవడానికి వీలవుతుంది. ఆ రీతిగా మంత్రివర్గం తగినచర్యలు తీసుకుంటుందని ఆశిస్తూ ఇంతటితో శలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ యన్. నంజీవరెడ్డి : అధ్యక్షా, మీరు అనుమతించినా నేను చెప్పగలిగిన విషయమేమి కన్నడలేదు. అందులో సుందరయ్యగారు మాట్లాడిన తరువాత నేను ప్రత్యేకంగా చెప్పవలసిన అవసరం కన్నడలేదు. వారు నేను ఇద్దరూ కూడ పార్లమెంటులో ఉండేవారము. ఏదో కారణాలవల్ల ఇద్దరము ఇక్కడికి రావలసివచ్చింది. అది దురదృష్టమనుకుంటున్నాను. పోనీ నేను ఇక్కడకు వచ్చినా వారయినా పార్లమెంటులో ఉండి ఈ speech అక్కడ చేసి ఉంటే అద్భుతంగా ఉండేది అని కూర్చోని ఆలోచిస్తూ ఉన్నాను. వారు చెప్పినదానితో దేనితోనయినా నేను disagree అయితేకదా! వారి అభిప్రాయముతో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. కాని వారు చెప్పినంత గట్టిగా నేను చెప్పడం కష్టంగా యుంటుంది. అన్ని పార్టీలతో కలిసి అందరి సహకారము తీసుకొమ్మనిఅన్నారు. ఈ మధ్యనే పార్లమెంటు సభ్యులందరినీ పిలిచాను. అక్కడ పార్టీ భేదము చేయలేదు. అన్ని పార్టీలవారినీ-కమ్యూనిస్టులను, సోషలిస్టులను, P. D. F. వారిని, అందరినీ పిలిచాను. ఇక్కడ సుందరయ్యగారు ఏమి చెప్పారో, ఆ విషయాలన్నీ నేనూ చెప్పాను వారితో. మా position ఈ విధంగాఉంది. మీరేదయినా ఢిల్లీలో గట్టిగా వాదించి సహాయం చేయమని చెప్పాను. సుందరయ్యగారు opposition లో ఉండడంవల్ల ఉత్సాహంగా, ఉద్రేకంగా మాట్లాడడానికి వీలు అవుతుంది. కాని నేను ఏదయినా step by step అడగడానికి, కొంచెము వొత్తి అడగడానికి మాత్రం వీలవుతుంది. ఈ రకంగా వొత్తిడి చేస్తామని వారుకూడా సూచించలేదు. అడగడం మాత్రం గట్టిగా అడిగారు. వారికి సమాధానం చెప్పుతున్నాను. వారు చెప్పినదానితో నేను అంగీకరిస్తున్నాను. ఇక industries విషయమై, 3, 4, తీసుకొని చాలాసేపు మాట్లాడినారు. నేను నిన్న supply చేసిన notes లో ఉన్నదే వారు ప్రత్యేకంగా విడదీసి, విడదీసి కాస్త గట్టిగా చెప్పారు. అంతే, అందువల్ల కాదనేది ఏమీలేదు. నేను ఆర్థికాలన్నీ ఇచ్చాను. Share capital ఎంత, అప్పు ఇచ్చింది ఎంత, ముడిగిపోయింది ఎంత, నష్టం వచ్చిందెంత, ఇదంతా ఇచ్చాను. దీనినే వారు విడదీసి, విడదీసి గట్టిగాచెప్పారు. కాబట్టి నేను కాదనేదిమాత్రం ఏమీలేదు. అయితే enquiry కొరకు పాత

వాళ్ళందరిని arrest చేయించమని అన్నారు. అది చట్టము ఒప్పుకొంటుందా, అది సాధ్యమౌతుందా అనేది పరిశీలన చేయాలి. ఆ ఒక్క point లో తప్ప నష్టం వచ్చిందనేది ఒప్పుకొంటున్నాను. ఎప్పుడో 10 ఏళ్ళు, 20 ఏళ్ళుగా వచ్చినవన్నీ ఇప్పుడు మనము ఆ లెక్కలు తనిఖీచేయించి ఇప్పుడు వాళ్ళను arrest చేయడం అనేది legal గా గాని, constitutional గా గాని ఎంతవరకు సరియైన పద్ధతో, ప్రజాభిప్రాయం ఏ విధంగా ఉందో, ఇదంతా జాగ్రత్తగా పరిశీలించవలసి యుంటుంది. అంటే వాళ్ళను ఏదో రక్షించాలనే ఉద్దేశం కాదు. ఎన్నో ఇబ్బందులు ఉన్నాయి. అవన్నీ చూడాలి. తరువాత సుందరయ్యగారు అక్కడంతా నష్టం వచ్చింది, తప్పులు ఉన్నాయి, 'మోసంచేశారు, తినిపోయారు అని చెప్పారు. సరే అదంతా జరిగిపోయింది, కాదనడంలేదు. కాని ఇప్పుడు ఏమి చేస్తాము దానిని బాగుపర్చడానికి? ఈ విషయంలో ఏదైనా సలహాలు వస్తాయేమోనని చూచాను. కాని వారికికూడ నాయంతటి అనుభవమే ఉన్నది; industries వగైరాలలో. ఏదో మేము రాజకీయంగా agitate చేసిన వారమే గాని ఇదివరకు పరిశ్రమలలో నాకు గాని, వారికి గాని అనుభవము లేదు. నాకు ఎంత తెలుసునో, వారికి కూడా అంతే తెలుసును. ఎవరినైన అడిగే తెలుసుకోవాలి. నేను honest గా చెప్పుతున్నాను. నేను ఒక్క point కూడా దాచి పెట్టుకోవాలని లేదు. ఇంకేదైనా మీకు తెలియని విషయాలుంటే, నన్ను అడిగితే నేను చెప్పుతాను నాకు తెలిసినంతవరకు. అందులో దాచిపెట్టుకోవలసిన విషయాలేమీ లేవు. ఇప్పుడు నష్టము వచ్చిందాన్ని ఎట్లా సర్దుకొందాము అనే ఆదుర్దా, ఆపేక్ష తప్ప, ఈ property అంతా కాంగ్రెస్ పార్టీలో లేక ప్రభుత్వమువారిదోనని కాదు. I want to take the opposition particularly into confidence. ఇదేదో బజారులో కేకలు పెడితే, ఈ నష్టం తీరుతుందని కాదు. ఎవరి బుర్రకు ఏమి తోస్తుందో, మంచి సలహా ఏమైనా ఇస్తారేమో అనే ఉద్దేశం తప్ప మరేం కాదు. దీంట్లో తప్పులు ఉన్నాయి, లేవనికాదు. ఆ తప్పులు ఎట్లా పోగొట్టాలి, ఏ రకంగా చేస్తే పరిస్థితి బాగుపడుతుంది అనేది ఆలోచించాలి. Constructive గా ఎవరు ఏలాంటి suggestion ఇవ్వలేదు. ప్రభుత్వానికి ఈ సలహా యిస్తున్నాను. ఈ share capital తగ్గించో లేక loan ఇచ్చో ఈ విధంగా ఏదైనా సలహా ఇస్తుందని చూచాను.

శ్రీ పి. సుందరయ్య : ఒక్క రోజే share capital తగ్గించడానికి నేను అంగీకరించను. ఆ విధంగా నేను వెంటనే commit కాదలచుకోలేదు.

Sri. N. Sanjeeva Reddy : That is exactly my difficulty.

శ్రీ పి. సుందరయ్య : దానికి పరితిగా చెయ్యాలి అనేదానికి ఇంకా ఎక్కువ facts తీసుకొని, ఎక్కువ study చేయకుండానే, వెంటనే constructive suggestions ఇవ్వడం సరికాదు.

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి : That is exactly my difficulty also. అదే నేను తేల్చుకోలేకుండా ఉన్నాను. దీనికి ఏమిచేయాలి అని సరియైన సలహాలు ఇచ్చేందుకుగాను, ఒక Advisory Committee వేసుకొందామని అనుకొంటున్నాను. నేను decision తీసుకోలేకపోతున్నాను. Share capital తగ్గించాలని అంటున్నారు. లేకపోతే కొత్త capital రాదు, ఎవరూడబ్బు ఇవ్వరు. ఇవ్వకపోతే నష్టము ఇట్లాగే జరుగుతూ ఉంటుంది. కొత్త share capital కావాలి, లేదా ప్రభుత్వము కొన్ని లక్షలు పెట్టేస్థితిలో ఉండాలి. ఈవిధంగా కొన్ని ఇబ్బందులు ఉన్నాయి. కాబట్టి నేనుకూడా మీరుఉన్న ఇబ్బందిలోనే ఉన్నాను. Study చేయడమే కాదు, I want your advice and guidance. ఇక్కడ ఈ అసెంబ్లీలో ఎవరైనా సరియైన సలహాలు ఇస్తారనికూడా నేను అనుకోలేదు. I mean I didn't anticipate, or I didn't expect here and now. అందుకనే ఒక Advisory Committee వేసుకొని, అందులో ఒకరిద్దరిని శాసనసభ్యులను, 4, 5 గురిని industrialists ను, ఇంకా labour కు సంబంధించినవారిని ఒకరిద్దరిని, ఇంకా ఉద్యోగస్తులను కొంతముందిని, వీరందరినికలిపి ఒక Advisory Committee క్రింద వేసుకొని వారిసలహా ననుసరించి చిస్తామనుకొన్నాను. మనచేత సరిపోయేట్లుటవంటివి మనమే సరిచేసుకొంటూ, ఇంకా ఇబ్బందిగా తోచేటటువంటివాటికి కమిటీవేయదలచుకొన్నానని ముందుగానే చెప్పినాను. అంతకుతప్ప నాకేమి తోచలేదు.

ఇక సుందరయ్యగారు బోధన్ Sugar Factory గురించి చెప్పారు. 8 percent బాబూఖాన్ కు ఇస్తున్నారు, ఇదేమిటి, అన్నారు. construction లో కూడా మనకు shares ఉన్నాయి. ఆ 8 percent లో 2 లక్షలో, 3 లక్షలో 30 లక్షలో Construction Company కి ఇస్తే మనకు ఎన్ని shares వాళ్ళ దాంట్లో ఉన్నాయో అంతభాగము మనకువస్తుంది దాంట్లో. Construction Company లో majority మనదే కాబట్టి ఇదేదో బాబూఖాన్ కు వ్యక్తిగతంగా ఇస్తున్నాము అని కాదు. అది మాత్రం పొరబాటు. కొద్దిగా అతనికి డబ్బు పోతున్నమాట నిజమే. ఆయన ఎన్నేళ్ళబట్టో అక్కడ ఉంటున్నాడు, ఎప్పటినుంచో పనిచేస్తున్నాడు. అయితే గడువు 1960 తో ఐపోతుంది. ఆయన ఒక దినం చెప్పినాడు. "ఎక్కడనో బొంబాయిలో docks లో పడిపోయినటువంటి engines అన్నీ, చెడిపోయి, ruin అయిపోయే టటువంటి stage లో నేను interfere అయి Construction Company పెట్టాను. లాభమో నష్టమో ఇన్నాళ్ళు నడిచాను. Insolvency కి పోకుండా ఉపాయంగా నడుపుకొంటూ వచ్చాను, ఈ రెండేళ్లలో నన్ను అవమర్యాద చేస్తే వచ్చిన లాభమేమిటి" అని ఆయన అన్నారు. దానికి నేను బదులుచెప్పాను. "మనకు కావలసిందల్లా కంపెనీ సక్రమంగా నడవాలి, దాని డబ్బు దుర్విని

యోగం కాకూడదు. మన అందరి intention అదేకదా ! అంటే supervision effective గా ఉండాలి. న్యాయంగా కూలీలకుగానీ, రైతులకుగానీ, agents కు గానీ ఇవ్వవలసింది ఇవ్వాలి. అదంతా చూచుకోడానికేకదా నేను అడిగేది, నిన్ను అవమర్యాదపరచాలని గాని లేక ఇంకెవరినో అవమర్యాదపరచాలనికాని కాదు. నీవు మంచివాడవో చెడ్డవాడవో నాకు తెలియదు. I do not want to level baseless charges. కాని అనుమానమేదో దేశంలో ఉన్నది. ఏదో అక్కడ మునిగిపోయింది, లక్షల కొలది నష్టమై పోయిందనే అనుమానము ఉన్నది. ఆ విధంగా బజార్లో అందరు మాట్లాడుకొంటున్నారు, అదికాదు అని చెప్పగలిగే తానాకు నాకులేదు. Because I do not have supervision. ఏదో మా డైరెక్టర్లు ఎప్పుడో ఒకమారుపోయి గంట సేపు అక్కడ కూర్చుని వచ్చినంతమాత్రాన వారికి విషయాలు తెలియడం లేదు, కనుక effective control ప్రభుత్వానికి ఉండేటట్లు మా ఉద్యోగస్తుని ఒకరిని appoint చేస్తే, ఆయనకు authority ఇవ్వడానికి ఒప్పుకొంటావా నీవు, దానికి ఒప్పుకొంటే మాకేమీ ఆశ్చర్యంలేదు. ఎట్లా డబ్బు ఖర్చు అవుతున్నది, అక్కడ ఏమి అవుతుంది. ప్రతిదీ మా ప్రభుత్వ ప్రతినిధిద్వారా జరిగేటట్లు ఉంటే మాకేమి అభ్యంతరంలేదు, Construction Company కి ఇస్తూఉండే టుటవంటి percentage కి కాదు మేము భయపడుతూ ఉండేది. దేశంలో ఈ విధంగా అనుమానము ఉంది, ప్రజాభిప్రాయము ఈ రీతిగా ఉన్నది, దానిని కాదనలేని పరిస్థితిలో ఉన్నాము. దాన్ని కాదనేటట్లుగా మేము ఉండాలి కనుక దీనిని మీరు అంగీకరిస్తే మాకేమీ ఆశ్చర్యంలేదని" అన్నారు. 1957 లో ఆయనకు నోటీసు ఇచ్చాము, ఆయన 1957 వరకు ఉంటారు. ఇక one year. ఆయన నాతో వ్యక్తిగతంగా "నేను అంగీకరిస్తానని" అన్నారు. తరువాత Cabinet లో కూడా decision తీసుకొని ఈ విషయం ఆయనకు communicate చేశారు. అంగీకరిస్తాడనే అనుకొంటాను. లేకపోతే, one year notice ఉండనే ఉంది. మన ఉద్యోగస్తులుఅక్కడ ఉంటే, ప్రతి item ఆయన చూచుకొంటూ Government కు వెంటనే రిపోర్టు పంపుతూఉంటే కొద్దిగా జాగుపడుతుందనే ఉద్దేశంతో ఈ విధంగా ఏర్పాటుచేశాము.

తరువాత సిర్ సిల్క్కు, సిర్పూరు పేపరు గురించి వారుచెప్పారు. అక్కడ మనకు majority shares లేవు. ఎట్లో మారిపోయినాయి అవి. ఆయన దగ్గర నుంచి అల్లాఉద్దీన్ దగ్గరకు మారడం, మళ్ళీ ఆయన దగ్గరనుంచి ఇంకొకరికి మారడం జరిగింది. మొదట బాబాఖాన్ దగ్గరే, Construction Company దగ్గరనే ఉన్నాయి. తరువాత వారికి మార్చినారు. మరల బిర్లాన్ కు మారిపోయినాయి. వారు వచ్చినతరువాత production increase అయిందంటే దానికి మన మిత్రుడు వెంకటస్వామి మాట్లాడుతూ కొత్త engine వేసినారుకాబట్టి increase

అయిందని చెప్పారు. కారణము అదే కావచ్చు. అంటే production increase అయింది. అందువల్లనే రు. 39, 40 లక్షలు, దానిని వర్కింగ్ ఆర్డరులో పెట్టుటకు అప్పు తెచ్చినారు. అప్పు తీరకుండా ఉన్నది. డివిడెండ్స్ యివ్వలేదు. బిల్లావారు అభివృద్ధి చేయాలనుకుంటే యింకా ఎక్కువ capital పెట్టి ప్రయత్నిస్తే ఎక్కువ లాభం రావచ్చునని నా ఉద్దేశం. ఈరోజులలో షుగర్ మిల్సు, పేపర్ మిల్సులో నష్టంరావడం ఎక్కడావినలేదు. రాజమండ్రి పేపర్ మిల్స్ లోనే లాభంవస్తోంది. యిక్కడ లాభం రావటం పెద్దవిశేషం కాదు.

వెంకటస్వామిగారు ఒక సలహాయుచ్చారు. సిర్ సిల్క్, సిర్పూరు మిల్స్ మీద అప్పుగావున్న మొత్తమును పేర్కొనిన మార్చి, ఎందుకు మనప్రభుత్వము అందులో మెజారిటీ అనిపించుకోకూడదని అన్నారు. అప్పు రూపముగా వున్న మొత్తము పేర్కొని మార్పుటకు అంత సులభంగా అవుతుందో లేదో నేను వెంటనే చెప్పజాలను. అది examine చేయుటకు అనువైన పాయింటు, అది examine చేయిస్తాను. ఆవిధంగా convert చేసిన తరువాత majority shares మన వద్ద వున్నప్పుడు యింకా share capital increase చేయడమా, లేక యింకా అదనంగా అప్పు యివ్వడమా అనేది ఆలోచించవలసియుంటుంది.

మెటల్ వర్క్స్ గురించి సుందరయ్యగారు ఈ 'నోట్' లో ఉన్న అంకెలే repeat చేశారు. దానిని ఎట్లా వర్కింగ్ ఆర్డరులో పెట్టవలెననేదే ఒకవిషయం.

అన్నింటి కంటే, సుందరయ్యగారు మాట్లాడుతూ R. T. D. గురించి కొన్ని అంకెలు యిచ్చారు. వారు చెప్పిన ఒకదానితో నేను అంగీకరిస్తాను. ఇందులో రు. 130 లక్షల రూపాయలు వున్నవని, దానితో ప్రభుత్వం రూట్స్ ఎందుకు extend చేయకూడదని అన్నారు. ఆ మొత్తం ఎందుకు వున్నదంటే, పదివందల కొకసారి బస్సులు మార్పుటకు, కొత్తవి కొనుటకు రిజర్వుఫండ్ తీసి వుంచుతున్నారని తెలిసింది. ఆ ప్రకారంగా బస్సులను మార్చి వుంటే యీ మొత్తం వుండేది కాదు. కొన్ని బస్సులు 12, 15 వందలగా తిరుగుతున్నాయి కాబట్టే యిది మిగిలింది. ఇది గాక యింకా 30, 40 లక్షలు వున్నదని చూపించారు. అది amenities కొరకు అనగా బస్ స్టాండ్స్ కొరకు, workers స్కూల్స్ కు, మొదలైన సౌకర్యములు కల్పించుటకు తీసివుంచారు. దానిని extention కు, nationalisation కు వాడుకొనుటకు న్యాయంకాదనుకొంటాను. పోతే, ఈ 140 లక్షలు కృష్ణా, గుంటూరు, కర్నూలు మొదలైన జిల్లాలలో అనువైన ప్రాంతాలలో routes-extension కు వాడుకొనుటకు వీలున్నదేమో పరిశీలించేయాలి. ఇప్పుడు ఆ routes లో బస్సులు ఉన్నవి. వాటి period పూర్తి కాకుండా, వారికి compensation యివ్వకుండా terminate చేయవచ్చునా? అనేటటువంటి విషయాలు సభ్యుల సలహా దృష్టిలో వుంచుకొని, పరిశీలించేయమని చెబుతాను.

R. T. D. మీద వచ్చే లాభాన్ని గురించి కొందరు చెప్పారు. మద్రాసు సిటీ సర్వీసుతో మన సిటీ సర్వీసు పోల్చుకొని లాభంలేదు. మద్రాసులో సిటీ సర్వీసుమాత్రమే నేషనలైజ్ చేశారు. జిల్లాలలో చేయలేదు. ఇక్కడ తెలంగాణా ప్రాంతమంతా nationalisation క్రింద వున్నది. మద్రాసు సిటీ సర్వీసు మీద వచ్చిన ఆదాయంతో వారు ఈ సంవత్సరంలో కొన్ని కొత్తబస్సులు కొంటున్నారు. మద్రాసులో కన్న యిక్కడ సిటీ సర్వీసువల్ల 10 పైసలు పెట్టినా, తక్కువ ఆదాయం వస్తోంది. జిల్లాలలో లాభం వస్తున్నది. దానితో యిక్కడ సిటీలో వస్తున్న నష్టాన్ని పూర్తిచేసుకోవలసివస్తోంది. ఇది పరిశీలన చేయాలి. నేషనలైజేషన్ కు ఆటంకంగా నేను యీ argument ను build up చేయటంలేదు. Nationalisation is a fundamental thing. ఇది నేను ఉద్యోగ స్థలంలో మాట్లాడాను. వారు చెప్పినది తృప్తికరంగా లేదు. నాయక్ గారు మాట్లాడుతూ కూడ యిక్కడ ఎక్కువ రేట్లు వుండి, మద్రాసుకంటే ఎక్కువ ఆదాయం ఎందుకు రావటంలేదో explain చేయలేదు. ఏదో యిక్కడ (ప్రజారీ రేటు) 4%, అక్కడ 1½% వుందన్నారు. ఏదయినా ఒకటే. ఇక్కడ జీతాలు ఎక్కువ, amenities ఎక్కువ అంటే అది అంత తృప్తికరంగాలేదు. అందుచేత, ఈ పరిస్థితిని పూర్తిగా పరిశీలనచేసి కొద్ది నెలల్లో ఒక decision తీసుకోవాలి. ఆ డబ్బు వాడుకొని యింకా రెండు జిల్లాలకు extend చేయటానికి వీలవుతుందేమో ఒక కమిటీనై నా వేసిచూస్తాము. We shall take some decision about it.

భానోజీరావుగారు మాట్లాడుతూ, జియలాజికల్ సర్వేకి, మహదేవన్ గారితో ఒక కమిటీని వేయమన్నారు. ఈ బాధ్యత కేంద్రప్రభుత్వానిది. మనది కాదు. కేంద్రప్రభుత్వము చేయవలసినదానికి మనము డబ్బు ఖర్చు ఎందుకు చేయాలి? కేంద్రప్రభుత్వముపై వత్తిడి తెచ్చి వారిచేత యీ పని చేయించు కొనుటకు ప్రయత్నించేయాలి. మహదేవన్ గారితో ఒక కమిటీని వేసి కేంద్ర ప్రభుత్వం ద్వారా ఆ సర్వేపని చేయించుకొనుటకు ప్రయత్నం చేస్తే బాగుంటుంది.

భానోజీరావుగారు పరిశ్రమల గురించి ఒక విషయంమాత్రం realisticగా చెప్పారు. "Without going into the history let us rectify it," అన్నట్లుగా చెప్పారు. పరిశ్రమలయొక్క వెనకటి చరిత్రలోకి, పుట్టుపూర్వోత్తరాలలోకి వెళ్ళకుండా, వాటియొక్క ప్రస్తుత పరిస్థితిని అవగాహన చేసుకొని ముందు ఏ విధముగా అభివృద్ధి చేయవలెనో ఆలోచించవలెనని వారు సలహాచెప్పారు. ఈ పరిశ్రమలలోని అవకతవకలకు కారకులెవరు, ఎవరిని ఆరెప్పుచేయాలి, ఎవరిని తైలుకు వంపాలి, అనే తర్జన భర్జనలలోకి పోకుండా, వాటిని అభివృద్ధి చేసే మార్గం ఆలోచించమన్నారు. నిజంగా ఆయన realist. వట్టి రాజకీయవేత్తే

కాదు. ప్రపంచ అనుభవం కలిగినవాడు. ఏ విధంగా జాగుచేసుకోవలెనో ఆలోచించాలని వారు చెప్పారు.

నరసింహమూర్తిగారు కోనసీమ పీచును గురించి మాట్లాడినారు. వెంకటరావుగారు కూడ పలుమారులు మాట్లాడుతూ వుంటారు. ఇది కొత్త విషయం కాదు. Cottage Industries అక్కడక్కడా ఏర్పడినాయి. Fail అయినవని వెంకటరావుగారు చెబుతున్నారు. ఎందుకనో, ఏ లోపాలున్నవో చూడాలి.

అంజయ్యగారు మాట్లాడుతూ, పూర్వం Industrialists అంతా “Ministers are in our pockets” అని అనుకునే వారని చెప్పారు. అంత సులభంగా ఎట్లా అనుకునేవారో, Ministers వారి pockets లోకి ఎట్లా పోయేవారో చాలా ఆశ్చర్యం. దీనికి ఏమి సమాధానం చెప్పాలి? డబ్బుకు అంత వెలవుందని అనుకోలేదు. ఏదైనా యింకా నాలుగు కారులు ఎక్కువ పెట్టుకోవచ్చును. డబ్బుతో అందరినీ జేబులో వేసుకుంటారని, అది అంత సులభము అనుకొనుట పొరపాటు. ఇప్పుడు అలాంటి పొరపాట్లు జరగవని చెబుతున్నాను. వారిని ఉపయోగించుకొని మనం పరిశ్రమలను జాగుచేసుకోవటానికి వీలుంటే వాళ్లను ఉంచుకొందాము. లేకపోతే పొమ్మందాము; పోతారు. మనం ఆంధ్రదేశాన్ని బిల్లావారికి దత్తత ఇచ్చినామా? ప్రజలను ఇండస్ట్రిస్ వారికి దత్తత ఇచ్చినామా? వారు జాగుచేస్తారనే ఉద్దేశంతో 3,4 సంవత్సరాల క్రితం వారిని ఆహ్వానించి ఇచ్చినాము.

శ్రీ రాజా సాగి సూర్యనారాయణరాజు (నరసిపట్నం-జనరల్) : కేరళలో కూడ, మొన్న బిల్లావారిని ఆహ్వానం చేసినట్లు విన్నాము. ఎంతవరకు నిజం?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : ఎవరైనా ఆహ్వానించవచ్చు. అందులో తప్పేమీ లేదు. కేరళలోనూ ఆహ్వానించవచ్చు. వారు కూడా ఆహ్వానించారు. మాట్లాడుతున్నారు. పరిశ్రమలు పెట్టమన్నారు. అందులో ఏమీ తప్పులేదు. అంతటితోనే ఎవరూ, ఎవరి జేబులోకి పోయేది లేదు. వారిద్వారా మన పరిశ్రమలు జాగు పడేటట్లుగా వారిని ఉపయోగించు కొందాము. లేదా వారు వచ్చి దోచుకొంటున్నారని నిజంగా ప్రజలలో అభిప్రాయం ఏర్పడితే, పొమ్మందాం. వారు వస్తూనే ఎవరి జేబుల్లోకో పోయివారనిగాని, వారు వస్తూనే బద్దవైరులై దోచుకు పోవటానికి వచ్చారనిగాని అనుకోవటం, యీ రెండూ మంచిదికాదు. వచ్చినంతమాత్రానే “బిల్లాలు వచ్చారు, దోచుకుపోయారు” అనేది తప్పు. వస్తూనే వాళ్ళ జేబుల్లోకి పోయారని అనుకోవటమూ తప్పు. ఛెర్బిలై జర్ ఫ్యూక్టర్, ఏదో ఒక పరిశ్రమ పెట్టవలసిందిగా నేను అందరికీ అప్లీ చేస్తున్నాను కదా. ఎవరైనా పరిశ్రమలు పెట్టగలిగినవారు రావచ్చు. తప్పేమీలేదు. బిల్లా లాంటివారు, ధనవంతులు ఎవరైనా వస్తే, కేరళలో వారిని ఆహ్వానించినట్లు

మనమూ ఆహ్వానించవచ్చు. ఏ రాష్ట్రానికైనా పరిశ్రమలు అభివృద్ధి అయితే తప్ప లాభంలేదు.

తరువాత, అంజయ్యగారు తాజ్ గ్లాస్ ఫ్యాక్టరీగురించి చెప్పారు. నా కన్నా వారికి ఆ ఫ్యాక్టరీగురించి బాగా అనుభవం ఉన్నది. వారికి ఇప్పుడు ఇక్కడ సమాధానం చెప్పటంకన్నా, హారు నన్ను కాన్స్టాంట్ గా మీట్ అవుతుంటారు కాబట్టి, ఎట్లా చేస్తే ఇంకా అనుకూలమైన వాతావరణం ఏర్పడుతుందో నిదానంగా మాట్లాడుకోవచ్చును. అందుకు వారు సూచనలు ఇవ్వవచ్చును. రత్నసభాపతిగారు మాట్లాడుతూ ఒక విషయం చెప్పారు. ఎవరో రామగోపాలరెడ్డి రెండున్నర లక్షలు తిన్నారన్నారు. ఆ కేసును ఎందుకు విత్ డ్రా చేసుకొన్నారని, వారు అడిగారు. మొదట వారు అడిగారు. తర్వాత అదే సుందరయ్యగారు రిపీట్ చేశారనుకోండి. నాకు ఇది తెలియదు. ఇండస్ట్రీస్ డిపార్టుమెంట్ లో ఇందుకు సంబంధించిన విషయాలున్నాయేమో, ఫైల్స్ ని వెతకమన్నాను. ఎక్కడైతే నా ఉన్నదేమో చూడమని ప్రొద్దున్నే ఫోన్ చేశాను. వారు “ఇండస్ట్రీస్ డిపార్టుమెంటుకు ఇది సంబంధంలేదు” అన్నారు. పోనీ, హోమ్ డిపార్టుమెంటులో అయినా ఉంటుంది, వెతకండి ఎక్కడుందో, అన్నాను. సభ్యులు చెప్పింది నిజమే. అయితే వారు రెండున్నర లక్షలు తిన్నారో లేదో, అది నిజమోకాదో, నాకు తెలియదు. Don't commit me to that. వారిపైన ఎవరో కంప్లయింట్ చేశారు; కేసు పెట్టారు. ఎవరో మిస్టర్ యక్స్ “ఇతను దుర్మార్గం చేశాడు” అని కంప్లయింట్ చేశారు. మిస్టర్ వై, జడ్ సానులు. పంరాజీవడ్డారో ఏమో, అందరూ తిరిగిపోయారు. వాళ్ళమధ్య పంజరిగిందో ఏమో, కంప్లయింట్, సానులు అందరూకూడ “కాదది, ఆయన ధర్మాత్ముడు, సత్యహరిశ్చంద్రుడు, పూజ్యుడు” అని అంటే, ప్రభుత్వం మధ్యలో ఏమిచేయాలి? మమ్మల్ని అలాంటి పాల్ ప్లేస్ పాజిషన్ లో పెట్టారు.

శ్రీ పిల్లలమరి వెంకటేశ్వర్లు : కోర్టులున్నాయికదా, సాక్ష్యములేకపోతే కోర్టులే కొట్టేస్తాయి. ప్రభుత్వమే కేసు ఎందుకు విత్ డ్రా చేసింది?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : ఇది కంప్లయింట్ కూడ కాదని అంటున్నాడు. సంజీవరెడ్డి వెంకటేశ్వర్లుని తన్నాడు అని ఒకరు కేసు పెడతారు. కాని వెంకటేశ్వర్లే తన్నలేదని చెబుతాడు. అప్పుడు కోర్టుకు ఎట్లా వెళ్లేది? కోర్టులో ఏమని చెప్పేది?

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి : కంప్లయింట్ చేసింది ప్రభుత్వము. ప్యాసిక్యూషన్ లాన్ చేసింది ప్రభుత్వము. అక్కడనుండి కోర్టుకుపోయింది.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : నాకు తెలిసిన ఇన్ ఫర్మేషన్ చెబుతున్నాను. ఇంతకన్నా ఎక్కువ ఇన్ ఫర్మేషన్ కావాలంటే తర్వాత అడగండి. నేను ఇప్పుడే

ఇన్ఫర్మేషన్ తెప్పించాను. ఏంజరిగిందో ఏమిటో ఇంకా నాకు తెలియలేదు. దీనికి సంబంధించిన విషయాలు వెతకమని హోమ్ డిపార్టుమెంటుకు తెలియ జేశాను. ఇప్పుడు నా వద్ద ఉన్న ఇన్ఫర్మేషన్ బట్టి చెబుతున్నాను. ఇంకా ఎక్కువ అడిగితే నా వద్ద లేదు. అంతకన్నా ఇంకా ఇన్ఫర్మేషన్ కావాలంటే తర్వాత పార్ట్ నోటిస్ క్వశ్చన్ వేసి అడగండి. ఇంకా ఇన్ఫర్మేషన్ తెప్పించి ఇస్తాను. మీకేదైనా కావాలంటే నాకు చెప్పండి. ఈ విధంగా జరుగుతోందని నాకు తెలుపండి. I am prepared to take it. ఈ విషయంలో నాకేమీ ఆక్షేపణ లేదని చెప్పాను. నిదానంగా ఏ డిపార్టుమెంటులో ఉన్నదో తెలుసుకొని ఇన్ఫర్మేషన్ తెప్పిస్తా. మీతోపాటు నేను తెలుసుకొంటాను.

మగవాళ్లు కొంచెం కఠినంగా మాట్లాడుతారు, అడవారు కుసుమంగా, కోమలంగా మాట్లాడి మంచి సలహాలు ఇస్తారని అనుకొంటూ, అడవాళ్లు మాట్లాడితే జాగ్రత్తగా వింటూఉండేవాడిని. సీతాకుమారిగారు, శాంతాబాయి గారు మొదలైనవారందరూ చక్కగా మాట్లాడారు. స్పీకరుగారు వారికి చాలా మైము ఇస్తారు. కానీ వారు పుచ్చుకోరు. వారు చెప్పగలిగిన రెండువిషయాలు చెప్పి కూర్చుంటారు. అదే స్పీకరుగారికున్న ఇబ్బంది. వారికి మైము ఇస్తాము, చెప్పండని అంటే, వారు రెండు సీమిషాలే చెప్పి కూర్చుంటారు. అంటే తుది పాయింట్ చెబుతున్నారన్నమాట. అడవాళ్లు మైమ్ వేస్తు చేయరు. అడవాళ్లకు చాలా జాగ్రత్త. మాట్లాడటము కూడా జాగ్రత్తగా మాట్లాడినారు. వారు జాగ్రత్త మనుష్యులు.

“ఇన్నాళ్ళురాక, యీనాడు కుసుమ గజపతిరాజుగారు వచ్చారు, నేనెంత అదృష్టవంతుణ్ణి” అని అనుకొన్నా. వారు యీనాడు రావటం నా అదృష్టం అనుకొన్నా. వారు రావటమేకాదు, మాట్లాడనుకూడ మాట్లాడారు. ఇంకా అదృష్టమనుకొన్నాను. “ప్రభుత్వానికి ఇంత వెల, 4 అణాల వెల” అంటూ ఏదో చెప్పారువారు. నేను వెనక్కితిరిగి చూసుకొన్నా. “214 మంది మా పార్టీలో ఉన్నామే. (యీ ప్రభుత్వానికి నాలుగణాల వెల కూడా లేదట!) మేము నాలుగణాలకు ఎప్పుడు దిగితిమా” అని ఆలోచిస్తున్నా. ప్రొద్దుటినుంచి ఆలోచిస్తున్నా. ఎప్పటినుంచి తగ్గింది? వారు వచ్చినప్పటినుంచి తగ్గిందా? ముందేతగ్గిందా? అని ఆలోచిస్తున్నాను. మగవాళ్లకు కొంచెం పిచ్చిఉంటుంది, అడవాళ్లకు బాగా తెలివి ఉంటుంది, అనుకొన్నాను. ఏమైనా వారు వచ్చి సలహా ఇచ్చారు. నేను సంతోషపడ్డాను. వారు చక్కగా మాట్లాడారు.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి (విజయనగరం): అధ్యక్షా, పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్, సార్, మగవాళ్లకు పిచ్చిఉంటుందని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. తమరు కూడా అంగీకరిస్తారా? అది ఆర్డర్ లో ఉందని. తమరు అభిప్రాయపడు

తున్నారా? అదిలేదని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. అందుచేత అది విక్రీడా చేసుకోవాలని వారిని మీద్యారా కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ ఇందులో ఏమీలేదు. ఇది ఒక రిమార్కు. ఐనప్పటికీ, చాలామంది మగవాళ్ళకు పిచ్చివుందని నాకూ తెలుసు. (నవ్వు)

రెవిన్యూ మంత్రి (శ్రీ కె. వెంకటరావు) : ఈ హవుస్ లో మగవాళ్ళందరికీ శ్రీరామమూర్తిగారు ప్రతినిధులూపమిటి? (నవ్వు)

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి : చాలామంది మగవాళ్ళకు పిచ్చిఉన్నదని తమకు తెలుసునన్నారు. ఇప్పుడు మాకు ఆ విషయం మొదటిసారిగా తెలుసుకోవటానికి అవకాశం కలిగిందని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : చాలామందికి ఉన్నది. కాని ఇక్కడమాత్రం మన కంతా ఎగ్జంప్లన్. మనకెవ్వరికీ పిచ్చిలేదు. (నవ్వు)

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : నేను చాలా సంతోషపడ్డాను. ఇవాళ కుసుం గజపతిరాజుగారు రావటం, మాట్లాటము చాలా సంతోషము. వారు ప్రతి సెషన్ కు ఒకటి రెండు రోజులైనా వచ్చి వెడతారని ఆశిస్తున్నాను. వారు వచ్చేదానికి వారి సోపలిస్టు వాట్సీ వారు ఏర్పాట్లు చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

ఈ డిమాండ్లమీద చాలామంది మాట్లాడారు. సంతోషం. శాంతాబాయి గారు కాటేజ్ ఇండస్ట్రీస్ కావాలని హిందీలో మాట్లాడారు. వారుఅన్ని భాషలలో మాట్లాడగలరు. కాని మేము ఇంగ్లీషులోనో, తెలుగులోనో బదులు చెప్పగలము. వారు ఇండస్ట్రీస్ మంజూరు చేయమన్నారు. “జరూర్ మంజూర్ కరూంగా” అని హిందీలో వారికి జవాబు చెబుతున్నా. వారు ఒక స్క్రీము ఇవ్వాలి, “మేము ఇంతమంది ఆడవాళ్ళము ఉన్నాము, ఇక్కడ యీ కాటేజ్ ఇండస్ట్రీస్ పెడుతున్నాము. మీరు ఇంత ఇవ్వండి” అని అడిగితే ఆ స్క్రీమును తప్పకుండా ఎగ్జామిన్ చేయించి మీరు పెట్టిన స్క్రీముకు బడ్జెటులో డబ్బు లేకపోయినా, శాంక్షన్ చేయిస్తానని మాత్రం చెబుతున్నాను.

ఇంక నేను ఎక్కువకాలం తీసుకోదలవలేదు. నిన్న ఒక నోట్ నేను మీకు ఇవ్వనట్లయితే, ఇప్పుడు అందులో ఉన్నదంతా రిపీట్ చేయవలసివచ్చేది. పర్పస్ లెస్ గా టైము వేస్ట్ చేయడ మెందుకని నిన్న నోట్ మీకు అందజేశాను. ఇంకా మీకు ఎడిషనల్ ఇన్ ఫర్మేషన్ కావాలంటే మీరు నన్ను ఎప్పుడైనా అడగవచ్చు. నా దగ్గరకు రండి. నాకు కో-ఆపరేషన్ ఇవ్వండి. ఏవైనా లోపాలు జరుగుతూంటే, నా వద్దకు వచ్చి చెప్పండి. లోపాలు చెప్పటమే కాదు. ఇంకా వాటిని బెటర్ లైన్స్ లో పెట్టేదానికికూడా మీరు సూచ

నలు చేయవచ్చు. మీ రెవరయినా నా దగ్గరకు వస్తే, మీ సహకారం స్వీకరించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. ఇండస్ట్రీస్ డిపార్టుమెంటు, యీ ఇండస్ట్రీస్ ఒక డిఫికల్ట సబ్జెక్ట్ అని మాత్రమే చెబుతున్నాను. ఇదివరకు నేను మద్రాసు రాష్ట్రంలోను, ఆంధ్రరాష్ట్రంలోను ప్రొహిబిషన్ మొదలుకొని హోమ్ పి. డబ్ల్యు. డి. వగైరా అన్నీ తీసుకొని వనిచేశాను. కాని ఇండస్ట్రీస్ డిపార్టుమెంటు అంత సులభమైనదికాదని తెలుస్తోంది. ఇది టాకిట్ చేయవలసిన సబ్జెక్ట్. ఇది కష్టమైన సబ్జెక్టుకాబట్టే, దీనికొరకు ఎక్కువకాలం వినియోగించాలని నా ఉద్దేశం. సత్యనారాయణగారు మాట్లాడుతూ, “ఇండస్ట్రీస్ కు ప్రత్యేకమంత్రి ఉంటే బాగుండేది. అది చీఫ్ మినిస్టర్ తీసుకోకుండా ఉంటే బాగుండేది” అని అన్నారు. కాని దీనిని నేను తీసుకోవటం మంచిదేనని ఢిల్లీలోని మినిస్టర్స్ కూడా భావించారు. కాని యీ రెండింటిలో ఏది మంచిదో నాకు తెలియటం లేదు. వారు మంచిది అంటే పుచ్చుకొన్నాను. ఇప్పుడు మీరు కాదంటే, ఇంకొకరికి దామని అలోచిస్తున్నాను. ఎవరికి దామన్నా, ప్రతి మినిస్టర్ కు చాలా పోర్ట్ ఫోలోయింగ్ ఉన్నాయి. ప్రతి మినిస్టరుచైన ఎక్కువ బర్డెన్ ఉంది.

శ్రీ కె. యల్. నరసింహారావు : సంజీవయ్యగారికి, రంగారెడ్డిగారికి తక్కువ ఉన్నాయండి.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : వారికి చాలానే ఉన్నాయి. సంజీవయ్యగారికి లేబర్ ఉన్నది. లేబర్ మినిస్టర్ కు మీరు పని ఇస్తారు కదా. మీరు అనుకోవాతే గాని, లేబర్ మినిస్టర్ కు ఊపిరి ఆడనిస్తారా? అంతగా కాకపోతే ఇంకా ఓ నలుగురు మంత్రులను తీసుకొందాము (నవ్వు) నలుగురు కాకపోతే ఓ 20 మందిని వేసుకొందాము, తప్పలేదు. (నవ్వు)

కాని ఇప్పుడలాంటి ఇబ్బంది ఏమీ కలుగలేదు. ఇప్పుడు వారిని వేసుకో నందువల్ల ఏమీ ఇబ్బంది కలుగలేదు.

ఈనాడు చాలా జేల్స్ స్పీషల్ జరిగాయి. అందరికీ అభినందనలు. శాసన సభ్యులంతా కూడా నన్ను పలుమార్లు కలుసుకొని తమ సలహాలు చెప్ప వచ్చు. లోపాలు తెలియజేయవచ్చు. ఎవరయినా, యీ శాసనసభలోనే, డిమాండ్ల సందర్భంలోనే మాట్లాడాలని కాకుండా, తొలిన సలహాలు నాకు తెలియజేయండి. దయచేసి ఆ విధంగా నాకు తెలియజేస్తూంటే మరీమరీ థాంక్స్ చెబుతాను. అందరు తగిన సూచనలు అందజేసినందుకు అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాను. వారందరూ యీ కట్ మోషన్స్ ని విత్ డ్రాచేసుకొని యీ డిమాండ్లను ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించాలని కోరుతున్నాను.

గరివిడిగనులవారికి Special train ప్రతిరోజూ కావాలన్నారు. 30 వాగ్ల కంటే ఎక్కువవ్వలేమని భారత ప్రభుత్వం వారన్నారు. అజ్ఞాయాపై వేల టన్నులు

రైల్వే yards దగ్గర వుందనీ ఇంకా mines దగ్గర ఎంతో వుందనీ అదంతా clear up అయితే తప్ప మేమీ పని చేయలేమని వాళ్ళ contention. అందువల్లనే ఈ mines మూశారు. Latest భోగట్ట కూడా అంతే. పనివారింకా strike లోనే వున్నారు. కంపెనీవారు మాత్రం యేదో compensation యిస్తున్నారు. వాగ్ల సరఫరా ఎక్కువచేసే పీలు భారత ప్రభుత్వం వారికుందో లేదో చెప్పలేను! కంపెనీవారు మాత్రం labour కు compensation చెల్లిస్తున్నారు. పరిస్థితి ఈ రకంగా వుంది. ఇంతకంటే better information లేదు.

Mr. Speaker: The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To criticise the failure of the Government to start new Industries in the Public Sector to industrialise Andhra Pradesh and also their action in handing over the existing Industries to the Private Management of the Capitalists.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker: The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To criticise the delay made by the Government to implement the terms of the conciliation regarding the dispute between the porcelain factory workers and the managements in Nellore district and in respect of the enhancement of the salaries of the labourers.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker: The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To constitute State Trading Corporation to trade with other States or Countries in the products of this State which are now being sent by individuals.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker: The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To criticise the failure of the Government to take action on the petitions submitted by the Union against the removal of the

labourers working from the beginning at the Cement factory, Macherla and replacement of them by new workers.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for
Industries by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to amend the Act suitably so as to ensure quick settlement of disputes between the labour and the managements.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for
Industries by Rs. 100

(To discuss the maintenance of the technical experts for each and every concern of Industry.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for
Industries by Rs. 100

(To know the fuller details of the loans and subsidies given to the Cottage Industries and Medium Industries and other Industries.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for
Industries by Rs. 100

(To criticise Government on its policy of affording huge loans to private industrialists at cheap rate of interest.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for
Industries by Rs. 100

(To criticise the Industrial policy of the Government.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To criticise Government on its failure to nationalise the Bodhan Sugar Factory in which Government have 75% shares.)

The motion was negatived.

Sri V. B. Raju : Mr. Speaker, Sir, before the cut motions are put to vote, I suggest that the Chair may ask the members who have moved the cut motions whether they are prepared to withdraw and they can seek permission of the House to withdraw. I think that proposition may have to be put to the House first.

Mr. Speaker : I am not asking, because I am sure they are not withdrawing. If they get up and seek permission of the House for withdrawal, I have no objection. But they must get up.

Sri B. Ratnasabhapathy : I demand a division, Sir

The House then divided :

Ayes : 36 ; Noes : 96 ;

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To impress upon the Government to start a Cement factory at Vijayapuri, in the public sector.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to take steps to start a Cigarette factory in the State.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to take steps to start a Fertiliser factory in the State.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To criticise Government's policy.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To discuss :

(1) The wrong industrial policy of handing over Government concerns to private management and the mismanagement of Government Industries, and

(2) Failure of Government to follow a policy of rapid industrialisation of Andhra Pradesh.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,63,49,200 for Industries by Rs. 100

(To criticise the practice of the Maistries of the Cement Factory, Macherla, not to maintain the muster rolls for labourers and also their failure to recognise seniority.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 1,63,49,200 under Demand No. XXIII - Industries."

The motion was adopted.

DEMAND NO. XXXIV - Road Transport Dept. — Rs. 1,85,37,500

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for R. T. D. by Rs. 100

(To criticise Government policy.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for R. T. D. by Rs. 100

(To criticise Government in giving preferential treatment to some with regard to the issue of Bus Routes.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for

R. T. D. by

Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to increase the number of the State Buses.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for

R. T. D. by

Rs. 100

(To discuss the inconvenience suffered by the passengers for want of proper seating arrangements in buses.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for

R. T. D. by

Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to take steps to entrust the Road Transport in Andhra area to a Transport Corporation formed with the share capital contributed by the bus owners and the Government jointly.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for

R. T. D. by

Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to raise the number of buses from Guntur, Narasaraopet & Vinukonda to Nagarjunasagar and from there to the said places in spite of the severe inadequacy felt with the increase of traffic on account of the construction of Nagarjunasagar.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for

R. T. D. by

Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to take any action on the petitions submitted regarding the inconvenience suffered by the public as a night halt for the buses between Vinukonda and Nagar-

juna-Konda and between Vinukonda and Nagarjuna-sagar are at the same place.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for
R. T. D. by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to provide more facilities for travel by increasing the number of buses between Macherla and Nagarjunasagar.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for
R. T. D. by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to sanction a new bus route between Macherla and Nagarjunakonda and run buses to provide better facilities of travel for the passengers.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for
R. T. D. by Rs. 100

(To discuss the working of the Road Transport Department and the failure of the Government to nationalise the same throughout the State.

The motion was negatived.

Sri K. L. Narasimha Rao : I demand a division, Sir.

The House then divided :

Ayes : 36. Noes : 100.

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for
R. T. D. by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to extend the Huzurnagar-Lingagiri bus service upto Yathavakilla.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for
R. T. D. by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to increase the number of R. T. D. Buses in Nalgonda District, to nationalise the R.T.D. and the failure of the R. T. D. to introduce new bus routes in Telangana.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for

R. T. D. by Rs. 100

(To discuss (1) wastage and management of Road Transport Department in Andhra Pradesh (2) Not nationalising Road Transport in Andhra Region.

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for

R. T. D. by Rs. 100

(To discuss Government's failure to construct a road linking up Gurla-Kalavacharla, Kotagandredu and Garikavalasa villages in Vizayanagaram taluq of Vizag District.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,85,37,500 for

R. T. D. by Rs. 100

(To discuss Government's failure to construct a road from Lakkavarapukota to Alamanda in Srungavarapukota taluk, Vizag District via. Kotyada village.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 1,85,37,500 under Demand No. XXXIV — R.T.D."

The motion was adopted.

DEMAND No. XL — Capital Outlay on

Industrial Development — Rs. 2,09,08,800

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,09,08,800 for

Capital Outlay on Industrial Development by Rs. 100

(To impress upon the State Government to encourage certain industries where there is a possibility by giving to public sector a guarantee of certain percentage of Dividend and also providing adequate checking of the working.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,09,08,800 for
Capital Outlay on Industrial Development by Rs. 100

(To impress upon the Government to start a Cement Factory at Viziapuri in Public Sector with the permission of the Government of India.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 2,09,08,800 under Demand No. XL - Capital outlay and Industrial Development."

The motion was adopted.

DEMAND No. XLIV — Other State Works — Rs. 69,08,000

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 69,08,000 for
other State Works by Rs. 100

(To impress upon the Government to undertake the manufacture of at least 500 Telugu Typewriters in this year.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 69,08,000 under Demand No. XLIV - Other State Works."

The motion was adopted.

DEMAND NO. XLV — R. T. D. — Rs. 40,60,500

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 40,60,500 for
R. T. D. by Rs. 100

(To discuss the need for enough buses for transport of passengers in Telangana area and necessary facilities for the passengers.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 40,60,500 under Demand No. XLV-Road Transport Department."

The motion was adopted.

Mr. Speaker : The House now stands adjourned till 8-30 A.M., Saturday, the 27th July 1957.

The House then adjourned till Half Past Eight of the Clock on Saturday, the 27th July 1957.